

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΑ'	ΤΕΥΧ. Α'	ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308	1-15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1994	ΑΡΙΘ. 12

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ*

6. Έορταστικὸ Δεῖπνο.

Τὸ ἐπακολουθησαν ἐπίσημο Δεῖπνο ἔγινε στὴν τεραστία αἴθουσα τελετῶν καὶ ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ –συνεχομένου μὲ τὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου– Ἑλληνικοῦ Κοινοτικοῦ Κέντρου. Σὲ διακεκριμένες θέσεις παρεκάθησαν, ἐκτὸς τῶν τεσσάρων Ἀρχιερέων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, ἡ Πρόεδρος (Governor) τῆς Πολιτείας τῆς Κουην-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

λάνδης κ. Leneen Forde καὶ ὁ σύζυγός της, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῆς ἰδίας Πολιτείας Ἑλλην κ. Τζίμ (Δημήτριος) Φούρας καὶ ἡ κ. Φούρα, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνορίας - Κοινότητος Ἁγίου Γεωργίου Βρισβάνης κ. Χρῖστος Καζώνης καὶ ἡ κ. Καζώνη καὶ ὁ γράφων μὲ τὴ σύζυγό του.

Τὰ ἑλληνικὰ τραγούδια καὶ οἱ θαυμάσιοι ἑλληνικοὶ λαϊκοὶ καλλιτεχνικοὶ χοροὶ, τοὺς ὁποίους παρουσίασαν πολλὰ πολυπληθῆ συγκροτήματα νέων καὶ νεανίδων τῆς Ἑλληνικῆς Ὁμογενείας τῆς περιοχῆς μὲ τὶς ποικίλες ἑλληνικὰς ἐνδυμασίαις τοὺς ἐνθουσίασαν τοὺς τιμωμένους καὶ τὶς πάνω ἀπὸ τρεῖς ἑκατοντάδες τῶν συνέδρων νέων, οἱ ὁποῖοι ποικιλοτρόπως ἐξεδήλωναν τὸν ἐνθουσιασμό τοὺς εἶτε διότι ἔβλεπαν νὰ ἐκδηλώνωνται συνειδητὰ βιώματά τους, εἶτε διότι ἔνοιωθαν νὰ ἀφυπνί-

ζονται καὶ νὰ μεταφέρονται ἀπὸ τὴ σφαῖρα τοῦ ὑποσυνειδήτου ἢ ἀσυνειδήτου στὸ πεδίο τῆς συνειδήσεως φυλετικοί, λαοψυχολογικοί, ἔθνικοι καὶ πολιτισμικοὶ «ἀρχέτυποι» τοῦ Γένους τῶν πατέρων καὶ προγόνων τους.

7. Ἡ Ἑλληνορθόδοξος Νεολαία τῆς Αὐστραλίας.

Στὶς λειτουργικὰς ἐκδηλώσεις καὶ στὰ δεῖπνα τῶν δύο ἡμερῶν (Σαββάτου καὶ Κυριακῆς, 22ας καὶ 23ης Ἰανουαρίου 1994) εἶχαμε ἤδη ἄριστες ἐντυπώσεις γιὰ τὸ ἐξαιρετο καὶ θαυμάσιο δυναμικὸ τῆς Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας. Ἐπὶ πέντε ἡμέρες, ὅπως σημειώσαμε σὲ ἄρθρο μας σὲ ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα, νοιώσαμε στὴν Βρισβάνη νὰ πάλλη «ἡ καρδιὰ ὀλοκλήρου τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Αὐστραλίας, διότι ἐκεῖ βρίσκονταν ἀφ' ἐνὸς ἢ πλέον ἐκλεκτὴ ἐκπροσώπησις τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας καὶ ἀφ' ἑτέρου ὀλόκληρη ἡ πνευματικὴ Ἡγεσία τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, δηλαδὴ ὀλόκληρη ἡ Ἱεραρχία της. Ἡ παρουσία στὴν Βρισβάνη, ἐκτὸς τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ, τῶν ἐκλεκτῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Δέρβης κ. Ἰεζεκιήλ, Ἀριανζοῦ κ. Ἰωσήφ καὶ Ἀπολλωνιάδος κ. Σεραφεῖμ, οἱ ὁποῖοι μὲ ἀξιοθαύμαστη σύμπτωσις περιβάλλουν τὸν Προκαθημένον τους, εἶναι εὐγλωττὴ πιστοποίησις τοῦ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖο δείχνει ἡ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας γιὰ τὰ νεαῖα» (Ἐφημ. «Ἐλεύθερος Τύπος», 19 Φεβρ. 1994, σ. 27).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 389 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

Ἐκδηλώσεις τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ εἶναι ἀκριβῶς ἡ ὀργάνωσις τῶν ποικίλων (Πολιτειακῶν καὶ Παναυστραλιανῶν) Συνεδρίων Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας καὶ ἡ ἔκδοσις σειρᾶς καλλιτεχνικῶν τόμων ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλο «Ἡ Ἑλληνορθόδοξη Νεολαία Αὐστραλίας σὲ Διάλογο» (The Greek Orthodox Youth of Australia in Dialogue). Οἱ τόμοι αὐτοὶ παρουσιάζουν πρὸ πάντων τὰ Πρακτικά, τοὺς προβληματισμοὺς καὶ τὶς ἀποφάσεις, ποὺ σχετίζονται πρὸς τὰ θέματα τῶν Συνεδρίων Νεολαίας. Ὅπως σημειώνει ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Στυλιανὸς στὸν Πρόλογο τοῦ Α' Τόμου (Volume I, Sydney, 1984, σ. 6), «ἂν ἡ Νεολαία ἀποτελεῖ τὸ πῶς εὐπαθὲς τμήμα ἐνὸς λαοῦ ἀπ' τὸ ὁποῖο κρίνεται ὄχι μονάχα τὸ μέλλον του, ἀλλὰ σὲ μέγιστο βαθμὸ καὶ τὸ παρὸν του, τότε εἶναι δικαιολογημένες ὅλες οἱ ἀνησυχίες, ὅλες οἱ φιλοδοξίες καὶ ὅλες οἱ δαπάνες χάριν τῆς Νεολαίας. Μ' αὐτὴ τὴν ἔκδοσιν ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ μας προσπαθεῖ νὰ ἀναπτύξει ἀκόμη συστηματικώτερα τὸν οὐσιαστικὸν Διάλογο ποὺ ἔχει ἀρχίσει ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια μὲ τὰ Ἑλληνορθόδοξα Νειῶτα τῆς Ὀμογενείας μας. Ὁ Διάλογος αὐτὸς εἶναι ἴσως τὸ πῶς ἀποτελεσματικὸ μέσο μὲ τὸ ὁποῖο θὰ μπορούσαμε νὰ σταθοῦμε ἀποφασιστικὰ στὸ πλευρὸ τῶν προβληματιζομένων νέων μας, οἱ ὁποῖοι – εἴτε τὸ ὁμολογοῦν εἴτε ὄχι – χρειάζονται δείκτες προσανατολισμοῦ σ' ἓνα κόσμον συγκεχυμένον καὶ ραγδαίως μεταβαλλόμενον». Τὰ 6 Παναυστραλιανὰ καὶ τὰ πολλὰ Πολιτειακὰ Συνέδρια Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας, ὅπως καὶ οἱ ἤδη ἐκδοθέντες πέντε τόμοι τῆς σειρᾶς «Ἡ Ἑλληνορθόδοξη Νεολαία Αὐστραλίας σὲ διάλογο», ἀποκαλύπτουν τὴν ἀνύστακτὴ, φωτεινὴ, ρηξικέλευθὴ καὶ πρωτοποριακὴ ποιμαντικὴ προσπάθεια τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Στυλιανοῦ γιὰ τὴν διάπλασιν καὶ ἀξιοποίησιν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ νεανικοῦ δυναμικοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ ὅσα ὁ Σεβασμιώτατος κ. Στυλιανὸς διαπιστώνει τὸ 1992 στὸν Πρόλογο τοῦ Δ' τόμου: «Μὲ εἰλικρινὴ συγκίνηση – λέγει – προλογίζω καὶ τὸν τέταρτον τόμον τῶν Συνεδρίων Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας τῆς Ἀρχιε-

πισκοπῆς μας, γιὰτὶ εἶναι πᾶς φανερὸν ὅτι ὁ θεσμὸς αὐτῶν τῶν Συνεδρίων – ποὺ μαρτυρεῖ τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴ Νεότητα – ἐρίζωσε, σὺν Θεῷ, καὶ θὰ συνεχισθῇ ἀπρόσκοπτα, ἐφ' ὅσον ὄχι μόνον οἱ Νέοι καὶ οἱ Νέες μας, ἀλλὰ καὶ οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ Κληρικοὶ τῶν, ἔχουν πεισθεῖ ἀκραδάντως ὅτι ἓνας τέτοιος ἐξειδικευμένος διάλογος μὲ τὴν Νεολαίαν ἦταν ἱερὸν αἵτημα τῶν καιρῶν... Στὴ δαπάνη τῆς ἐκδόσεως... γενναϊῶδωρα συνέβαλον... διάφορες Ὄργανώσεις τῆς Νεολαίας μας καὶ ἡ χειρονομία τῶν αὐτῆ ἔχει ἰδιαίτερον σημασίαν ἐφέτος ποὺ ἐορτάζομε καὶ τὴ δεκαετίαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ θεσμοθετήσεως τῶν Συνεδρίων Νεολαίας. Εὐχαριστοῦμε, λοιπόν, τοὺς Νέους μας καὶ εὐχόμεσθε νὰ φανοῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν ὅλων ἡμῶν τῶν πρεσβυτέρων» (Τόμ. Δ', σ. 6).

Γι' αὐτὴ τὴν ἐλπιδοφόρον Νεολαίαν ὁ γράφων, ποὺ τὴν γνώρισε κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ΣΤ' Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου τῆς, ἤμπορει καὶ αὐτὸς νὰ προσθέσῃ τὴν ἐξ αὐτοψίας καὶ αὐτηκοῖας ἀπορρέουσα ἰδική του μαρτυρία. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τριακοσίους νέοι, ποὺ συγκεντρώθηκαν στὴν Βρισβάνη παρουσίαζαν ἓνα ὡραῖο σύνολο καὶ δημιουργοῦσαν τὴν ἐντύπωσιν Πνευματικῶν Ἀνθεστηρίων τοῦ Ἀποδήμου Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ ὅλες τὶς περιοχὰς τῆς Αὐστραλίας, ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες, συγκεντρώθηκαν στὴν Βρισβάνη ἐκλεκτοὶ Νέοι καὶ Νέες καὶ παρουσιάσθηκαν ὡς ποικιλόσχημα καὶ ποικιλόχρωμα ἄνθη τῆς Ἑλληνορθόδοξου πνευματικότητος, ποὺ ἀνοίγουν δροσερὰ τὰ πέταλά τους μέσα στοὺς λειμῶνες τῶν Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας ὑπὸ τὶς στοργικὰς φροντίδες ἐκλεκτῶν κληρικῶν καὶ διδασκάλων.

Ἀληθῶς ἐντυπωσιασθήκαμε ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ καὶ τὶς ἐκδηλώσεις τῶν συνέδρων νέων καὶ νεανίδων, ποὺ παρουσίαζαν συναδέλφωσι, σεμνότητα, κοσμία ζωντάνεια, ἀπλότητα, αὐθορμητισμὸν, πηγαία εὐγένεια, εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ἐνεργὸν συμμετοχὴν στὴν Θεῖαν Λα-

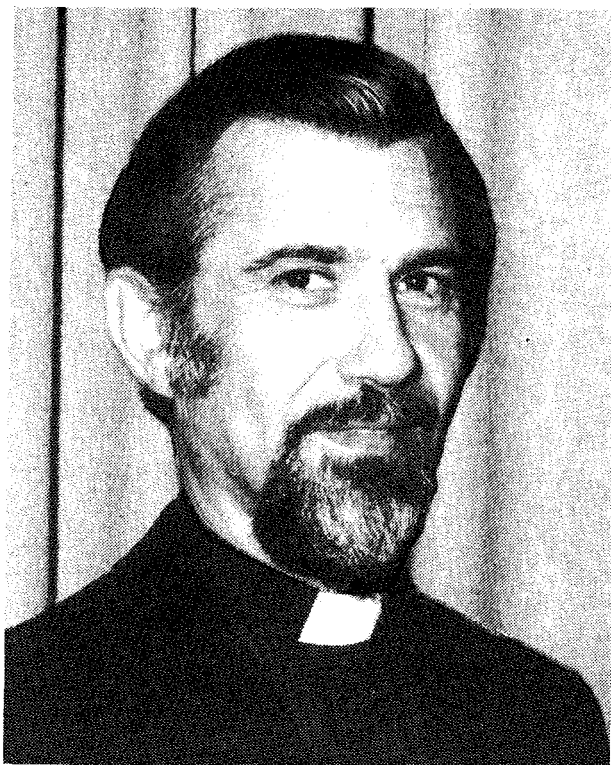
*Μερική ἄποψη
τῆς Βρισβάνης,
πρωτευούσης
τῆς Κουηνσλάνδης.*

τρεία, ἔκδηλο καὶ ἀνυπόκριτο σεβασμὸ καὶ ἀφοσίωσι στὸν Ἀρχιεπίσκοπο, στοὺς Ἐπισκόπους καὶ στοὺς Κληρικούς, πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ ἐτοιμότητα πρὸς διαλογικὴ συζήτηση, διακονικὸ πνεῦμα ἐξυπηρετήσεως, συγκινητικὴ προσπάθεια χρησιμοποίησεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἀγάπη πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἑλληνορθόδοξη παράδοσι καὶ πνεῦμα αὐτοθυσίας, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἀγάπη αὐτῆ. Οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν, ἀντὶ νὰ ἀποφύγουν νὰ ὑποστοῦν τὸν καύσωνα τοῦ θεροῦς στὴν ὑποτροπικὴ Βρισβάνη καὶ ἀντὶ νὰ πᾶνε νὰ χαροῦν τὶς θερινὲς διακοπές τους σὲ μία ἀπὸ τὶς δροσερὲς ωραίες παραλίες, προτίμησαν νὰ θυσιάσουν μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ γιὰ τὶς ἀεροπορικὲς μετακινήσεις τους καὶ γιὰ τὴ διαμονή τους στὰ ξενοδοχεῖα τῆς πρωτευούσης τῆς Κουηνσλάνδης, διότι ἐπιθυμοῦσαν διακαῶς νὰ ἀνταποκριθοῦν στὸ στοργικὸ κάλεσμα τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας, νὰ ζήσουν τὴν ἀδελφικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ Συνεδρίου, νὰ συμμετάσχουν στὸν πνευματικὸ διάλογο καὶ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν ἀφοσίωσι, μὲ τὴν ὁποία ἔχουν ἐνταχθῆ κάτω ἀπὸ τὶς σημαῖες τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας, γιὰ νὰ προσφέρουν τὰ χαρίσματα καὶ τὸ νεανικὸ σφρίγγος τους στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς

Αὐστραλίας. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἔχουν ἀποφοιτήσῃ προσφάτως ἀπὸ ἀνώτατες πανεπιστημιακὲς σχολὲς καὶ εἶναι ἤδη ἔτοιμοι νὰ ριφθοῦν στὸν στίβο τοῦ —πρωτοπορειακῶς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τους κατευθυνομένου— ἀγῶνος γιὰ τὴν διὰ πνευματικὸῦ ἐξελληνισμοῦ ἀνακαίνισι τῆς πολυπολιτισμικῆς κοινωνίας τῆς 5ης Ἡπείρου.

8. Ἡ ὀργάνωσις τοῦ Συνεδρίου.

Ὅλοι ἐξεπλάγησαν ἀπὸ τὴν τελειότητα τῆς ὀργανώσεως τοῦ Συνεδρίου. Ἡ τελειότης αὐτῆ ἐπιτεύχθη μὲ τὸν τεράστιο μόχθο, τὸν ἐνθουσιασμό, τὴ φωτισμένη αὐτοσυνειδησία καὶ τὴν αὐτοθυσία, τὴν ὁποία παρουσίασαν τόσοσιν ὁ ἐκλεκτὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος στὴν Κουηνσλάνδη αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος πατὴρ Γρηγόριος Σακελλαρίου καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ συνεργάτες του αἰδεσιμολογιώτατοι πατέρες Κωνσταντῖνος Λεντάκης (Οἰκονόμος), Γεώργιος Παπουτσάκης (Σακελλάριος) καὶ Ἡλίας Πολιτάκης (Σακελλάριος) καὶ ὁ ἱερολογ. Διάκονος πατὴρ Δημήτριος Τσάκας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν μέλη τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅσον καὶ τὰ ἐκ τῶν τάξεων τῶν λαϊκῶν - νέων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐνθουσιώδη στελέχη τῆς ἰδίας Ἐπιτροπῆς, στὴν

Ὁ αἰδεσιμολ. πρωτοπρεσβύτερος κ. Γρηγ. Σακελλαρίου.

ὅποια Πρόεδρος ἦταν ὁ κ. Ἰωάννης Ἀμαράντος καὶ Γραμματεὺς ἡ ἰδιαίτερος ἐπαινεθεῖσα γιὰ τοὺς κόπους τῆς κυρία Εἰρήνη Ἀμαράντου. Δίπλα σ' αὐτοὺς —κατὰ τὴ σειρά, μὲ τὴν ὅποια ἀναφέρονται στὸ Πρόγραμμα— ἦταν ὁ κ. Κρίσ Σπέρο, ἡ δς Ἄννα Σαρίκα, ἡ ὅποια πολλὲς φορὲς ὑπεβλήθη εὐγενῶς στὸν κόπο νὰ ἐπικοινωνήσῃ τηλεφωνικῶς ἐκ Βρισηβάνης πρὸς τὸν γράφοντα στὴν Ἀθήνα πρὸς ρυθμιστῶν λεπτομερειῶν τοῦ ταξιδίου μας, καὶ οἱ κ. Πέτρος Φλορέντζος, δς Ἀγγέλα Καπελέρη, κ. Σούλα Τσίμπικα, δς Σάλλυ Κονίμου, δς Ἐλένη Βουκελάτου, κ. Μαίρη Λεκατσῶ, δς Κέλλυ Καραλή, κ. Πέτρος Κεντρώτης καὶ δρ. Σταῦρος Καζούλης. Ὅλοι τους, ὅπως καὶ ὁ δραστήριος Γραμματεὺς τῆς Ἐνορίας - Κοινότητος Ἁγίου Γεωργίου Βρισηβάνης κ. Γεώργιος Ἀμαράντος, ποὺ προήδρευσε σὲ ἐκδηλώσεις τοῦ Συνεδρίου, ἀπέσπασαν τὸν δίκαιο ἐπαινο, διότι ἐργάσθηκαν ἐπὶ ἑβδομάδες νυχθημερόν μὲ αὐταπάρνησι γιὰ νὰ προετοιμάσουν ὅλες τὶς λεπτομέρειες τοῦ πολυπύχου Προγράμματος καὶ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκτελέσεώς του.

9. Ἁγιασμός καὶ Μηνύματα.

Τὴν 24η Ἰανουαρίου 1994 (Δευτέρα) στὴν τεραστία αἴθουσα τελετῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοτικοῦ Κέντρου τῆς Ἐνορίας - Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἄρχισαν οἱ κύριες ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, ἀφοῦ προηγήθηκε Ἁγιασμός, ποὺ τελέσθηκε ἀπὸ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Στυλιανό, συμπαραστατούμενο ἀπὸ τοὺς τρεῖς Θεοφ. Ἐπισκόπους κ.κ. Ἰεζεκιήλ, Ἰωσήφ καὶ Σεραφεῖμ. Ἡ ἔναρξις τοῦ ΣΤ' Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας ἐπισημάνθηκε ἰδιαίτερος διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Χαιρετιστηρίων καὶ Εὐχητηρίων Μηνυμάτων τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τὰ ὅποια, ἂν καὶ εἶναι γνωστὰ ἤδη στοὺς ἀναγνώστες τῆς «Ἐκκλησίας», παρατίθενται κατωτέρω, γιὰ νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὴν ὁλότητα τῆς περιγραφῆς τοῦ Ὀδοιπορικοῦ μας.

Μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἐρώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Αὐστραλίας, ὑπέριτμε καὶ ἔξαρχε πάσης Ὠκεανίας, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Στυλιανέ, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἐροότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Μετὰ πολλῆς ἱκανοποιήσεως πληροφοροῦμενοι ἀπὸ γράμματος τῆς ὑμετέρας Ἐροότητος περὶ τοῦ ἐν Βρισηβάνῃ Κοινηολάνδης, ἀπὸ κγ' μέχρις κς' τρέχοντος μηνὸς Ἰανουαρίου, συνερχομένου ΣΤ' Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου Ἑλληνορθόδοξου Νεολαίας τῆς ὑφ' ὑμῶν Ἐροῦ Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, καὶ δὴ ὑπὸ τὸ λίαν ἐπίκαιρον καὶ ἅμα ἐξόχως διδακτικὸν θέμα "Ἡ κατὰ κόσμον ἀξιοκρατία καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἠθική", προαγομέθα διὰ τοῦ μετὰ χεῖρας Πατριαρχικοῦ ἡμῶν Μηνύματος ἀφ' ἐνὸς μὲν ἵνα συγχαρῶμεν ἀδελφικῶς τῇ ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ ἡμῖν Ἐροότητι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ νέᾳ θεοφιλεῖ πρωτοβουλίᾳ ἀποτελοῦσῃ συνέχειαν τῆς θεαρέστου μερῶν καὶ

στοργῆς αὐτῆς πρὸς τὴν αὐτόθι ὁμογενῆ νέαν γενεάν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα ἐπιδαφιλεύσωμεν πᾶσι τοῖς συνέδροις καὶ λοιποῖς ἐν προκειμένῳ τιμίοις ὑμῶν συνεργάταις ὀλόθυμον τὴν εὐλογίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν προσωπικῶς, πρὸς ἀπρόσκοπτον διεξαγωγὴν καὶ ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου.

Εἶναι ὄντως, Ἰερώτατε καὶ τιμιώτατε ἀδελφέ, ἀξία πάσης ἐξάρσεως ἢ ἐπιλογῆ τοῦ εἰρημένου θέματος, δοθέντος ὅτι εἰς τὴν πλήρως ἰδεολογικῆς συγχύσεως σύγχρονον ἐποχὴν τυγχάνει ὄχι μόνον ἄκρως λυσιτελές, ἀλλὰ τοῦταυτὸ σωτήριον, τὸ νὰ γνωρίσουν οἱ Νέοι ἡμῶν, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὁποῖα αἱ ἀξίαι εἰς ἃς καλοῦνται νὰ πιστεύσουν, καὶ εἰς τί συνίσταται ἢ διαφορὰ τῆς βιώσεως αὐτῶν ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἐκκοσμηκευμένης ἀνθρωπότητος ἀπὸ τῆς βιώσεως ὑπὸ τὸ ἀνακαινίζον καὶ θεοῦν τὸν ἀνθρωπον ζεῖδωρον πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Τὸ ἐγνωσμένον ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς Μητρὸς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας γενικώτερον, περὶ τὰ καιρία προβλήματα τῆς Νεότητος σήμερον, ἀποτελεῖ καὶ τὸ μέτρον μεθ' οὗ ἐκτιμῶμεν ἀπὸ τοῦ ἐνταῦθα Ἱεροῦ Κέντρου πᾶσαν φιλότιμον προσπάθειαν τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνὰ τὸν κόσμον Ἱεραρχίας, ἰδιαίτερος δὲ τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος, τῆς ἐπὶ εἰκοσαετιᾷ ὅλην τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἐν τῷ ἐν Αὐστραλία ἀμπελώνι τοῦ Κυρίου ἀγωνιζομένης καὶ διὰ τε τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἤθους καὶ τῆς μορφώσεως καὶ καταρτίσεως καὶ πείρας αὐτῆς παρεχούσης πάντοτε τὴν μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν παραδόσεως, πρὸς ἔγκαιρον καὶ χριστιανοπρεπῆ ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τούτων διὰ παντὸς συγχρόνου παιδαγωγικοῦ καὶ ἀνορθωτικοῦ μέσου.

Ὅθεν, συγχαίροντες καὶ αὐθις τῆ τε ὑμετέρα φίλη Ἱερότητι, τῆ Ὁργανωτικῆ Ἐπιτροπῆ, τοῖς εἰδικοῖς ὁμιληταῖς καὶ πᾶσι τοῖς μετέχουσι τοῦ ΣΤ' Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου Νέοις, εὐχόμεθα ἐπιτυχή κατὰ πάντα καὶ τούτου τὴν διεξαγωγὴν, περὶ ἧς οὐδαμῶς ἀμφιβάλλομεν, γνωρίζοντες τὴν ἀπήχησιν τῶν

προηγουμένων ἀναλόγων ὑμῶν Συνεδρίων, ἀσπαζόμεθα τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀδελφικῶς καὶ ἀπονέμομεν τοῖς περὶ αὐτὴν ὀλόθυμον τὴν ἀφ' ἡμῶν Πατριαρχικὴν εὐχὴν καὶ εὐλογίαν.

ἀλλ' ἡδ' Ἰανουαρίου κβ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

Τὸ Μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Πρὸς

τὸ Ἐκτο Παναυστραλιανὸ Συνέδριον
τῆς Ἑλληνορθοδόξου Νεολαίας
τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας
Εἰς Βοισβάνην Κουησλάνδης
Αὐστραλίαν

Ἀγαπητοὶ Νέοι καὶ Νεάνιδες τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ὁμογενείας τῆς Αὐστραλίας,

Τὸ Ἐκτο Παναυστραλιανὸ Συνέδριό σας, σὸ ὁποῖο θὰ εἶναι ὁμιλητῆς ὁ Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντῆς τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία» κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, μοῦ δίδει ἀφορμὴ νὰ σᾶς στείλω ἐγκάρδιο χαιρετισμὸ καὶ νὰ σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὴν ἀφοσίωσί σας στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας, ἢ ὁποῖα, ὑπὸ τὴν φωτισμένη ἡγεσία τοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ, καὶ μετὰ τὴν συμπαράστασι ἐκλεκτῶν συνεργατῶν (Ἐπισκόπων, λοιπῶν Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν), εἶναι ἢ «μητρικὴ στέγη» καὶ ἢ «προστατευτικὴ ἀσπίδα» ἑκατοντάδων χιλιάδων Ὁμογενῶν καὶ ἢ φωτεινὴ ἔστια, πού ἀκτινοβολεῖ καὶ σκορπίζει τὸ φῶς τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Γένους σὲ ὀλόκληρη τὴν Αὐστραλιανὴ Ἠπειρο.

Χαίρω ἰδιαίτερος, διότι τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου σας εἶναι: «Οἱ ἀξίες τοῦ κόσμου τούτου καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἠθική». Ἐτσι, θὰ ἔχετε τὴν εὐκαιρία νὰ συσχετίσετε τὴν πανανθρώπινη ἀνθρωπιστικὴ καὶ πολιτιστικὴ προσπάθεια μετὰ τὰ αἰτήματα τῶν Ἑλληνορθοδόξων ἀξιῶν, πού μόνον αὐτὲς εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς ἀληθινῆς προόδου καὶ τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

τῆς ἐν Φαναρίῳ Μείζονος καὶ Ὑπερτελοῦς Συνόδου τῆς 21ης Ἀπριλίου 1994

Ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, καὶ τῆ συμμετοχῇ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Παρθενίου, τῶν Μητροπολιτῶν Νέας Σμύρνης Ἀγαθαγγέλου καὶ Ἀκκρας Πέτρου, ἐκπροσώπων τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου, καὶ τῶν Μητροπολιτῶν Περιστερίου Χρυσοστόμου καὶ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιάδος Νικηφόρου, ἐκπροσώπων τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συνήλθε, τῆ σήμερον, 21ῃ Ἀπριλίου 1994, ἐν Φαναρίῳ Μείζων καὶ Ὑπερτελῆς Ἱερᾶ Συνόδου, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι διασκεψαμένη, πρὸς θεώρησιν τῶν ἐπιβληθεισῶν ὑπὸ ἀναλόγου σώματος ποινῶν τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τῆς ἀρχιερωσύνης μὲν τῶν δύο τέως Ἱεραρχῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων Τιμοθέου καὶ Ἡσυχίου, ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης δὲ τοῦ τέως Ἱερομονάχου Νικολάου Παπαγεωργίου καὶ τοῦ τέως Πρεσβυτέρου Στυλιανοῦ Παπαδοπούλου, λόγῳ ἐνεργειῶν αὐτῶν εἰς βάρος τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, κατόπιν τῆς ὑποβολῆς ὑπ' αὐτῶν αἰτήσεως συγγνώμης καὶ τῆς ἐκζητήσεως

τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἐπιεικείας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν ἀρχῇ ἡ Μείζων καὶ Ὑπερτελῆς Ἱερᾶ Σύνοδος ἠξιολόγησε πάντα τὰ ἐν τῷ φακέλλῳ ἀποκείμενα στοιχεῖα τῶν εἰρημένων προσώπων, τὰ ὅποια εὔρεν ἑλλιπῆ, διὸ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκάλεσεν ἕκαστον τῶν παρευθέντων τριῶν πρώτων ἵνα ἐκθέσῃ τὰς ἑαυτοῦ ἀπόψεις ἐφ' ὧν ἤμαρτε κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κανονικῆς ἐν αὐτῇ τάξεως, ἠθελημένως ἢ ἀθελήτως, προῦκάλεσε σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ ταραχὴν ἐν τῷ σώματι τῆς Ἀγίας Ὁρθοδοξίας γενικώτερον καὶ ἐν ταῖς σχέσεσι μεταξὺ ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰδικότερον.

Ἐκαστος τῶν τριῶν τούτων τιμωρηθέντων ἐν ἀρχῇ ἀνεγνώρισε τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ ποινὴν, ὡς καὶ τὰς εἰς αὐτὸν προέβη ἀντικανονικὰς ἐνεργείας καὶ παρ' ἐνορίαν πράξεις, εἰσπηδήσας εἰς τὸ κανονικὸν ἔδαφος ἐτέρας ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας, αἰτινες καὶ προῦκάλεσαν τὴν ποινὴν, καὶ ἐξεδήλωσε τὴν μεταμέλειαν αὐτοῦ δι' ὅσα ἐπραξεν ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Αὐστραλίας εἰδικώτερον.

Περαιτέρω ἐξηγήσατο ἕκαστος τούτων τὴν

Ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὴν Γενέτειρα τῶν Πατέρων σας, σᾶς διαβιβάζω τὶς εὐχὲς τοῦ Χριστεπώνυμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ εὐχομαι ὀλοψύχως νὰ εὐλογῆσῃ ὁ Θεὸς τὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου σας, γὰρ νὰ λάβετε ἀποφάσεις, ποὺ θὰ συντελέσουν, ὥστε νὰ ἀνταποκριθῆτε στὶς ἐλπίδες καὶ προσδοκίες τῶν Γονέων σας καὶ τῶν ἐκλεκτῶν στελεχῶν τῆς Ἑλληνορθοδόξου Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας καὶ νὰ ἀναδειχθῆτε φορεῖς τοῦ ἀνακαινιστικοῦ φωτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας καὶ σκαπανεῖς τοῦ πνευματικοῦ ἐξελληνισμοῦ τῆς μεγάλης χώρας, μέσα στὴν ὁποία παραλαμβάνετε ἐνδοξη σκυτάλη ἀπὸ τοὺς Πατέρες σας, οἱ ὅποιοι εὐδοκίμουν καὶ ὡς πρωτοπόροι σᾶς δείχνουν τὸν φωτεινὸ

δρόμο, ποὺ ἐκεῖνοι ἀκολούθησαν καὶ καλεῖσθε καὶ σεῖς τώρα νὰ ἀκολουθήσετε.

*Εὐχέτης πρὸς Κύριον
Ὁ Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ.*

Τὰ ἀναγνωσθέντα κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ Συνεδρίου Μηνύματα τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἐνθουσίασαν τοὺς συνέδρους νέους καὶ νεάνιδες, ποὺ μὲ fax ἐξέφρασαν πρὸς ἀμφοτέρους τὴν εὐγνωμοσύνη τους. Μάλιστα στὸν Προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μαζί μὲ τὶς εὐχαριστίες τοὺς ἔστειλαν καὶ τὶς συγχαρητήριες εὐχὲς τοὺς ἐξ ἀφορμῆς τῶν προσφάτων τότε ἑορτασμῶν γὰρ τὴν εἰκοσαετῆ καρποφόρο Ἀρχιεπισκοπικὴ Διακονία Του. (Συνεχίζεται)

συγγνώμη του οικείου Αρχιεπισκόπου Αυστραλίας κ. Στυλιανού δια την ταραχήν και σύγχυσιν ην προϋκάλεσεν δια των αντικανονικών ενεργειών και προκλητικών δηλώσεων αυτού επ' εκκλησίας η και δια των μέσων γενικής ενημερώσεως εν Αυστραλία και άλλαχου και έδηλωσεν ότι αναγνωρίζει τα υπό των αγίων Οικουμενικών Συνόδων και των Πατριαρχικών και Συνοδικών Τόμων ανακηρύξεως των νεωτέρων αυτοκεφάλων και αυτονόμων Έκκλησιών καθορισθέντα κανονικά όρια εκάστης τοπικής Όρθοδόξου Έκκλησίας, ως και ότι ουδέποτε θέλει προβή εν τοίς έφεξής εις παρ' ένορίαν πράξεις η εισπήδησιν εις χώρον έτέρας εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας, συμφώνως προς τας διαγορεύσεις των θείων και ιερών κανόνων.

Προς τούτοις, εκαστος των τιμωρηθέντων έβεβαίωσεν ότι στέργει και αποδέχεται τα δίκαια και προνόμια του Οικουμενικού Πατριαρχείου επί της Όρθοδόξου Διασποράς, κατά τας διαγορεύσεις του 28ου κανόνος της Δ' Οικουμενικής Συνόδου, ως τούτον αποδέχεται και έρμηνεύει η γνησία παράδοσις της Όρθοδόξου ήμών Έκκλησίας. Προσέτι σύντρεις οί ως άνω υπεσχέθησαν σεβασμόν προς την κανονικήν παράδοσιν της άδαιρέτου Όρθοδόξου Έκκλησίας, και έδηλωσαν ότι αποδέχονται εν πώ συνόλω αυτού τδ περιεχόμενον του Πρακτικού της 20ής Νοεμβρίου 1993, του ύπογραφέντος και ύπό του Μακ. Πατριάρχου Ίεροσολύμων κ. Διοδώρου, και ύπεσχέθησαν ότι ουδέποτε θέλουν ενεργήσαι κατ' αντίθεσιν προς τα εν αυτώ διαλαμβανόμενα.

Τέλος, οί μοναχοί ούτοι Τιμόθεος και Ήσύχιος και ό κ. Νικόλαος Παπαγεωργίου εν ειλικρινεί μεταμελεία έζήτησαν και αύθις τδ έλεος, την συγγνώμη και την επιείκειαν της Μείζονος και Ύπερτελους Ίεράς Συνόδου δι' όσα ήμαρτον έναντίον του ιερωτάτου θεσμού της Έκκλησίας, σνν τή ύποσχέσει ότι εν τοίς έφεξής θα πολιτεύωνται ως έμπρέπει όρθοδόξοις Ίεράρχαις και κληρικοίς, επί προασπίσει των ιερών και όσίων της Όρθοδοξίας. Σύντρεις οί ειρημένοι υπέβαλον και γραπτώς την μετάνοιαν αυτών και έζήτησαν τδ έλεος της Έκκλησίας, δια των έξής αναφορών αυτών:

Ό μοναχός Τιμόθεος:

Προς την Μείζονα και Ύπερτελή Ίεράν Σύνοδον,

Παναγιώτατε,

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς,

Δοξολογίαν αναπέμπω εκ μυχιών τῶ Πανοικτίρμονι Θεῷ, καταξιώσαντι την έλαχιστοτήτά μου ίνα παραστῶ πρό του Ίερού Ύμῶν Σώματος εν ταπεινώσει πολλή και μεταμελεία και άπολογηθῶ δια τας ενεργείας, δηλώσεις και κατά καιρούς εκφράσεις μου, αί όποίαι έπέσυρον την καταδίκην εις την έσχάτην των ποιῶν, την καθαίρεσίν μου, δηλονότι, από του βαθμού της Αρχιερωσύνης εν τή Συνεδρία της Μείζονος και Ύπερτελους Ίεράς Συνόδου της 31ης Ιουλίου 1993.

Έν συνοχή ψυχής τε και καρδίας εξαιτούμαι την εύμενή αναθεώρησιν της σεβαστής Ύμῶν άποφάσεως και παρακαλῶ ὅπως δεχθῆτε τας ειλικρινείς μου δηλώσεις, ως έπονται:

1) Είλικρινῶς μετανοῶ δια την διαπραχθεισαν υπό της έλαχιστοτήτός μου υπό την ιδιότητα του Ίπισκόπου Πορφυρουπόλεως εισπήδησιν εις την κανονικήν δικαιοδοσίαν της Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας, ως και δια τας εν συνεχεία ενεργείας μου ως Αρχιεπισκόπου Λύδδης εν τή επαρχία ταύτη του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

2) Λυπούμαι ειλικρινῶς δια την δια των αντικανονικών ενεργειών και προκλητικών δηλώσεών μου επ' εκκλησίας και δια των μέσων γενικής ενημερώσεως ταραχήν και σύγχυσιν, τας όποίας προϋκάλεσα εις τον Σεβασμιώτατον Αρχιεπίσκοπον Αυστραλίας κ. Στυλιανόν, τους τιμίους αυτού συνεργάτας και πάντας τους πικραθέντας δια των πράξεών μου τούτων, παρὰ πάντων δι' εξαιτούμαι ειλικρινῶς συγγνώμη.

3) Άποκηρύσσω ως άκυρον και θεωρῶ καταδικαστέαν την μετὰ τας άποφάσεις της Μείζονος και Ύπερτελους Ίεράς Συνόδου τοποθέτησιν της ύπογραφής μου, ένδεικνυούσης την ιδιότητα του Αρχιεπισκοπικού μου πρώην αξιώματος εις τινα έγγραφα του ήμετέρου Πατριαρχείου των Ίεροσολύμων, άτινα, κατά Πατριαρχικήν έπιταγήν, έδει να ύπογραφῶσιν υπό του Αρχιγραμματέως.

4) Αναγνωρίζω την νόμιμον και κανονικήν δικαιοδοσίαν του Οικουμενικού Πατριαρχείου έφ' όλης της Όρθοδόξου Διασποράς, ως άρχήν απορρέουσιν από του 28ου κανόνος της εν Χαλκηδόνι συνελθούσης Δ' Οικουμενικής Συνόδου και πάντα τα προνόμια και δικαιώματα αυτού, άτινα ύπαγορεύονται υπό των Άγίων Τοπικών και Οικουμενικών Συνόδων και υπό

τῆς μακροαίωνος πράξεως καὶ τάξεως τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ὡς καὶ πάντα τὰ προνόμια τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ κατὰ τόπους Ἀὐτοκεφάλων καὶ Ἀὐτονόμων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ὑπισχνούμαι δ' ἐν τοῖς ἐφεξῆς σέβασθαι, τιμᾶν καὶ προασπίζεσθαι ταῦτα εἰς πᾶσαν ἔκφανσιν τῆς ζωῆς μου καὶ εἰς πᾶσαν Διορθόδοξον ἢ ἑτέραν ἐκδήλωσιν.

5) Καταδικάζω τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν μετοχιῶν καὶ πᾶσαν τελετουργίαν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς κανονικοῖς ὁρίοις τῶν Ἀὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἢ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰς ἐπαρχιῶν, δίχα τῆς ἐκ τῶν προτέρων κανονικῆς ἀδείας τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, προκειμένου δὲ περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δίχα τῆς ἀδείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου αὐτῆς, ὡς προβλέπεται ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς, ἐξαιρέσει τῶν ἤδη πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ Καταστατικοῦ τούτου ὑφισταμένων Μετοχιῶν τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἑλλάδι.

6) Ὁμολογῶ εἰλικρινῶς ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξα φερέφωνον ἑτέρας ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς, καίτοι πολλάκις αἱ θέσεις, αἱ καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς προϊσταμένης πνευματικῆς μου ἀρχῆς, συνέπιπτον μὲ τὰς ὑπ' ἐκείνης προβαλλομένης οὐδόλως δ' αἱ φιλικαὶ σχέσεις καὶ συζητήσεις μου μὲ ἀξιωματούχους ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἀπειροῦζοντο — μὴ μοι γένοιτο! — τὴν μείωσιν τοῦ γοήτρου ἢ καί, ὡς σοβαρῶς ἐλέχθη, τὴν πολεμικὴν κατὰ τῶν προνομίων τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ἀκτινοβολίαν καὶ διακονίαν τοῦ ὁποίου ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας συμπαιθῶς ἐγκολλοῦμαι, εὐκαίρως δ' ἀκαίρως προβάλλω καὶ ποικιλοτρόπως τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν μακροαίωνα αὐτοῦ παράδοσιν ἐκφράζω.

7) Πρὸς τοῦτοις διαβεβαιῶ Ὑμᾶς ὅτι εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων τῆς Μείζονος καὶ Ὑπερτελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 31ης Ἰουλίου παρελθόντος ἔτους, οὐδέποτε ἐλειτούργησα ἢ περιεβλήθην τὸ ἅγιον ὠμοφόριον καὶ ἐπιτραχήλιον, ὡς καὶ ὅτι ἀποδέχομαι τὸ γνωστὸν Πρακτικόν, ὡς τοῦτο ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Διοδώρου τοῦ Α' κατὰ τὴν 20ην Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους 1993 ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ταῦτα πάντα ἐν εἰλικρινεῖ καὶ βαθυτάτῃ μεταμελείᾳ πρὸς τὸ Σελτὸν Σῶμα τῆς Μείζονος καὶ Ὑπερτελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ὑποβάλλων, καὶ ἐξαιτούμενος τὸ ἔλεος, τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πατρικὴν ἐπιείκειαν τῶν σεβασμιῶν Μετῶν αὐτῆς, ἔτι δὲ ὑπισχνούμενος ὅτι ἐν τοῖς ἐ-

φεξῆς θα διακονήσω τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐν πνεύματι συνεργασίας καὶ κατὰ τὰς διαγορεύσεις τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων διὰ τὴν ἐνότητα καὶ προβολὴν αὐτῆς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὡς καὶ τοῦ συντονίζοντος τὴν Διορθόδοξον Οἰκογένειαν Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διατελῶ

Μετὰ βαθυτὸν σεβασμοῦ
καὶ εἰλικρινοῦς μεταμελείας

Μοναχὸς Τιμόθεος

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 21ῃ Ἀπριλίου 1994.

Ὁ μοναχὸς Ἡσύχιος:

Πρὸς τὴν Μείζονα καὶ Ὑπερτελῆ Ἱερὰν Σύνοδον,

Παναγιώτατε,

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Δοξολογίαν ἀναπέμπω ἐκ μυχιῶν τῷ Πανοκτίρμονι Θεῷ, καταξιῶσαντι τὴν ἐλαχιστότητά μου ἵνα παραστῶ πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Ὑμῶν Σώματος ἐν ταπεινώσει πολλῇ καὶ μεταμελείᾳ καὶ ἀπολογηθῶ διὰ τὰς ἐνεργείας, δηλώσεις καὶ κατὰ καιροῦς ἐκφράσεις μου, αἱ ὁποῖαι ἐπέσυρον τὴν καταδίκην εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, τὴν καθάρσειν μου, δηλονότι, ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τῆς Ἀρχιερωσύνης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Μείζονος καὶ Ὑπερτελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 31ης Ἰουλίου 1993.

Ἐν συνοχῇ ψυχῆς τε καὶ καρδίας ἐξαιτούμαι τὴν εὐμενῆ ἀναθεώρησιν τῆς σεβαστῆς Ὑμῶν ἀποφάσεως καὶ παρακαλῶ ὅπως δεχθῆτε τὰς εἰλικρινεῖς μου δηλώσεις, ὡς ἔπονται:

1) Εἰλικρινῶς μετανοῶ διὰ τὴν διαπραχθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐλαχιστότητός μου ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Ἐπισκόπου Ἀβύλων εἰσπήδησιν εἰς τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, ὡς καὶ διὰ τὰς ἐν συνεχείᾳ ἐνεργείας μου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Καπιταλιάδος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

2) Λυπούμαι εἰλικρινῶς διὰ τὴν διὰ τῶν ἀντικανονικῶν ἐνεργειῶν καὶ προκλητικῶν δηλώσεών μου ἐπ' ἐκκλησίας καὶ διὰ τῶν μέσων γενικῆς ἐνημερώσεως ταραχὴν καὶ σύγχυσιν, τὰς ὁποίας προὐκάλεσα εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Αὐστραλίας κ. Στυλιανόν, τοὺς τιμίους αὐτοῦ συνεργάτας καὶ πάντας τοὺς μικροθνήκτας διὰ τῶν πράξεών μου τούτων, παρὰ πάντων δι' ἐξαιτούμαι εἰλικρινῶς συγγνώμην.

3) Ἀποκηρύσσω ὡς ἄκυρον καὶ θεωρῶ καταδικαστέαν τὴν μετὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς Μείζονος καὶ Ὑπερτελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τοποθετησιν τῆς ὑπογραφῆς μου, ἐνδεικνυούσης τὴν ἰδιότητα τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ μου πρώην ἀξιωματος εἰς τὴν ἔγγραφο τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων.

4) Ἀναγνωρίζω τὴν νόμιμον καὶ κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐφ' ὅλης τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς, ὡς ἀρχὴν ἀπορρέουσαν ἀπὸ τοῦ 28ου κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνελθούσης Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ πάντα τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα αὐτοῦ, ἅτινα ὑπαγορεύονται ὑπὸ τῶν Ἁγίων Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ὑπὸ τῆς μακραίωνος πράξεως καὶ τάξεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς καὶ πάντα τὰ προνόμια τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ κατὰ τόπους Ἀυτοκεφάλων καὶ Ἀυτονόμων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑπισχνοῦμαι δ' ἐν τοῖς ἐφεξῆς σεβασθαι, τιμᾶν καὶ προασπίζεσθαι ταῦτα εἰς πᾶσαν ἐκφάνσιν τῆς ζωῆς μου καὶ εἰς πᾶσαν Διορθόδοξον ἢ ἐτέραν ἐκδήλωσιν.

5) Καταδικάζω τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν μετοχιῶν καὶ πᾶσαν τελετουργίαν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς κανονικοῖς ὁρίοις τῶν Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἢ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰς ἐπαρχιῶν, δίχα τῆς ἐκ τῶν προτέρων κανονικῆς ἀδείας τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, προκειμένου δὲ περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δίχα τῆς ἀδείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου αὐτῆς, ὡς προβλέπεται ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς, ἐξαίρεσει τῶν ἤδη πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ Καταστατικοῦτοῦτο ὑφισταμένων Μετοχιῶν τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἑλλάδι.

6) Πρὸς τούτοις διαβεβαίω Ὑμᾶς ὅτι εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων τῆς Μείζονος καὶ Ὑπερτελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 31ης Ἰουλίου παρελθόντος ἔτους, οὐδέποτε ἐλειτούργησα ἢ περιεβλήθην τὸ ἅγιον ὠμοφόριον καὶ ἐπιτραχήλιον, ὡς καὶ ὅτι ἀποδέχομαι τὸ γνωστὸν Πρακτικόν, ὡς τοῦτο ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Διοδώρου τοῦ Α' κατὰ τὴν 20ὴν Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους 1993 ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ταῦτα πάντα ἐν εἰλικρινεῖ καὶ βαθυτάτῃ μεταμελείᾳ πρὸς τὸ Σεπτὸν Σῶμα τῆς Μείζονος καὶ Ὑπερτελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ὑποβάλλων, καὶ ἐξαιτούμενος τὸ ἔλεος, τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πατρικὴν ἐπιείκειαν τῶν σεβασμιῶν Μετῶν αὐτῆς, ἐτι δὲ ὑπισχνοῦμενος ὅτι ἐν τοῖς ἐ-

φεξῆς θα διακονήσω τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐν πνεύματι συνεργασίας καὶ κατὰ τὰς διαγορεύσεις τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων διὰ τὴν ἐνότητα καὶ προβολὴν αὐτῆς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὡς καὶ τοῦ συντονίζοντος τὴν Διορθόδοξον Οἰκογένειαν Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διατελῶ

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ
καὶ εἰλικρινοῦς μεταμελείας

Μοναχὸς Ἡσύχιος

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 21ῃ Ἀπριλίου 1994

Ὁ κ. Νικόλαος Παπαγεωργίου:

Πρὸς τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον

τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθένιον,

τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ. Χρυσόστομον,

τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ,

Παναγιώτατε,

Μακαριώτατοι,

Ἐν πρώτοις ἐν ψυχικῇ κατανύξει καὶ συντριβῇ τῆς καρδίας ἐξαιτούμαι τὰς Πατριαρχικὰς ὑμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς ἐμὲ ἀναγκαῖαι διὰ τὴν παροῦσαν θλιβερὰν κατάστασιν, ἢ ὁποία ἐδημιουργήθη διὰ τῆς ἀντικανονικῆς εἰσπηδήσεως εἰς τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ δὴ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας.

Δηλῶ ἐπισημῶς ὅτι ἀποκηρύσσω τὰς ὑπ' ἐμοῦ γενομένας, τῇ ὑποδείξει τῆς ἐκκλησιαστικῆς μου ἀρχῆς, ἀντικανονικὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι προϋξένησαν λύπην καὶ ἀναστάτῳσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Αὐστραλίας καὶ εἰς τὸν καθ' ὅλου ὀφειλόμενον σεβασμὸν εἰς τὰ ἐκ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν Συνόδων ἀπορρέοντα κανονικὰ καὶ ἱστορικὰ προνόμια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, προνόμια διασφαλιζόμενα κυρίως διὰ τοῦ 28ου κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἔκτοτε σεβαστὰ γενόμενα ὑπὸ ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Πρὸς τούτοις δηλῶ ὅτι διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀντικανονικῶν πράξεών μου ἐν Αὐστραλίᾳ οὐδὲν εἶχον κακὴν πρόθεσιν δημιουργίας κανονικῶν προβλημάτων εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Άναγνωρίζω την αντικανονικότητα των πράξεών μου, έτι δέ και τās αποφάσεις τής Μείζονος και Ύπερτελοϋς Ίεράς Συνόδου, ώς και τὸ Πρακτικόν, τὸ ὑπογραφέν ὑπὸ τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου τῆ 20ῆ Νοεμβρίου 1993, ἐν Φαναρίῳ, ἀποκηρύσσω πάσας τās δηλώσεις, πράξεις και ἐνεργείας μου ἐν Αὐστραλία ώς αντικανονικάς και ἐξαιτουμαι τὴν ἐκ μέρους πάντων ὑμῶν, Παναγιώτατε, Μακαριώτατοι, Σεβασμιώτατοι, συγγνώμην, διαβεβαιῶν ὅτι ἐν τοῖς ἐφεξῆς οὐδόλως προτίθεμαι ἵνα προβῶ εἰς παρομοίας αντικανονικάς πράξεις, θιγούσας τὰ ὑπὸ τῶν κανόνων και τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας καθορισθέντα κανονικά ὄρια δικαιοδοσίας ἐκάστης τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Και αὐθις αἰτουμαι ταπεινῶς συγχώρησιν, τὸ ἔλεος και τὴν ἐπιείκειαν Ὑμῶν, πρὸς ἀποκατάστασίν μου εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης, ὑπισχνούμενος περαιτέρω εὐορκον διακονίαν, διὰ τὸ καλὸν τῆς ἡνωμένης Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Διατελῶ δέ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Νικόλαος Παπαγεωργίου

Ἐν Φαναρίῳ τῆ 21ῆ Ἀπριλίου 1994.

Ὁ κ. Στυλιανὸς Παπαδόπουλος:

Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον, Πρόεδρον, Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθένιον,

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ,

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς τῆς Μείζονος και Ὑπερτελοῦς Ἱεράς Συνόδου, Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Παναγιώτατε,

Μακαριώτατοι, Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, εὐλογεῖτε,

Ὁ ὑποφαινόμενος καθαιρεθεῖς ὑφ' ὑμῶν κληρικὸς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, π. Στυλιανὸς Παπαδόπουλος, λυπούμαι γιὰ ὅ,τι συνέβη στὸν Ἐκκλησιαστικὸν χώρο τῆς Αὐστραλίας.

Ὑπηρετῶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ παιδικῆς ἡλι-

κίας και τὴν ἀγαπῶ ὅσο ἀγαπᾶ ἡ μάνα τὸ παιδί.

Ὑπήκουσα εἰς ἐντολήν τῆς Προϊσταμένης μου ἀρχῆς, τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, και ἦλθα εἰς Αὐστραλίαν.

Παρὰ τὴν θέλησίν μου Σᾶς ἐπύκρانا. Μετανοῶ, διὰ τὴν ἀθέλητόν μου ἐνεργείαν. Ζητῶ τὴν συγγνώμην, τὴν συγχώρησιν, τὸ ἔλεος και τὴν ἐπιείκειαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀσπαζόμενος τās Δεξιᾶς Σας και ἀποδεχόμενος τās εὐχὰς και εὐλογίας Σας.

Ἐν Μελβούρνη, τῆ 23ῆ Φεβρουαρίου 1994.

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ
Στυλιανὸς Παπαδόπουλος.

Κατόπιν τούτων, ἡ Μείζων και Ὑπερτελής Ἱερά Σύνοδος, συνδιασκεψαμένη, και μετὰ σχετικὴν συζήτησιν, ἀκρῶ φιλανθρωπία και συγκαταβάσει χρωμένη, συνωδᾶ τοῖς θείοις και ἱεροῖς κανόσι και τῆ ἐντολῆ τοῦ Κυρίου «τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω» (Ἰωάν. 6,37) και «ἐὰν μετανοήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ἄφες αὐτῷ» (Λουκ. 17,3), ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως, ἐν ὄψει και τῶν ἐορτῶν τοῦ Ἀγίου Πάσχα, ὅπως ἀποκαταστήσῃ τοὺς εἰρημένους μοναχοὺς Τιμόθεον και Ἡσύχιον εἰς τὸν ἐξ οὗ ἐξέπεσον βαθμὸν και τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, τὸν δὲ Νικόλαον Παπαγεωργίου και τὸν Στυλιανὸν Παπαδόπουλον εἰς τὸν τοῦ Πρεσβυτέρου.

Ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, κληθέντες παρέστησαν ἐνώπιον τῆς Μείζονος και Ὑπερτελοῦς Ἱεράς Συνόδου ἕκαστος τῶν οὕτως ἀποκατασταθέντων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Προέδρου, ἀνεκοίνωσε τὴν φιλάνθρωπον ταύτην ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας ὅσον ἀφορᾶ εἰς ἕκαστον τούτων και ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτῶν ὅπως ἐν τοῖς ἐφεξῆς πολιτεύωνται ὁσίως και θεοφιλῶς και κατὰ τὴν κανονικὴν πράξιν και τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, οὐδέποτε διανοούμενοι «ἵνα μετάρωσιν ὄρια ἃ οἱ Πατέρες ἔθεντο», ἡ μακροαίων δὲ τῆς Ἐκκλησίας τάξις και παράδοσις καθιέρωσε, εἰ δ' ἄλλως θέλουσιν εὐρεῖ ἀντιμέτωπον τὴν ἀδέκαστον κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας και τῶν θείων και ἱερῶν κανόνων.

Τέλος, ἀνεγνώσθησαν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Ἀγίου Ἀπόστολου Ἀνδρέου

ΔΗΜΟΣ ΕΥΚΛΕΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ*

Πολλὰς συγκινητικὰς ἱερὰς ἀναμνήσεις μᾶς διεγείρει ἡ παρούσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θ. Λειτουργία, ἡ τελουμένη σήμερον Κυριακὴν τῆς Σαμαρείτιδος, καθ' ἣν, ὡς λέγει τὸ Τυπικὸν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τελεῖται «καὶ ἡ μνήμη πάντων τῶν ἐν Ἀγίοις

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας
κ. ΙΑΚΩΒΟΥ

Πατέρων ἡμῶν Ἀρχιεπισκόπων καὶ Πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως»¹.

Βλέπομεν σήμερον ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν βιβλικὴν Σαμαρείτιδα νὰ συνομιλῇ καὶ νὰ ἀνταλλάσῃ σφύρασιες σκέψεις, ἕνα ὑπέροχον θεῖον διάλογον, ὁ ὁποῖος θὰ συγκινήῃ ὄλους τοὺς αἰῶνας. Ἐνα θεϊκὸν διάλογον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ ἀνθρωπότης λαμβάνει «τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν»² διὰ νὰ σβῆσῃ τὴν δίψαν τῆς καὶ νὰ κατανοήσῃ τὰς πραγματικὰς ἀξίας τοῦ κόσμου τούτου. Εἰς τὸ «φρέαρ τοῦ Ἰακώβ»³ διδάσκειται σήμερον ἡ ἀνθρωπότης ὅτι «πνεῦμα ὁ Θεὸς»⁴ καὶ ὅτι ὁ κάθε ἄνθρωπος δύναται νὰ ζη-

τᾶ τὴν βοήθειάν Του, νὰ ἀντλή δύναμιν διὰ νὰ ἀντιμετώπισῃ ὅλας τὰς ἀντιξοότητες τοῦ κόσμου τούτου καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον «οὐ μὴ διψῆσει εἰς τὸν αἰῶνα»⁵.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ βλέπομεν τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν νὰ τιμᾷ σήμερον χορείαν εὐκλεῶν Πατριαρχῶν, ἀγίων ἀνδρῶν, οἵτινες «συγκακουχήσαντες τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ»⁶ διεφύλαξαν πότε ὁσίως καὶ πότε μαρτυρικῶς αὐτὸ τὸ «ὔδωρ τῆς ζωῆς»⁷ καὶ ὄλην ἐν γένει τὴν «παρακαταθήκην»⁸ τῶν ὀρθοδόξων ἀρχῶν καὶ παραδόσεων.

Ἐνα ἱερὸν δίπτυχον, λοιπόν, ἡ μνεῖα τῶν σημερινῶν ἱερῶν γεγονότων καὶ ἐπετειῶν, μὲ ἕνα τεμάχιον ἀπὸ τὸν ἐπίγειον βίον τοῦ Κυρίου καὶ μὲ ἕνα ἄλλο τεμάχιον ἀπὸ τὸν μαρτυρικὸν βίον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν Πατριαρχῶν μας. Ἄλλωστε εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας νὰ ἐναλλάσῃ καὶ νὰ συσχετίσῃ τὸν ἐπίγειον βίον τοῦ Κυρίου μὲ τὸν ἐπίγειον βίον αὐτῆς.

Ἄς ἀνοιξῇ ὁμως σήμερον ὁ Πατριαρχικὸς Ἄμβων ἔτι πλατύτερον τὸ ἱερὸν αὐτὸ δίπτυχον καὶ ἄς σταθοῦμε μὲ περισσοτέραν προσοχὴν εἰς τὰς δύο αὐτὰς ἱστορικὰς σελίδας τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως καὶ παραδόσεως.

Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, Εὐσεβὲς Ἐκκλησίασμα,

* Λόγος, ὅστις ἐξεφωνήθη τὴν 29ην Μαΐου ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ Κωνσταντινουπόλεως.

1. Ὁ ἀπὸ κοινοῦ ἑορτασμὸς τῶν Ἀγίων Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἐθεσπίσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τῆ 19ῃ Νοεμβρίου 1991.

2. Ἰωαν. δ', 11.

3. Ἰωαν. δ', 12.

4. Ἰωαν. δ', 24.

5. Ἰωαν. δ', 14.

6. Ἐβρ. ια', 25.

7. Ἀποκαλ. κα', 6.

8. Τιμοθ. ς', 20.

τοῦ Πρωτοκλήτου αἱ Πατριαρχικαὶ καὶ Συνοδικαὶ Πράξεις ἀποκαταστάσεως τῶν εἰρημένων εἰς τοὺς ἐξ ὧν ἐξέπεσον βαθμούς, μεθ' ὃ οὔτοι ἠσπάζθησαν τὴν Δεξιὰν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Παρθενίου.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 21ῃ Ἀπριλίου 1994

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος

† Ὁ Ἀλεξανδρείας Παρθένιος

† Ὁ Νέας Σμύρνης Ἀγαθάγγελος (ἐκ προσώπου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου)

† Ὁ Ἀγκρας Πέτρος (ἐκ προσώπου τῶν Ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Κύπρου)

† Ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος (ἐκ προσώπου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος Νικηφόρος (ἐκ προσώπου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

† Ὁ Χαλκηδόνος Ἰωακείμ

† Ὁ Ροδοπόλεως Ἱερώνυμος

† Ὁ Κολωνίας Γαβριήλ

† Ὁ Πέργης Εὐάγγελος

† Ὁ Λύστρων Καλλίνικος

† Ὁ Δέρκων Κωνσταντῖνος

† Ὁ Ἡλιουπόλεως καὶ Θεῖρων Ἀθανάσιος

† Ὁ Τρανουπόλεως Γερμανὸς

† Ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων.

Εἶναι ὄντως συγκινητική ἡ σημερινή συνάντησις τοῦ διψασμένου Ἰησοῦ καὶ τῆς Σαμαρείτιδος γυναικὸς καὶ περισσότερο συγκινητικὸς ὁ διάλογός των, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει μὲ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου «δὸς μοι πιεῖν»⁹. Διψᾷ Ἐκεῖνος, ὅστις ἐστερέωσε τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, «ὁ στεγάζων ἐν ὑδασι τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ»¹⁰, «ὁ νεφέλαις διεξάγων τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ»¹¹ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς ὑμνογράφου.

Καὶ δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν Θεάνθρωπον ν' ἀποκαλύψῃ τὴν πραγματικὴν πηγὴν, τῆς ὁποίας τὰ ὑπερούσια νάματα χαρίζουν ἀλήθειαν, χαράν, ἀγάπην καὶ ἀθανασίαν, «ὃς ἂν πῆν ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα»¹².

Εἰς αὐτὸ τὸ «ὕδωρ» ἡ σήμερον ἀγωνιῶσα καὶ ἀγωνιζομένη ἀνθρωπότης θὰ εὔρῃ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς νοσταλγίας τῆς, τὴν ὁποίαν εἰς μάτην ἀναζητεῖ ἀλλαγῶ. Ἐκ τοῦ «ὑδατος» τούτου θὰ διδαχθῇ ἡ ἀνθρωπότης ὅτι ὁ ναὸς τοῦ «Ἁγίου Πνεύματος»¹³ εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα του, αὐτὰ τὰ ὁποῖα ὀφείλει νὰ διατηρῇ καθαρὰ καὶ ὄχι γεμάτα ἀπὸ μίση καὶ ἔχθρας, ἀλλ' ἀπὸ ἀγάπην, κλωσύνην, συγχώρησιν.

Ἐκεῖνος προσφέρει τὸ εὐλογημένον ἡδύποτον εἰς τὸ ποτήρι τῆς προσευχῆς «αἰτεῖτε καὶ λήψετε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη»¹⁴. Εἶναι ὄντως ὁ Χριστὸς τὸ ἱαματικόν, τὸ ζωοποιόν, τὸ σωτήριον ποτόν, τὸ «γλυκὸ ὕδωρ»¹⁵, αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία μας τὸ ἐφύλαξεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ὡς ἄσβεστον λαμπάδα τῶν πνευματικῶν ἀντινοβολιῶν καὶ ἀξιῶν τῆς.

Καὶ διερωτᾶται ὁ καθεὶς ἐξ ἡμῶν πῶς ἐπετεύχθη τοῦτο ἐπὶ τόσους αἰῶνας;

Ἄδελφοί μου,

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἁγία «ὀδὸν εἰρηνης οὐκ ἔγνω»¹⁶. Δὲν ἐβάδισεν ἐπὶ ῥόδων. Ἐπορεύθη δρόμον μαρτυρικόν, δρόμον ἀνηφορικόν καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας λαμπρά, νικηφόρος μὲ «στεφάνους χρυσοῦς»¹⁷, διατηρήσασα ἀκεραία τὴν πίστιν τῆς, αὐτὸ τοῦτο «τὸ ὕδωρ

τοῦ Χριστοῦ» μέχρι τῆς σήμερον, χάρις εἰς τὸ γενναῖον φρόνημα τῆς ἡγετῶν τῆς, τῶν Πατριαρχῶν, χάρις εἰς τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν τοῦ λαοῦ τῆς, ἡ ὁποία ὅπως χθὲς οὕτω καὶ σήμερον ἔμεινε καὶ παραμένει πάντοτε θερμὴ καὶ καρποφόρος, δίχως νὰ γνωρίσῃ ποτὲ ἀλλοίωσιν, ἀνακοπήν ἢ χάσματα. Διὸ καὶ σύγχρονος ἱστορικὸς ἀναφέρει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία «στηρίζει τὴν πεποίθησιν αὐτὴν ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης συνεχείας τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ ζωῆς διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, πράγμα ποῦ χαρακτηρίζει τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν»¹⁸.

Οὔτε αἱ ἀντιξοότητες τῶν καιρῶν, οὔτε ἡ στενότης τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς ἐκείνης ἐστάθησαν ἱκανὰ νὰ περιορίσουν τὸν ζῆλον τῶν Πατριαρχῶν καὶ νὰ ἐλαττώσουν τὴν πατρῶαν πίστιν των. Ἀντιθέτως ἡ γενναία πίστις των καὶ ὁ «Θεοῦ ζῆλος»¹⁹ των ἀπετέλεσε τὴν βάσιν καὶ τὴν μεταβατικὴν κλίμακα, ἡ ὁποία συνέδεσεν ἡμᾶς τοὺς μεταγενεστέρους πρὸς τὸ μεγαλειώδες παρελθὸν τῆς Ὁρθοδόξου θρησκείας μας.

Ἐνθυμούμεθα ὅλοι μας σήμερον τὸν ἔμφυτον τῆς φυλῆς μας θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμόν, ὁ ὁποῖος, διὰ μέσου τῶν χριστιανικῶν αἰῶνων, ἔμεινε ἀμετάπτωτος πάντοτε καὶ θερμὸς καὶ κατέστησεν οὕτω τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τοὺς Ἡγέτας του θεσμὸν αἰωνόβιον «ποῦ τὸν χαρακτηρίζει ἡ συνέχεια, ἡ σύνεσις καὶ ἡ συνέπεια»²⁰.

Ἐνθυμούμεθα ἀκόμη τὴν ἀπέραντον ἀγάπην, τὸ ἔμπρακτον ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πατρικὴν στοργὴν καὶ μέριμναν καὶ θυσίαν τῶν ἁγίων ἐκείνων Πατριαρχῶν, ὅχι μόνον πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ τῆς λατρείας μας σκηνώματα, τὰ ὁποῖα καὶ δημούργησαν καὶ ἐφύλαξαν ἀλώβητα ἀπὸ τὰς ἐπηρεῖας τῶν καιρῶν καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἀπίστων βαρβάρων διὰ νὰ τὰ παραδώσουν εἰς ἡμᾶς ἀκέραια καὶ ἀνέπαφα, ἐξαγγελτικὰ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ὑλικοῦ μεγαλείου τῆς πίστεώς μας.

Ναί, κάθε Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θ. Λειτουργία αὐτὰ μᾶς θυμίζει καὶ γεμίζει τὰς ψυχὰς μας ἀπὸ ἓνα αἶσθημα δικαίας ἐγκουχίσεως διὰ τὴν μεγάλην ἀξίαν ἐκείνων τὰ ὁποῖα κατέχομεν. Καὶ τὸ αἶσθημα αὐτὸ τῆς «ἐν Χρι-

9. Ἰωαν. δ', 10.

10. Ψαλμ. 103,3.

11. Ἰδιόμελον τῆς Μ. Τριτῆς.

12. Ἰωαν. δ', 14.

13. Α' Κορινθ. γ' 19.

14. Ἰωαν. δ', 14.

15. Ἰακ. γ', 12.

16. Ρωμ. γ', 17.

17. Ἀποκ. δ', 4.

18. Βασ. Θ. Σταυρίδου, Ἡ Αἰθηνία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, σελ. 1.

19. Β' Κορινθ. ια' 2.

20. Βασ. Σταυρίδου, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 23.

σπῶ ἐγκαυχήσεως»²¹ γίνεται περισσότερο θερμόν και εὐλικρινές όταν και αὐτὰ ἐδώ τὰ ιστορικὰ χρώματα τῆς Πόλεως μὲ τὰ ἱερὰ σεβάσματα και κειμήλιά του, μὲ τὰς θαυματουργὰς εἰκόνας και τὰς κανδήλας του, ἔρχεται νὰ ὑποβάλῃ μυστικοπάθειαν, νὰ γεμίσῃ ἀναμνήσεις, νὰ προκαλέσῃ συγκίνησιν και νὰ διαγείρῃ εἰς ἡμᾶς ἱερὸν ἐνθουσιασμόν.

Ποιὸς δὲν θὰ αἰσθανθῇ τὸν παλμὸν τῆς συγκινήσεως κάτω ἀπὸ τὸν θόλον τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ὅπου ἔζησαν και ἐπέρασσαν τὰ βήματα τῶν σήμερον τιμωμένων ἁγίων Πατριαρχῶν, ὅπου και κάθε μάρμαρο και κάθε στασίδι εἶναι και μία ἱστορία;

Ἄλλὰ τὸν ἐνθουσιασμόν μας αὐτὸν και τὴν συγκίνησίν μας και τὴν ἐγκαύησίν μας νομίζω ὅτι πρέπει νὰ συνοδεύῃ πάντοτε και μία ἰδιαίτερα ἀπὸ μέρους μας προσοχὴ πρὸς τοὺς τόσο πολυτίμους θησαυροὺς τῆς πίστεώς μας, τῶν ὁποίων θεματοφύλακες ἐτάχθημεν ἡμεῖς ἀπὸ Θεοῦ.

Τρανὸν παράδειγμα, παράδειγμα πρὸς μίμησιν, εἶναι ὁ πρὸ τίνος ἀνακαινισθεὶς και ἐξόχως εὐπρεπισθεὶς Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός, ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὁποίου εὐρισκόμεθα και πάλιν σήμερον. Ἡ γενναιόδωρος προσφορὰ τοῦ γνωστοῦ Μ. Εὐεργέτου και Ἄρχοντος Ὁφφικιάλου τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας και τὸ παράδειγμα πολλῶν ἀειμνήστων Μεγάλων Εὐεργετῶν τοῦ Γένους μας, πρέπει νὰ ὀμιλήσῃ σήμερον εἰς τὰς ψυχὰς ὄλων μας, ἰδιαίτερος δὲ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἀρχόντων Ὁφφικιάλων τῆς Ἐκκλησίας μας, οἵτινες ἀνέκαθεν και ἐπὶ αἰῶνας «ἀπετέλουν μίαν ἰδιαίτερον τάξιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας»²². Διὰ τοῦτο και εἰς μίαν τοιαύτην μεγάλην ἑορτήν, πού τιμῶνται αἱ ἔξοχοι ἐκεῖνες Πατριαρχικὲς προσωπικότητες, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐπέλεξε και ὥρισεν ὅπως τιμῶνται καταλλήλως κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὰ ἐπιλεκτὰ αὐτὰ και ἄξια τέκνα αὐτῆς, οἱ Ἄρχοντες Ὁφφικιάλοι τοῦ Θρόνου, οἱ «πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφοσιώσεως προτερήμασι κεκοσμημένοι»²³.

Ἄρχοντες και ἀρχόμενοι, λοιπόν, σήμερον ἄς ἀνατρέξωμεν πρὸς τὸ ἔνδοξον παρελθὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἄς ἴδωμεν, διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν νοερώς τοὺς Πατριάρχας ἐν τῇ διοικήσει τῆς

Ἐκκλησίας, σκεπτομένους, ὀμιλοῦντας, δρώντας και θυσιαζομένους δι' αὐτήν. Οἱ ἡγέτες τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ Στῆβεν Ράνσιμαν, «ὑπῆρξαν ἄνθρωποι πού θεωροῦσαν συντετὸ ν' ἀποφεύγουν τὴν δημοσιότητα, τὴν ἐξωτερικὴ λαμπρότητα και τὶς μεγάλες χειρονομίες»²⁴. Οἱ ἀληθεῖς ἡγέτες και ἄρχοντες ζοῦν, κοιπιάζουν, ἀποθνήσκουν διὰ τὸν λαὸν των. Δὲν ζητοῦν τιμὰς, δὲν θηρεύουν δόξαν, τοὺς ἀρκεῖ ἡ ἀνάπαυσις τῆς συνειδήσεως και ἡ Θεῖα Χάρις. «Αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες»²⁵.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ ἐβδομήκοντα και πλέον Ἄγιοι Πατριάρχαι, οἱ σήμερον ἰδιαίτερος τιμώμενοι ὑπὸ τοῦ νῦν σεπτοῦ και ἀξίου διαδόχου αὐτῶν και ὑπὸ σύμπαντος τοῦ Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πληρώματος. Πιθανὸν σημειᾶ τινὰ τῆς ἐξωτερικῆς ζωῆς τοῦ Κλήρου, ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις του και ἄλλα τόσα νὰ μεταβάλλωνται, ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ μεταβάλλεται εἶναι ἡ ἀρετὴ και ἡ εὐσέβεια, οἱ πολῦτιμοι αὐτοὶ ἀδάμαντες, οἱ ὁποῖοι ἐκόσμουν τοὺς εἰρημένους Πατριάρχας.

Ὡ εὐκλεεῖς Πατριάρχαι, τετιμημένοι ταγοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐξακολουθεῖτε νὰ μᾶς διδάσκετε μὲ τὰ ἔργα Σας. Ἐξακολουθεῖτε νὰ φυλάσσετε και νὰ σκέπετε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Αἱ ἱερὰ σκιαί Σας ἄς περικυκλῶνουν πάντοτε τὴν θεῖαν αὐτὴν Κιβωτὸν ἐπιπλέουσιν ἐν «κινδύνους ἐν θαλάσῃ»²⁶. Φέρατε τὴν ἱερὰν αὐτὴν στιγμήν τὴν ἁγίαν ψυχὴν σας ἐδώ, πλησίον μας, νὰ ἰδῆτε πῶς ἐκεῖνο πού ἐπιστεύσατε και ἐδίδαξατε ἐφηρομόσθη και εἰς Σᾶς τοὺς ἰδίους, ὅτι ἡ ἀρετὴ τιμᾶται και μετὰ θάνατον, ὅτι «εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος»²⁷.

Δὲν εἴμεθα ἄξιοι νὰ εὐχηθῶμεν διὰ Σᾶς, εὐχηθῆτε Σεῖς δι' ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, παρακαλέσατε τὸν Θεὸν νὰ δώσῃ και εἰς ἡμᾶς τὰς νοερὰς τοῦ Δαβὶδ πτέρυγας διὰ νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν οὐράνιον Σας κατοικίαν, νὰ ἐπικοινωνήσωμεν ἡμεῖς οἱ θνητοὶ ζῶντες μὲ τοὺς ἀθανάτους τεθνεώτας και ἐν τῇ ἐπικοινωνίᾳ αὐτῇ τῇ μυστικῇ νὰ ἀκούσῃτε μίαν φορὰν ἀκόμη συγκινητικὴν φωνὴν ἐξερχομένην ἀπὸ τὰ βάθη τῆς τιμῆς Ὑμᾶς καρδίας μας: «αἰωνία Σας ἡ μνήμη ἀοίδιμοι και δεδοξασμένοι Πατριάρχαι».

21. Ρωμ. ιε', 17.

22. Βασ. Σταυροῖδου, Τὰ ἐκκλησιαστικὰ Ὁφφίδια ἢ Ἀξιώματα εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Κληρονομία, Τόμ. 21 (1989) σελ. 1.

23. Πατριαρχικὸν Πιτάκιον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς Ἄρχοντας Ὁφφικιάλους αὐτῆς.

24. Στῆβεν Ράνσιμαν, Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, Β' Τόμος, Ἀθήναι 1979, σελ. 698.

25. Ἐβρ. ιγ', 17.

26. Β' Κορινθ. ια', 26.

27. Ψαλμ. 111, 6.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ - ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Προβλήματα τής συγχρόνου Όρθοδοξίας και ειδικά οί σχέσεις αὐτής μὲ τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση*

Στὴν πραγματικότητα ἡ Μητρόπολη αὐτὴ δὲν ἀποτελοῦσε κάτι καινούργιο, ἀλλὰ ἦταν μέρος τῆς παραδοσιακῆς μητροπόλεως Μολδαβίας, ποὺ ἰδρύθηκε τὸ ἔτος 1401, μὲ ἀνατολικά σύνορα τὸν ποταμὸ Νίστρο.

Ἡ Μητρόπολη αὐτὴ λοιπὸν ἐπαναδραστηριοποιήθηκε τὸ ἔτος 1992, ὅταν καὶ ὀρίστηκε ὡς μητροπολίτης - τοποτηρητῆς ὁ ἐπίσκοπος Πέ-

Τοῦ Σεβ. Μητροπ. Τρανσυλβανίας (Ρουμανία)
κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ (ΠΛΑΜΑΔΕΑΛΑ)

τρος τοῦ Βαλτί, ἀλλὰ τόσο ἡ Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας τῆς Μολδαβίας, ὅσο καὶ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας ἀρνοῦνται νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν.

Δημιουργήθηκε ἔτσι ἔνταση ἀνάμεσα στὴν Ρουμανικὴ καὶ τὴν Ρωσικὴ Ἐκκλησία. Μιὰ πρώτη συζήτηση στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1992 μεταξὺ τῶν πατριαρχῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν φαινόταν νὰ δίνει ἐλπίδες συμφιλίωσης, ἀλλὰ ἀργότερα ἡ Διαθήκη τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου ἐπανῆλθε στὴν μνήμη τῶν μοσχοβιτῶν καὶ ἡ διένεξη δὲν κατευνάσθηκε. Ἐμεινε ὁμως ἀνοικτὴ ἡ πόρτα τοῦ διαλόγου.

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο προσφέρθηκε νὰ διαθέσει οὐδέτερο ἔδαφος διαπραγματεύσεων στὴν Κωνσταντινούπολη. Αὐτὲς οἱ διαπραγματεύσεις θὰ εἶναι στὴν ἀρχὴ ἀνεπίσημες καὶ χωρὶς κανένα διαιτητὴ, ἀργότερα δὲ θὰ δοῦμε τί μπορεῖ νὰ γίνει. Οἱ δυσκολίες προέρχονται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Βλαδίμηρ, ὁ μητροπολίτης τῆς πρώτης σοβιετικῆς Μολδαβίας — ἡ ὁποία ὅπως εἶπαμε, περιῆλθε γιὰ τελευταία φορὰ στὴν πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ κατοχὴ τῶν σοβιετικῶν τὸ 1944 — αἰσθάνεται πιὸ ἄνετα ὑπὸ τὶς κατοχικὲς δυνάμεις ποὺ ἔδωξαν στὴν Σιβηρία ἑκατοντάδες χιλιάδες βεσσαράβων, παρὰ ἀνάμεσα στοὺς Ρουμάνους ἀδελφούς τους, καὶ θέλει «σῶνει καὶ καλὰ» νὰ συνεχίσει νὰ ἀνήκει κανονικά στὴν δικαιοδοσία τῆς Μόσχας!

γ. Ἡ Ρουμανικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει

ἀκόμη ἐν ἐκκρεμότητι ὀρισμένα προβλήματα μὲ μερικὲς διασπορές. Μιὰ ἐπισκοπὴ στὶς ΗΠΑ (ἐκείνη ποὺ ποιμαίνεται ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο Ναθαναήλ) ἀνήκει στὴν δικαιοδοσία τῆς Ὁρθόδοξου Ἀμερικανικῆς Ἐκκλησίας τὴν ὁποία οἱ περισσότερες ἀπὸ τὶς κανονικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες δὲν τὴν ἀναγνωρίζουν διότι πῆρε ἀντικανονικά τὴν αὐτοκεφαλία τῆς ἀπὸ τὸ Ρωσικὸ Πατριαρχεῖο.

Μιὰ Ἐπαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ στὸ Παρίσι (ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ ἱερέως M. Costandache, μὲ 10 ἐνορίες στὴν δυτικὴ Εὐρώπη) ἐξαρτάται ἀπὸ τὸν Λευκορῶσο μητροπολίτη Vitalie τῆς Νέας Ὑόρκης.

Μιὰ Ὁρθόδοξος Ἐπαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ στὸ Παρίσι ἀποτελεῖ τὸ κατάλοιπο τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Germain Hardy, ἡ ὁποία βγήκε ἀπὸ τὴν κανονικὴ δικαιοδοσία τοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου. Αὐτὴ ἔχει ἀκόμη ἀμφίβολο καταστατικὸ, ἐπειδὴ δὲν βρίσκεται σὲ καλὲς σχέσεις μὲ τὴν Ὁρθόδοξο Διάσκεψη τῶν Ἐπισκόπων τῆς Γαλλίας.

δ. Ἡ Ρουμανία, ὅπως καὶ ἄλλες ὀρθόδοξες χώρες, ἔχει, ἰδίως στὴν Μολδαβία, προβλήματα μὲ μιὰ ὁμάδα παλαισημερολογιτῶν, ἡ ὁποία διαθέτει ἱεράρχες, ἐνορίες καὶ μοναστήρια. Αὐτοὶ εἶναι περισσότερο θύματα τῆς ἀγνοίας τους — οὔτε οἱ ἱεράρχες τους ἔχουν κάποια μόρφωση! — καὶ ἀριθμοῦν περὶ τὶς 23.000 ψυχές, μὲ πέντε ἐπισκοπές.

ε. Τέλος, καὶ στὴν Ρουμανία, εἶναι δύσκολο νὰ ἀναχαιτίσει κανεὶς τὸ κύμα τοῦ αἰρετικοῦ προσηλυτισμοῦ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ πιὸ ἐπιθετικοὶ εἶναι τελευταῖα οἱ «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά». Ἐπίσης ὄλο καὶ περισσότερο ἐμφανίζονται θρησκευτικὲς ὁμάδες ἀνατολίτικης προελεύσεως, ὅπως γιόγκα, ζὲν κ.λπ. Κατὰ τὰ ἄλλα οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὶς διάφορες χριστιανικὲς ὁμολογίες καθὼς καὶ μὲ τὶς ἄλλες θρησκείες (μωαμεθανοί, ἔβραιοι) εἶναι ὁμαλές, μολονότι ὀρισμένες ἐθνικὲς μειονότητες (π.χ. οἱ Οὐγγροὶ) προσπαθοῦν μερικὲς φορὲς νὰ δώσουν στὶς διενέξεις ποὺ δημιουργοῦνται καὶ θρησκευτικὸ χαρακτῆρα, ἀλλὰ αὐτὲς ἀποτελοῦν ἀπλῶς «προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 396 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

4. Ὡς πρὸς τὰ προβλήματα τῆς ἐν γένει Ὁρθοδοξίας

Ἀπὸ τὴν Ρουμανικὴ σκοπιά, θεωροῦμε ὅτι ὑπάρχουν ὀρισμένα πού χρειάζονται ἐπειγόντως διευθέτηση. Δηλαδή:

α. Ἡ ἐπίσπευση τῆς προετοιμασίας τῆς Μεγάλης καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ὡς πρὸς αὐτὸ εἶναι χρήσιμο νὰ γνωρίζουμε ὅτι ἤδη τὸ ἔτος 1920 ἔγινε μιὰ πρόταση ἐκ μέρους τοῦ τότε πρωτομητροπολίτου Ρουμανίας Mișon Cristea καὶ ἡ πρότασή του ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.

Ἀπὸ τότε ἡ ὑπόθεση συζητιέται συνεχῶς καὶ ἰδοὺ πέρασαν 74 ὀλόκληρα χρόνια χωρὶς νὰ ἔχουμε τελειοποιήσει τὰ δέκα θέματα πού διαλέχθηκαν γιὰ τὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς Συνόδου. Οἱ δὲ 10 αὐτὲς ὑποθέσεις ἐκλέχθηκαν μὲ προσοχὴ ἀπὸ σύνολο 100 θεμάτων καὶ πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς οἱ σημαντικότερες. Περνώντας ὅμως ὁ χρόνος, μερικὰ κείμενα (ντοκουμέντα) πού προετοιμάστηκαν γιὰ ὀρισμένα θέματα παλαιώνουν, γίνονται ξεπερασμένα, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἐμφανίστηκαν καινούργιες ὄψεις καὶ ἡ προετοιμασία τους πρέπει νὰ ξεκινήσει ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἐπειδὴ, ἐὰν παραμένουν ὅπως προετοιμάστηκαν πρὶν πολλὰ χρόνια, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος τὴν στιγμή τῆς σύγκλησης τῆς Συνόδου αὐτὰ νὰ μὴ εἶναι πλέον κατάλληλα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὀρισμένα θέματα πού ὑπῆρχαν στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς Συνόδου παραμερίστηκαν ἴσως ἀπὸ τὸν φόβο ὅτι δὲν θὰ βρεθοῦν λύσεις γι' αὐτὰ.

Στὴν τελευταία συνεδρίαση ἧς Ἐπιτροπῆς πού προετοιμάζει τὴν τέταρτη Προσυνοδικὴ Συνδιάσκεψη (Chambésy 1993) ζητήθηκε ἐπιμόνως ὅπως ἡ σύγκληση τῆς Συνόδου γίνεῖ στὸν αἰῶνα μας. Τὸ εὐχόμαστε. Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἰδίως ὁ μητροπολίτης Δαμασκηνὸς τῆς Γενεύης καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή.

β. Ἐνα ἀπὸ τὰ κατὰ προβλήματα πού ἀναζητεῖ λύσεις σὲ πανορθόδοξη κλίμακα εἶναι τὸ ζήτημα τῶν διασπορῶν καὶ συνάμα τὸ θέμα τοῦ τρόπου παραχώρησης αὐτοκεφαλίας καὶ αὐτονομίας. Μερικὰ ἀπὸ τὰ ζητήματα αὐτὰ βρίσκονται ἀκόμη στὴν ἡμερήσια διάταξη τῆς Ἐπιτροπῆς Προετοιμασίας τῆς Μεγάλης καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Σχετικὰ μ' αὐτὰ παρουσιάζονται πολλὲς διαφωνίες. Ἡ Ὁρθοδοξία λοιπὸν πρέπει νὰ καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες ὥστε νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ προτείνει στὴν Μεγάλῃ καὶ Ἱερᾷ Σύνοδο λύσεις βιώσιμες καὶ κανονικὲς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ρεαλιστικὲς καὶ ποιμαντικὲς. Ἡ Ἐκ-

κλησία στὸ σύνολό της πρέπει νὰ ἐπιστρέψει στὴν ἐποχὴ ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποία οἱ τοπικὲς Ἐκκλησίες μποροῦσαν νὰ συνεργάζονται ἐν ἀδελφοσύνῃ χωρὶς νὰ ἀλληλοὑποπιεύονται καὶ νὰ ἀλληλοὑποβλέπονται γιὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα. Γι' αὐτὸ πρέπει ἀσφαλῶς πρῶτα νὰ ἀπαλειφθοῦν τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα. Πρέπει ἐπίσης νὰ τακτοποιηθοῦν ὀρισμένες ἀσυναρτησιεὶς στὴν σημερινὴ πρακτικὴ, οἱ ὁποῖες γίνονται ἀνησυχητικὲς καὶ ἀπειλοῦν τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Θὰ σᾶς δώσω μονάχα δύο ἢ τρεῖς παραδείγματα: Στὶς ΗΠΑ μιὰ πρῶν μητρόπολη αὐτοανακηρύσσεται ἡ τῆς ἐπιτρέπεται νὰ αὐτοανακηρυχθεῖ αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία. Ὁ αὐτοκέφαλος προκαθήμενός της εἶναι ὅμως καὶ μέλος τῆς **Συνδιασκέψεως τῶν Ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων τῆς Ἀμερικῆς** ἡ ὁποία προεδρεύεται ἀπὸ ἄλλον ἱεράρχη ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι ἐπικεφαλῆς Ἐκκλησίας. Καὶ μολονότι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς —περὶ ἧς ὁ λόγος— δηλώνεται ἀπὸ μερικὲς Ἐκκλησίες (π.χ. Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλες) ὡς **ἀντικανονικὴ**, παρ' ὅλα ταῦτα γίνεται δεκτὴ στὴν **Συνδιάσκεψη τῶν Ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων τῆς Ἀμερικῆς** δίπλα στὶς κανονικὲς ἐπαρχίες. Καὶ γενικά, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς κοινωνεῖ μὲ ὀρισμένες Ἐκκλησίες, ἐνῶ δὲν ἔχει κοινωνία μὲ ἄλλες. Καὶ τοῦτο διότι ὀρισμένες τὴν ἀναγνωρίζουν ὡς «κανονικὴ», ἐνῶ οἱ ἄλλες ὄχι. Καὶ ἀσφαλῶς ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστη.

Ἄλλὰ καὶ στὴν Εὐρώπη ὑπάρχουν καταστάσεις κατὰ τὶς ὁποῖες ὀρισμένες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἔχουν κοινωνία μόνο μὲ ὀρισμένες ὁμάδες, ἐνῶ δὲν ἔχουν μὲ ἄλλες [π.χ. ἡ πρῶν ἐπισκοπὴ τοῦ Germain Hardy καὶ τώρα ἡ Ἐπαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ (πρωθιερεία) πού παρέμεινε στὰ ὄρια τῆς ὀρθοδοξίας μετὰ τὴν ἀποπομπὴ ἀπὸ τὴν Ρουμανικὴ Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τοῦ Germain Hardy].

Ἐπὶ τὴν ἀκόμη καὶ ἄλλες καταστάσεις: ἐμφανίστηκαν δῆθεν «Ἀνεξάρτητες» Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, δηλαδή χωρὶς ἐπισκοπὴ καὶ χωρὶς ἐπίσκοπο. Στὶς ΗΠΑ ὑπάρχουν πάρα πολλές. Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ὡς ἀνεξάρτητῃ Ἐκκλησία ὑπάρχει ἡ πρῶν ἐπισκοπὴ τοῦ Germain Hardy στὴν Γαλλία, μὲ διακλαδώσεις στὴν Εὐρώπη, τὴν Ἀργεντινὴ καὶ σὲ ἄλλα μέρη, χωρὶς ὅμως κοινωνία μὲ τὴν κανονικὴ Ὁρθοδοξία.

(Συνεχίζεται)

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

κ.κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ Γ'

ΕΙΣ ΝΟΤΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΝ ΑΦΡΙΚΗΝ

(13 Ἰανουαρίου ἕως 27 Μαρτίου 1994)

Τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κυρήνης κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Σὲ καιροὺς χαλεποὺς καὶ δύσκολους γιὰ ὁλόκληρο τὸν κόσμο, ἀλλὰ κυρίως γιὰ τὴν Ἀφρικανικὴν Ἡπειρο, ὅπου διαμορφώνεται νέα ζωὴ, μὲ δραματικὲς ἀνακατατάξεις, δυστυχῶς ὄχι ἀναίμακτες, ἢ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος Γ' ὡς ποιμένας καὶ πνευματικὸς πατέρας τῶν Ὁρθοδόξων ἀδελφῶν μας, Ἀφρικανῶν καὶ Ἑλλήνων, αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ βρεθεῖ ἀνάμεσά τους, γιὰ νὰ τοὺς παρηγορήσει, νὰ τοὺς συμβουλευθεῖ καὶ νὰ τοὺς ἐμπνεύσει τὴν ἐλπίδα.

Τὸ χρονικὸ τῆς ποιμαντικῆς καὶ ἱεραποστολικῆς αὐτῆς πορείας στὴ Νότιο καὶ Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ περιγράφουμε ἐν συντομίᾳ, γιὰ νὰ γίνῃ σ' ὅλους μας ἀφορμὴ προσευχῆς καὶ συμπαράστασης στοὺς δοκιμαζομένους ἀδελφοὺς μας Ὁρθοδόξους Ἀφρικανοὺς καὶ Ἑλληνες.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἰωαννουπόλεως

Ὁ Μακαριώτατος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Παρθένιος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Κυρήνης κ. Θεοδώρου, ἀφίχθη εἰς Γιοχάννεσμπουργκ εἰς τὴν 13 Ἰανουαρίου 1994 ἡμέρα Πέμπτη.

Τὴν Α.Θ.Μ. ὑπεδέχθησαν εἰς τὸ ἀεροσκάφος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας κ. Παῦλος, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος κ. Περ. Τσαμούλης, ὁ κ. Νικ. Νάκιος καὶ ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ι. Κορίνθιος.

Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος κατευθύνθηκε στὴν αἴθουσα τῶν ἐπισήμων, ὅπου τοῦ ἐγένετο ἐπίσημος ὑποδοχὴ. Μετὰ πολλῆς χαρᾶς χαιρέτισε τὸ Κατηχητικὸ Σχολεῖο τῆς Κοινότητος τοῦ Μπενόνι, πού μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν Κατηγήτρια κ. Α. Μιγαδάκη, τὸν ὑποδέχθηκαν μὲ ἔθνικα τραγούδια, λουλούδια καὶ πανῶ.

Παρευρέθησαν: Ὁ Κλῆρος τῆς Μητροπόλεως, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος κ. Στ. Βογιατζόγλου, ὁ Ἐπίτιμος Πρόεδρος κ. Π. Μανίκας, ὁ Μέγας Ἄρχων Πρωτονοτάριος τοῦ θρόνου κ. Γ. Μπερτόλης, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ν. Ἀφρικῆς (Διευθυντῆς τῆς ἐθιμοτυπίας), ὁ Ὑποπρόξενος τοῦ Λιβάνου, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Σαχέτι κ. Χρ. Γεροντούδης καθὼς καὶ ὁ Διευθυντῆς,

καθηγητὲς καὶ μαθητὲς, τέλος οἱ Πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων, ὅλων τῶν Συλλόγων καὶ Σωματείων καὶ πλῆθος κόσμου.

Ἡ Α.Θ.Μ. ἐξέφρασε τὴ χαρὰ τοῦ πού γιὰ δευτέρη φορὰ εὐρίσκεται κοντὰ τους. Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος καὶ ἡ συνοδεία του κατευθύνθηκαν στὸ Μητροπολιτικὸ Μέγαρο, ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παῦλος παρέθεσε γεῦμα στὸ ὅποιο παρακάθησε καὶ ὁ Ἀφρικανὸς κ. Τόκιο Σεκουάλε, ἡγετικὸ στέλεχος τοῦ Προέδρου Μαντέλα.

Τὴ Κυριακὴν 16 Ἰανουαρίου ἢ Α.Θ.Μ. ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Παύλου, τοῦ Θεοφιλεστάτου κ. Θεοδώρου καὶ τοῦ κλήρου τῆς πόλεως εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῶν Ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐν μέσῳ ἑκατοντάδων πιστῶν.

Στὸ τέλος ὁ Σεβασμιώτατος ἐξέφρασε τὴν χαρὰ ὅλων διὰ τὸν ἐρχομὸν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν χώραν «τῶν ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τῆς Ἡπείρου ταύτης διαβιούντων...» Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων.

Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος μὲ τὴν γνωστὴ γλαφυρότητα τοῦ λόγου του, μεταξὺ ἄλλων εἶπε:

... Τὸν Ὀκτώβριο γιορτάσαμε τὰ 150 χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας πού ἰδρύθηκε μὲ ἀπόφαση στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγ. Σάββα στὴν 25 Ἀπριλίου τοῦ 1843, ἡμέρα πού γιόρταζε ἢ Ἐκκλησία μας τὴν ἐορτὴ τοῦ Ἁγ.

Μάρκου πού είναι ο ίδρυτής του Πατριαρχείου μας...

Είμαι και εγώ άνθρωπος πού έζησα μιὰ μεγάλη δόξα τὰ τελευταία χρόνια ενός ζωντανού, δυνατού Αίγυπτιώτου Έλληνισμού, όμορφου, καλού με τόν άγώνα και την έλπίδα του, πάντα Όρθόδοξος και πάντα Έλληνας.

Είπα να έλθω εδώ να δώ τὰ παιδιά της Ελλάδος, τους Όρθόδοξους Έλληνας, αυτόν τόν καιρόν πού είναι δύσκολα χρόνια, πού δεν ξέρουμε τί θα αντίκρούσουμε, πόσοι θα είμαστε και πόσοι θα μείνουμε απόλυτα πιστοί στη γή μας. Για μένα γή, χώμα είναι ή Άλεξάνδρεια. Για σάς είναι αυτός ο τόπος, είτε τὸ θέλουμε, είτε δέν τὸ θέλουμε πολλοί γεννημένοι εδώ τὸν αγαπάτε, όπως και εγὼ τὴν Άλεξάνδρεια. Να είσθε έτοιμοι, όπως λέγει ο Άλεξανδρινός ποιητής «...Πάντα έτοιμοι και θαρραλέοι...» γιατί θα γίνουν πράγματα πού ίσως δέν περιμένετε, θα γίνουν πράγματα τὰ όποια δέν φαντάζεσθε. Εύχομαι να είναι όμορφα, προπαντός εϊρηνικά, ήσυχια αυτή τὴν μεταβατική περίοδο, αυτής εδώ τῆς μεγάλης χώρας πού ζῆ με λαὸ λευκῶν και αφρικανῶν. Τὸ άλλο χρώμα δέν σημαίνει τίποτε. Ο λαὸς αυτός θέλει τὴν έλευθερία του γιατί θέλει τὸ είναι του να τὸ νιώθει δικό του, έτσι είναι πλασμένος ο άνθρωπος από τὸν Θεόν.

Και ακόμη όσο μπορείτε να μένετε κοντὰ ο ένας στὸν άλλον, δέν μπορεί να γίνῃ αλλιώτικα, πρέπει να δώσετε τὴν ψυχή σας, σ' αυτόν τόν τόπο, σ' αυτούς τους ανθρώπους, να δώσετε, γιατί πολλά πήρατε... γιατί ή ροή τοῦ κόσμου πάει πάει πρὸς τὴν έλευθερίαν τοῦ πνεύματος, τὴν έλευθερίαν τῆς ψυχῆς, έλευθερίαν τῶν λαῶν και τῶν ανθρώπων, έτσι είναι τὸ δίκαιο πού ὀρισε ο Θεός, έως ὅτου ο κόσμος γίνῃ ένας, έως ὅτου πέσουν τὰ σύνορα τῶν λαῶν και να γίνῃ ο κόσμος ὅλος ένα κομμάτι τοῦ Θεοῦ, γιατί αυτό είναι ο προορισμός τοῦ ανθρώπου και τῆς γῆς μας.

... Σας φέρνω τὸν χαιρετισμὸν τῶν ὀλίγων τῆς Άλεξανδρείας. Θέλω να σας πῶ μὴ χάσετε τὴν πίστη σας στὸν τόπον εδώ, στὸ σπίτι σας, μὴ βιασθείτε σε μεγάλες αποφάσεις, μελετήστε τα ὅλα και ὅ,τι σας φωτίσει ο Θεός να κάνετε. Ένα σας παρακαλῶ, μὴ τὸν αφήσετε, πρέπει κάποιοι να μένουν στη ζωή. Έκει πού γεννήθηκαν, εκεί ὅπου ή Ρωμοσύνη έζησε ή τέλειωσε πολλές φορές. Τέλος, πρέπει ο ένας να μένει πού θα χαρίζει στὸν Θεόν μας μιὰ πιστή διακονία,

μιὰ πιστή μαρτυρία και πρὸ παντός να τοῦ πει εγὼ μένω πιστός σε Σένα και μένω στην Άλεξάνδρεια, είτε είναι Πατριάρχης, είτε λαϊκός. ... Έχουμε δύναμη μέσα μας, είμεθα γεννημένοι να δίδουμε και έχουμε ψυχή πού κάποτε ξυπνάει.

Με τὸν σταυρόν τοῦ Άγ. Μάρκου έτίμησε τὸν πρ. Πρόεδρον Κοινότητος κ. Παν. Μανίκαν διὰ τὴν προσφορά του και τὸν Αίγυπτίωτην κ. Νικ. Νάμον πού στὸ πρόσωπό του τίμησε ὅλους τους Αίγυπτίωτας πού γεννήθηκαν και αγάπησαν τὴν χώρα τῆς Αίγυπτου και Νοτίου Άφρικῆς.

Ο Μακαριώτατος καθημερινὰ δεχόταν έκλεκτὰ μέλη και χριστιανούς τῆς Έλληνικῆς Παροικίας πρὸς εύλογίαν και επίλυσιν διαφόρων ζητημάτων πού τους απασχολούσαν.

Ο Μακαριώτατος Πατριάρχης κ.κ. Παρθένιος ὡς Πρόεδρος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιῶν, προήδρευσε εἰς τὴν Κεντρικὴν Έπιτροπὴν. Εὐθύς αμέσως έδωσε ένα πνεῦμα χαρῆς και αἰσιοδοξίας και έξεῦρε λύσεις σε πολλά πρακτικά θέματα. Καθ' ὅλο τὸ διάστημα εἶχε συναντήσεις με ὅλους τους αντιπροσώπους τῶν διαφόρων Δογματῶν και Όμολογιῶν. Στην έκκλησία ο Αρχιεπίσκοπος τῶν Άφρικανῶν κ. Τούτου με λόγια εύγνωμοσύνης και χαρῆς χαιρέτισε τὴν Α.Θ.Μ. πού πάντα ὑποστήριζε τὸν άγώνα τῶν Άφρικανῶν αδελφῶν. Παρόντες στην Κεντρικὴ Έπιτροπὴ πού ἄρχισε στις 20 Ίαν. και τελείωσε στις 28 και ο Πατριάρχης τῶν Κοπτῶν Σενούντα, ο Μητροπολίτης Ήλιουπόλεως Άθανάσιος τοῦ Οίκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ο Λεμεσοῦ Χρῦσανθος, ο Σμολένσκι Κύριλλος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, πού εἶχε ιδιαίτερη συνάντηση μετὰ τοῦ Πατριάρχου μας και πολλοί άλλοι.

Τὴν Κυριακὴ 23 Ίανουαρίου έκατοντάδες πιστῶν παρηκολούθησαν τὴν Θ. Λειτουργίαν πού τέλεσε ή Α.Θ.Μ. εἰς τὸν ιερόν ναὸν Άγ. Άθανασίου Μπενόνι τοῦ Γιοχάννεσμπουργκ. Μαζὶ λειτούργησαν οί Μητροπολίται Σμολένσκι τῆς Ρωσίας κ. Κύριλλος, Ίωαννουπόλεως κ. Παῦλος και ο Έπίσκοπος Κυρήνης κ. Θεόδωρος. Στὸν σολέα ἦσαν προσευχόμενοι, ο Μητροπολίτης Ήλιουπόλεως κ. Άθανάσιος τοῦ Οίκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ο Μητροπολίτης Λεμεσοῦ Κύπρου κ. Χρῦσανθος, ο Πρέσβυς τῆς Ελλάδος κ. Περικλῆς Τσαμούλης. Τὸ Μπενόνι εἶναι μιὰ ακμάζουσα Έλληνικὴ παροικία με σχο-

λειά και μεγάλη εκκλησία. Οί χιλιάδες πιστοί πήραν τὸ ἀντίδωρο ἀπὸ τὸν Πατριάρχη καὶ ἐκδήλωσαν τὰ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης καὶ χαράς.

Ἡ Α.Θ.Μακαριότης εἶπε μεταξὺ ἄλλων:

Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ποὺ γιορτάζουμε ἦταν Πατριάρχης Ἀλεξανδρινός, δικός μας καὶ δικός σας, ἓνας Πατριάρχης Αἰγύπτιος ποὺ ἤξερε καλὰ Ἑλληνικῆ, ἔγραφε ἔργα θαυμάσια στὴν γλῶσσα τὴν «κοινὴ» ποὺ ἔκαναν καὶ ἐμόρφωσαν οἱ Ἕλληνες τῶν Πτολεμαίων...

...Νὰ θυμᾶσθαι πάντα αὐτὸ τὸ σπῖτι τοῦ Θεοῦ, γιατί ἐσεῖς τὸ κτίσατε, νὰ τὸ φροντίζετε, νὰ τὸ ἀγαπάτε. Εἶσθε ἄξιοι ποὺ κτίσατε ἐκκλησίες πολλές, κτισμένες ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Ὁρθοδόξους τῆς Ν. Ἀφρικής. Τὰ πάντα εἶναι νοικοκυρεμένα, ὁμορφα, οἱ ναοί, τὰ σχολεῖα, τὰ ἐνοριακὰ κέντρα.

Θέλω νὰ εἰπῶ ἀκόμη, ὅτι ὁ Αἰγυπτιώτης Ἕλληνας ἔκτισε στὴν Ἀλεξάνδρεια μονάχος του, πρὶν ὑπάρξει κράτος Ἑλληνικό, γι' αὐτὸ καὶ τὸ χρέος μας εἶναι μεγάλο καὶ ὑπεύθυνο.

Καὶ τώρα νὰ ποῦμε γιὰ τὸ σήμερα. Ἴσως νὰ ἔλθει ἡ ὥρα ποὺ πρέπει νὰ παλέψετε μὲ τὸν ἑαυτὸν σας καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ἐδῶ τὴν Ἑλληνικὴ καὶ Ὁρθόδοξη, μὲ τὴν παρουσία σας καὶ τὸ παρόν σας ἐδῶ.

Εὐχομαι ὅλα νὰ πάνε καλὰ καὶ εἰρηνικὰ ἀπὸ τὶς ἐκλογές στὶς 27 Ἀπριλίου καὶ μετὰ, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι καὶ γιὰ καταστάσεις ποὺ δὲν θὰ εἶναι εὐκόλες, ἡ ζωὴ ἄλλαξε, ὁ τόπος ἀνήκει στὸν Ἔθνος τὸ μεγάλο τῶν ἀφρικανῶν, καὶ πρέπει νὰ τοὺς ἀγαπήσουμε καὶ νὰ τοὺς βοηθήσουμε στὴν πορεία τους, ἐκεῖ νὰ φανούμε ἄξιοι. Κυρίως ἐνωμένοι, δὲν εἶναι ὁ καιρὸς γιὰ πράγματα ποὺ δημιουργοῦν ἀκραῖες καταστάσεις.

Εὐχαριστῶ γιατί μοῦ δίδετε κουράγιο νὰ μένω ἐκεῖ στὴν Ἀλεξάνδρεια μαζί μὲ τοὺς ὀλίγους καὶ ἐσεῖς ἔχετε χρέος νὰ μένετε ἐδῶ...».

Τὸ ἐνοριακὸ - κοινοτικὸ Συμβούλιο παρέθεσε γεῦμα ἀγάπης καὶ κάθησαν ὅλοι. Ὁ Πρόεδρος κ. Νικήτας Κορφιάς καὶ ὁ ἱερέας Γεώργιος Κογιῶς μὲ λόγια ἀγάπης χαιρέτισαν τὸν Μακαριώτατον.

Ἡ Α.Θ.Μ. ἐπεσκέφθη καὶ ἠύλγησε τὸ πρῶτο ἱεραποστολικὸ κέντρο τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννουπόλεως, «ὁ Ἄπ. Παῦλος», ποὺ παρέχει δωρεὰν φάρμακα, ἰατρικὲς ἐξετάσεις, φαγητὸ σὲ δεκάδες ἀφρικανοὺς μαζί μὲ τὴν μελέτη τῆς

Ἄγ. Γραφῆς. Ὁ Πατριάρχης μίλησε μὲ ὅλους καὶ χάρισε κουράγιο καὶ ἐλπίδα.

Καθημερινὰ ἔρχονταν πρὸς συνάντησιν τῆς Α.Θ.Μ. πολλοὶ πιστοί, πρόεδροι Κοινοτήτων καὶ συμβούλια σωματείων Ἑλληνικῶν γιὰ νὰ κουβεντιάσουν μὲ τὸν Πατριάρχη καὶ νὰ λάβουν τὴν εὐλογία του καὶ λύσεις στὰ προβλήματά τους.

Ἡ Α.Θ.Μ. στὶς 27 Ἰανουαρίου ἐπεσκέφθη τὰ ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια «Σαχέτι» Νοτιοαφρικανικὸ - ἑλληνικὸ τεχνικὸ ἴνστιτούτο μὲ πληθεῖς Νηπιαγωγεῖο - Δημοτικὸ - Γυμνάσιο. Φοιτοῦν 750 μαθητὲς. Τὸν Μακαριώτατον ὑπεδέχθησαν οἱ καθηγητὲς, καὶ κατόπιν μίλησε στὸ ἀμφιθέατρο γιὰ τὴν πορεία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Ἀλεξάνδρεια ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο, γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ Πατριαρχείου, γιὰ τὴ δυναμικὴ παρουσία τῶν Ἑλλήνων στὴν Ν. Ἀφρική, γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς μελέτης καὶ γνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων, γιὰ τὸ θάρρος ποὺ πρέπει νὰ δεῖξουν στὶς δύσκολες ὥρες. Τοὺς δῶρισε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγίου Μάρκου καὶ οἱ μαθητὲς ὅλοι ἐνθουσιασμένοι τὸν εὐχαρίστησαν καὶ τοῦ προσέφεραν ἓνα βιβλίο.

Ἡ Α.Θ.Μ. στὶς 27 Ἰανουαρίου, κατόπιν προσκλήσεως τῆς ὁμοσπονδίας Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, παρευρέθη στὴ δεξίωση πρὸς τιμὴ τοῦ ἀναπληρωτοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Θεόδωρου Πάγκαλου. Ὁ Μακαριώτατος χαιρέτισε ὅλους λέγοντας ὅτι: «οἱ Κοινότητες τῆς Ν. Ἀφρικής εἶναι νοικοκυρεμένες, γεμάτες ἀπὸ ζωὴ, δημιουργία, προσφορά. Δὲν πρέπει νὰ βιασθοῦν νὰ λάβουν ἀποφάσεις μὲ πανικὸ γιὰ τὶς δύσκολες ὥρες ποὺ μπορεῖ νὰ ἔλθουν. Πρέπει νὰ βοηθήσουν τοὺς Ἀφρικανοὺς νὰ βροῦν τὸν δρόμο τῆς προόδου». Ἡ ἐχαρίστησε τὸν Ὑπουργὸν γιὰ τὴν παρουσία του καὶ τοῦ ζήτησε νὰ θυμοῦνται στὸ Κέντρο τὸν ἀπόδημο Ἑλληνισμό. Ὁ Ὑπουργὸς ἐξέφρασε τὸν σεβασμὸν καὶ τὸν θαυμασμὸν στὸν Πατριάρχη καὶ ἀνεφέρθη στὰ ἔθνικὰ θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν πατρίδα μας Ἑλλάδα.

Ἡ Α.Θ.Μ. στὶς 30 Ἰανουαρίου ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἄγ. Βασιλείου εἰς τὸ Σπρίξ μὲ τὴν παρουσία ἑκατοντάδων πιστῶν. Κήρυξε τὸν θεῖον Λόγον. Παρόντες ὅλοι οἱ μαθητὲς μὲ τὶς σημαῖες καὶ οἱ φοιτητὲς τοῦ Ν. Ἀφρικανικοῦ Πανεπιστημίου. Εἶναι μία κοινότητα ζωντανὴ μὲ 2.000 ὁμογενεῖς.

Συνάντησις τῆς Α.Θ.Μ. με τὸν Πρόεδρον τοῦ Κρατοῦ de-Klerk (Ντεκλέρκ).

Ὁ Μακαριώτατος κ. Παρθένιος στὶς 31 Ἰανουαρίου συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Σεβ. Ἰωαννουπόλεως Παῦλον, Κυρήνης Θεόδωρον καὶ Αἰγυπτιώτην Νίκο Νάκιο, ἐπεσκέφθη τὸν Πρόεδρον κ. Ντεκλέρκ εἰς τὰ 2 μ.μ. στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο στὴν Πρετώρια.

Ὁ Μακαριώτατος με λόγια σεμνὰ ἀνεφέρθη στὴν παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον καὶ στὴν ἴδρυσή τοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ τὸν Ἅγ. Μάρκον, στὴν παρουσία τῶν Ἑλλήνων ὁμογενῶν σ' ὅλη τὴν Ἀφρικὴ με δημιουργικότητα, πρόοδο καὶ προσφορὰ καὶ τελείωσε με τὴν μεγάλη εὐχὴ «... Διὰ τὴν δημιουργία μιᾶς Δημοκρατικῆς Νότιο - Ἀφρικῆς με τὴν ἐνότητα καὶ τὴν συνεργασίαν ὄλων τῶν τέκνων τῆς...» καὶ προσέφερεν τὴν εἰκόνα τοῦ Ἅγ. Μάρκου στὸν Πρόεδρον.

Ὁ Πρόεδρος κ. Ντεκλέρκ, με σεβασμὸ καὶ ἐκτίμησιν μίλησε γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ Πατριάρχου κ. Παρθενίου, γιὰ τὴν προσφορὰ τῶν Ἑλλήνων ὁμογενῶν στὴν Ν. Ἀφρικὴ καὶ ἐξέφρασε τὴν αἰσιοδοξία του γιὰ τὸ μέλλον αὐτῆς τῆς ὁμορφῆς χώρας. Παρεκάλεσε τὸν Μακαριώτατον νὰ προσεύχεται διὰ τὸν τόπον ἐδῶ τὸν ὠραῖον καὶ ἀπέραντον. Τελειώνοντας εἶπε «Γνωρίζω τοὺς Ἕλληνας' ἀγαποῦν τὸν τόπον αὐτόν, προσφέρουν εἰς τὸν τόπον αὐτόν...». Προσέφερε εἰς τὴν Α.Θ.Μ. δίσκον με τὰ σύμβολα τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

Ἡ Α.Θ.Μ. ἐπεσκέφθη καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς μεταρρυθμισμένης Ἐκκλησίας τῶν Μεθοδιστῶν, τὸν Ρωμαιοκαθολικὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τὴν ἀντιπρόσωπον τῆς Αἰγύπτου κ. Μονα Ομαρ στὴν Ν. Ἀφρικὴν καὶ τὸν Ἀγγλικανὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀφρικῆς κ. Τούτου.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιμπάμπουε

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Παρθένιος ἔφθασε εἰς Χαράρε στὶς 10 Φεβρουαρίου. Στὸ ἀεροδρόμιον με χαρὰ καὶ σεβασμὸ τὸν ὑπεδέχθησαν ὁ Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε κ. Χρυσόστομος, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Γαβριὴλ καὶ Μακάριος, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Πρεσβείας κ. Δημ. Μοσχόπουλος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος κ. Ἄντ. Ἀντωνιάδης μετὰ τοῦ Κοινοτικῆς Συμβουλίου. Ἡ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνίδων κυριῶν κ. Κικὴ Διβάρη, οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἑλ-

ληνικῆς Σχολῆς Χαράρε με ἀντιπροσωπεῖα μαθητῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς. Τὸ βράδυ παρέθεσε δεῖπνον ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος. Ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη ἐθιμοτυπικῶς τὴν Ἑλληνικὴ Πρεσβεία καὶ πολλοὺς ὁμογενεῖς στὶς ἐργασίαις τους.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος τὸ Σάββατον τὸ βράδυ ἔδωσε δεξίωσιν πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριώτατου. Ἑκατοντάδες πιστοὶ πέρασαν γιὰ νὰ ὑποβάλλουν τὰ σέβη τους. Ὅλους τοὺς εὐλογοῦσε ἡ Α.Θ.Μ. καὶ κουβέντιαζαν γιὰ τὴν παροιμία καὶ τὶς νέες προοπτικὲς στὴν ὁμορφὴ χώρα τῆς Ζιμπάμπουε.

Τὴν Κυριακὴ 13 Φεβρουαρίου ἡ Α.Θ.Μ. τέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν με τοὺς Μητροπολίτην κ. Χρυσόστομον, τὸν Ἐπίσκοπον Κυρήνης κ. Θεόδωρον καὶ τοὺς Ἀρχιεπισκόπους Γαβριὴλ, Μακάριον καὶ Στέφανον. Ἡ χορωδία, περίπου 40 ἀτόμων, ἔψαλε θαυμάσια. Οἱ ἑκατοντάδες πιστοὶ προσήλθαν ἀπὸ τὸ πρωὶ στὸν Ἱερὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Παρόντες ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Νούντιος (ἐκπρόσωπος τοῦ Βατικανοῦ) ὁ κόπτης Ἱερέας, οἱ Πρέσβεις τῶν Χωρῶν Αἰγύπτου, Ρωσίας, Ρουμανίας, Σερβίας, Αἰθιοπίας, Βουλγαρίας, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς χώρας, ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Πρεσβείας, οἱ Πρόεδροι ὄλων τῶν κοινοτήτων καὶ σωματείων. Ὅλα τὰ σχολεῖα με τὰ λάβαρα καὶ τὶς σημαῖες καὶ ὅλοι οἱ διδάσκαλοι καὶ καθηγητές.

Ὁ Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον λέγοντας μεταξὺ ἄλλων:

«... Σὲ Σᾶς, Μακαριώτατε, ὁ Θεὸς ἐπεφύλαξε τὴν εὐλογίαν τῆς στελέχωσης καὶ τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἀγῶνα, τῆς κάθε μιᾶς ἐπὶ μέρος ἐπαρχίας Σας. Καὶ Σᾶς ἐπεφύλαξε αὐτὴ τὴν εὐλογία, πρῶτον διότι εἶστε ἐλέω Θεοῦ ὁ κανονικὸς Ποιμὴν Ποιμένων καὶ Ἀρχιερεὺς Ἀρχιερέων τῆς Ἀφρικῆς καὶ δεύτερον, διότι ἡ συγκροτημένη Σας προσωπικότητα, ἡ ἄρτια μόρφωσή Σας καὶ τὸ παγχριστιανικὸ Σας κύρος, εἶναι ἡ ἐγγύησις τῆς ἐπιτυχίας...» (Συνεχίζεται)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητῆς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγῆ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

Τηλ. 72 18 308, 72 51 149. Fax 72 26 597

ΑΙ ΔΥΟ «ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ» ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Αἱ ἁμαρτίαι των δὲν ἀπασχολοῦν αὐτούς, πλέον, διότι συνεχώρησεν αὐτὰς «ὁ Ἄμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰω. 1, 29). Ὅστις «χτυπιέται» διαρκῶς μὲ τὰς δικὰς του ἁμαρτίας, εὐρίσκεται, ἀκόμη, εἰς τὸν χρόνον τῆς ἁμαρτιο-φοβίας, καὶ δὲν ἠσθάνθη τοὺς καρ-

Τοῦ κ. ΜΕΓΑ Α. ΦΑΡΑΝΤΟΥ

πούς καὶ τὴν χαρὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τῆς κατὰ Θεὸν Υἱοθεσίας.

Ἐγκαταλείπω τὸν κύκλον τῶν παραδειγμάτων ἐκ τῆς ἁγιο-πατερικῆς πολιτείας διὰ νὰ ἀναφερθῶ εἰς δύο, ἀκόμη, ἐκ τοῦ πλέον οἰκείου καὶ ἀμέσου εἰς ἡμᾶς χώρου. Οἱ βιογράφοι τῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου τοῦ Αἰῶνος μας, *Νεκταρίου*, ἀναφέρουν τὸ ἀκόλουθον συμβάν: Ὅτε ἦτο οὗτος Σχολάρχης τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς συνέβη δύο ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτῆς νὰ παρεξηγηθοῦν, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ παιχνιδίου των, καὶ νὰ ἔλθουν «στὰ χέρια», μὲ ἄγριον ἀλληλοξυλοδαρμόν. Ἔτσι δέ, ὅπως ἦσαν, μὲ αἱματωμένα πρόσωπα, σχισμένα ρούχα κ.λπ., ὠδηγήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου Σχολάρχου, ὅστις, ἰδὼν αὐτούς, ἐθλίβη βαθύτατα. Μετὰ δὲ σιωπὴν τινα, εἶπε πρὸς αὐτούς: «Παιδιά, πηγαίνατε. Δὲν φταίτε Σεῖς γιὰ τὸ κατάντημα αὐτὸ, ἀλλ' ἐγώ, γιαντὸ καὶ θὰ τιμωρῶσω τὸν ἑαυτὸν μου!» Ὁ Ἅγιος ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ μὴ ἐνοχληθεῖ ὑπ' οὐδενός, καὶ παρέμεινε κλεισμένος εἰς αὐτὸ, ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, διάγων ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία. Ἡ στάσις αὕτη τοῦ Ἁγίου ἐνεποίησε βαθυτάτην ἐντύπωσιν οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς δύο, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς, οἵτινες, ἀντιληφθέντες, πόσον θλίβουν τὸν Σχολάρχην των μὲ τὴν ἀνάρμοστον, ἐνίοτε, διαγωγὴν των, ἔσπευσαν νὰ ζητήσουν παρ' αὐτοῦ συγχώρησιν. Ἡ στάσις αὕτη τοῦ Σχολάρχου εἶναι στάσις ἐνὸς ὄντως Ἁγίου. Ὁ οἰοσδήποτε ἄλλος, «εὐσυνειδήτος», ἐκπαιδευτικὸς — καί, κατ' ἐξοχίαν, θεολόγος — θὰ κατελόγιζε τὴν εὐθύνην μόνον εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ θὰ τοὺς «ἐφόρτωνε» μὲ ἀντιστοιχοῦς τιμωρίας.

Τὴν ἱστορίαν, ποῦ ἀκολουθεῖ, ἤκουσα νὰ διηγείται εἰς τινα δημοσίαν ἐκδήλωσιν, εἰς

πρώην συνάδελφος, ὅστις ἐγκατέλειπε τὰ ἐγκόσμια καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς θεολογίας καὶ διάγει μοναστικόν, τώρα, βίον εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος. Κάποια Κυρία — ἔλεγεν οὗτος — προσέφερον ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὰς ὑπηρεσίας τῆς, ἀνιδιοτελῶς, εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ φιλανθρωπικὰς δραστηριότητας ἐνοριακοῦ τινος Ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν, ὅτε συνέβη νὰ ἀρρωστήσει σοβαρῶς καὶ νὰ παραμείνει, ἐπὶ πολλὸν χρόνον, εἰς Νοσοκομεῖόν τι. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο τῆς μακρᾶς ἀσθενείας τῆς οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑπευθύνων ἐκκλησιαστικῶν φορέων τοῦ Ναοῦ ἐνδιεφέρθη νὰ μάθει, τί ἀπέγινεν ἡ Κυρία αὕτη, πολλῶν δὲ μᾶλλον νὰ ἐπισκεφθεῖ ταύτην εἰς τὸ Νοσοκομεῖον καὶ νὰ τῆς συμπαρασταθεῖ. Τὸ Νοσοκομεῖον δέ, ἐνθα κατέκειτο αὕτη, ἐπεσκέπτοντο, κατὰ διαστήματα, Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, οἱ ὁποῖοι, βλέποντες αὐτὴν μόνην καὶ εἰς τελείαν ἐγκατάλειψιν, τὴν ἐσυντρόφεον καὶ ἐπαρηγόρουν, καὶ προσέφερον εἰς αὐτὴν μικρὰς ἐκδουλεύσεις καὶ ἀναψύξεις. Τότε ἡ Κυρία, ἐλθοῦσα «εἰς ἑαυτήν», ἐσκέφθη: «Οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν μὲ ἠγάπησαν, οἱ δὲ Αἰρετικοὶ οὗτοι μοῦ προσέφεραν ἀγάπην. Θὰ γίνω Μάρτυς τοῦ Ἰεχωβά». Καὶ ἐγένετο αὕτη!

Βεβαίως οἱ θεολογοῦντες καὶ οἱ κηρύττοντες ἀπὸ τοῦ Ἄμβωνος θὰ σπεύσουν νὰ καταδικάσουν ταύτην, χωρὶς νὰ σκεφθοῦν, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἠθικοὶ συνεργοὶ εἰς ἐγκλήματα, καὶ χωρὶς νὰ συμμερίζονται τὸ, ποῖος «ἐσπρωξε» ταύτην εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν καὶ τὸ συνυπεύθυνον αὐτῶν διὰ τὰ δεινοπαθοῦντα μέλη τοῦ Ἐνοριακοῦ σώματος. Εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ θαυμάσω κάποτε εἰς τὴν Ἰταλίαν τὴν πολῦτιμον προσφορὰν τῶν Καθολικῶν καλογρεῶν πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς τῶν Νοσοκομείων. Καὶ αἱ δικαί μας εἶναι ἀριστοκρατίσσαι! Ἔχουν ὅλας τὰς ἀνέσεις εἰς τὰ Μοναστήρια: luxus δωμάτια, ἰδανικὰς συνθήκας διαβιώσεως κ.λπ. Δὲν θὰ ἠδύναντο, λοιπόν, αἱ Μοναχὰι αὗται νὰ διαθέτουν τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας των διὰ τὴν προσφορὰν ὑπηρεσιῶν τινων εἰς τὰ ὄμορα πρὸς τὰς Μονὰς των Νοσοκομεῖα; Ἡ ἀπαγορεύει τοῦτο ἡ Ὁρθόδοξία;! Ἡ μήπως, ὑπὸ τὸ προβαλλόμενον: Ἐγὼ ἤλθα ἐδῶ γιὰ νὰ προσεύχομαι, καθαγιαζέται, ἐνίοτε, καὶ ἡ (ἁγία) ὀκνηρία;

Γ'

Ἐπανερχομαι, ὁμως, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 399 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

ματός μου: Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι θεωρία καὶ ἰδεολογία, ὅπως τὴν θέλει ὁ θεολογικὸς Γνωστικισμὸς καὶ ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς, οὔτε καὶ Ὠφελιμισμὸς, ὅπως νομίζει ὁ ἀστικὸς Χριστιανισμὸς, καὶ δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν μαγείαν, ἣτις θεωρεῖ τὴν ἀλήθειαν ὡς κατοχὴν καὶ τὸ Θεῖον ὡς προσδιοριζόμενον, οὔτε δὲ καὶ μὲ τὴν τυποκρατίαν, ἣτις ἐξαντλεῖ τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ μύστου εἰς τὴν συμμετοχὴν, ἀπλῶς, τῶν Θρησκευτικῶν τελετουργιῶν. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ μόνη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, ἣτις λαμβάνει σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὸ «ἐγένετο» τῆς σαρκώσεως τοῦ θεοῦ Λόγου (Ἰω. 1, 14) καὶ τὸ «ἐστὶ» τῆς θείας Εὐχαριστίας (Μτθ. 26, 26 κ.ά.), πρεσβεύουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑνα οὐσιώδη ρεαλισμὸν καὶ δεχομένη, ὅτι ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος μεταβάλλονται εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς θείας Εὐχαριστίας, καὶ ὅτι ὁ Κύριος εἶναι, ὄντως καὶ σωματικῶς, παρὼν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὅλοι αἱ ἄλλαι, Χριστιανικαί, ἐκκλησιαὶ ἀπέκλιναν εἰς ἕνα συμβολισμὸν καὶ δοκητισμὸν, δεχόμεναι ἕνα μυθικὸν «Χριστόν». Ἦδη ὁ Ρωμαιοκαθολικισμὸς, διὰ τῆς περὶ μετ-ουσιώσεως διδασκαλίας του, ὑπόκειται εἰς ἕνα κρυπτο-δοκητισμὸν, αἱ δὲ ἄλλαι, Προτεστάντικαί, Ὁμολογίαι δέχονται συμβολικὴν, ἀπλῶς, παρουσίαν τοῦ Κυρίου «ὑπὸ» τὰ εἶδη τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου.

Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου ἀπαιτεῖ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας μεταβολὴν ζωῆς καὶ τελείαν συμμόρφωσιν αὐτῆς πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν, εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν αὐτῶν. Διὰ τῆς μεταλήψεως καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου ἐν τῇ θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ γινόμεθα, οἱ πιστοί, σύσσωμοι καὶ σὺναιμοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥτοι μέλη τοῦ Σώματος Αὐτοῦ, τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ἐπιτρέπεται, λοιπόν, νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι εἰς τὴν Ἐνορίαν, ὑποφέροντες ἐξ ἐνδείας καὶ ἐγκαταλείψεως, καθ' ἣν στιγμὴν ἄλλοι Ὁρθόδοξοι, εἰς τὴν αὐτὴν Ἐνορίαν, ζοῦν ἐν χλιδῇ καὶ σπατάλῃ. Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἔχει πληθὸς ὑπομνήσεων τοῦ τύπου: «οἱ πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη» (Ρωμ. 12, 5-6), καὶ: ὅταν «πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. 12, 26). Ἡ Ἐκκλησία θὰ πρέπει, λοιπόν, νὰ φροντίζει νὰ ἐξισορροπεῖ τὰς ἀνισότητάς ταύτας, καλοῦσα εἰς προσφορὰν τῶν ἐ-

χόντων πρὸς τοὺς μὴ ἔχοντας, καὶ νὰ λαμβάνει, εἰς περιπτώσεις μὴ συμμορφώσεως, ἀκόμη καὶ πνευματικὰ μέτρα κατ' αὐτῶν. Ἐν παρόμοιον ἔργον ἀπαιτεῖ, βεβαίως, πνεῦμα Χριστοῦ καὶ ἀντίστοιχον προγραμματισμὸν, πρὸς ἀποφυγὴν ἐκτροπῶν, καταχρήσεων, ὑπερβολῶν, προτιμήσεων κ.λπ. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει, θὰ πρέπει, ὅπωςδὴποτε, νὰ ἀναθερμανθεῖ καὶ νὰ ἀναζωογονηθεῖ ἡ Ἐνοριακὴ ζωὴ δι' ἀλληλο-γνωριμίας καὶ ἀλληλο-βοηθείας τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ νὰ ἐπανέλθει ἡ Ἐκκλησία, κάποτε, εἰς τὸ παλαιοχριστιανικὸν ἔθος τῶν «ποιοτικῶν» Χριστιανῶν, — μακρὰν, βεβαίως, τῶν «ἐκλεκτῶν», τύπου Γνωστικισμοῦ, Εὐσεβισμοῦ κ.λπ.

Ἐπαναλαμβάνω τὰς δύο «οὐσιώδεις» ὄψεις τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι τὴν «ὄντολογικὴν»: Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ Μητέρα καὶ ἡ πηγὴ τῆς Ζωῆς· εἶναι τὸ «Σῶμα» τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ τοῦ Ὁποίου ρεεῖ τὸ ζωοποιὸν Αἷμα Αὐτοῦ, καὶ τοῦ Ὁποίου, μεταλαμβάνοντες ἡμεῖς ἐν τῇ θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ, γινόμεθα «μέλη» Αὐτοῦ καὶ μέτοχοι τῆς δικῆς Του ζωῆς. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δὲ ταύτην χρησιμοποιοῦν καὶ οἱ θεολόγοι τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τὴν πρότασιν, ὅτι, ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἡ σωτηρία. Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν εἶναι «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου Αἵματος» (Πρξ. 20, 28), διὸ καὶ εἶναι Αὕτη ἡ «μία, ἁγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία» τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως ἡμῶν. Ὅστις κατηγορεῖ, λοιπόν, ἢ ἐγκαταλείπει τὴν Ἐκκλησίαν διαπράττει θανάσιμον ἁμαρτίαν, κατηγορῶν τὴν Μητέρα τῆς Ζωῆς καὶ κείμενος ἐκτὸς τοῦ ζωτικῆς χώρου τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας.

Ἡ ἄλλη δὲ ὄψις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ «ὄντικη», ἥτοι οἱ Ὁρθόδοξοι πιστοί, οἱ συναποτελοῦντες τὰ «μέλη» Αὐτῆς. Ἐδῶ, μαζὶ μὲ τὴν ἀγιότητα τῶν Ἁγίων, κυριαρχεῖ «πολλὴ» ἁμαρτία. Ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν, εἰς τὴν ἐργώδη πορείαν τῶν πρὸς τὸ κατὰ Χριστὸν ζεῖν, ὑπόκειται, ἀδιαλείπτως, εἰς ἕνα πνευματικὸν μαρτύριον ἀτομικῶν καὶ κοινωνικῶν πειρασμῶν καὶ δοκιμασιῶν, ἀνατάσεων καὶ πτώσεων. Εἰδικῶς δὲ εἰς τὸν ἱστορικὸν τοῦτον χώρον φέρει, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία τὰ πολλὰ τραύματά Της, προκαλούμενα ἐκ τῶν μελῶν Αὐτῆς, εἴτε ὡς ἀπλῶν πιστῶν, εἴτε δὲ, κατ' ἐξοχὴν, ὡς φορέων τῶν ποιικίλων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Θεολογικῶν ἀξιωμάτων. Ἐδῶ ἰσχύει κριτικὴ καὶ ἔλεγχος τῶν ὑπευθύνων Ἐκκλησιαστικῶν φορέων, ἀλλὰ μὲ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Τὸ ἀνεικόνηστο τῆς θείας οὐσίας εἶναι σαφῆς διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, καθότι ὁ Τριαδικὸς Θεὸς εἶναι ἀόρατος, ἀνείδεος καὶ ἀπερίγραπτος καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἀδύνατη ἡ ὁποιαδήποτε παράσταση καὶ ἀπεικόνισή του, κατὰ τὸν Ἰωάννη Δαμασκηνό¹⁵.

Ἐν τούτοις γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο καὶ μόνο ἀπὸ ἄκρα συγκατάβαση τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ στὸ πρόσωπο τοῦ ἐνσαρκωθέντος Ἰησοῦ

Τοῦ κ. ΧΡΙΣΤΟΥ Θ. ΚΡΙΚΩΝΗ

Καθηγητοῦ-Προέδρου Τμήμ. Ποιμαντικῆς Α.Π.Θ.

Χριστοῦ, «ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς»¹⁶, ἐπεκτείνεται ἡ ἀπεικόνιση καὶ παράσταση στὶς ἱερῆς εἰκόνες τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου ὡς Μητρός του καὶ ὄλων τῶν Ἁγίων ὡς φίλων του, κατὰ τὸν Ἰωάννη Δαμασκηνό¹⁷.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 402 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

15. Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Λόγοι τρεῖς πρὸς τοὺς διαβάλλοντας τὰς ἀγίας εἰκόνας. Λόγ. Α' ζ', PG 94,1237 C «πάσαι μὲν ὁ Θεός, ἀσώματος τε καὶ ἀσχημάτιστος οὐδαμῶς εἰκονίζεται». Λόγ. Γ' κδ', PG 94,1344 BC «ἡ θεία φύσις ἀπερίγραπτος καὶ ἀνείδεος καὶ ἀκατάληπτος» καὶ Λόγ. Γ' κζ', PG 94,1349 B. Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ ὀρθοδόξου πίστεως, 4,13, PG 94,1132 κ.ά.

16. Κολ. 2,9.

17. Ἰω. Δαμασκηνοῦ, μν. ἔργ., Γ', β' PG 94,1320 BC «πο-

φρόνημα αὐτοκριτικῆς, διότι αὐτὸ σημαίνει, κατὰ βάσιν, μετάνοια, καὶ μὲ πνεῦμα ταπεινοφροσύνης, «μήπως, ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι» (Α' Κορ. 9, 27). Διότι οὐδέποτε θὰ πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου: «μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε» (Μτθ. 7, 1). Ἡ κριτικὴ ἰσχύει, λοιπόν, πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ἡ προσωπικὴ ζωὴ αὐτῶν δὲν συμμορφοῦται πρὸς τὰ περιεχόμενα τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου· «τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς Ἑθνεῖσιν», ὑπενθυμίζει ὁ Ἀπόστολος (Ρωμ. 2, 24), καὶ «πρὸς οἰκοδομήν», «τὴν εἰς ἀλλήλους» (Α' Κορ. 14, 26· Ρωμ. 14, 20 κ.ά.), οὐδέποτε δὲ πρὸς κατάκρισιν.

(Τέλος)

Χαρακτηριστικὰ γράφει ὁ Ἰω. Δαμασκηνός: «Θεοῦ γὰρ σαρκωθέντος καὶ ὀφθέντος ἐπὶ τῆς γῆς σαρκί, καὶ ἀνθρώποις συναναστραφέντος, δι' ἄφατον ἀγαθότητα καὶ φύσιν, καὶ πάχος, καὶ σχῆμα καὶ χρῶμα σαρκὸς ἀναλαβόντος, τούτου τὴν εἰκόνα ποιούντες, οὐ σφαλλόμεθα. Ποθοῦμεν γὰρ αὐτοῦ ἰδεῖν τὸν χαρακτήρα· ὡς γὰρ φησὶν ὁ θεῖος Ἀπόστολος ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι νῦν βλέπομεν. Καὶ ἡ εἰκὼν δὲ ἔσοπτρόν ἐστι καὶ αἴνιγμα ἀρμόζον τῆ τοῦ σώματος ἡμῶν παχύτητι. Πολλὰ γὰρ κάμων ὁ νοῦς οὐ δύναται ἐκβῆναι τὰ σωματικά»¹⁸.

Μὲ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἔγινε δυνατὴ ἡ εἰκονογράφηση τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου Του καὶ γι' αὐτὸ πάλιν ὁ Δαμασκηνός λέγει· «πάσαι μὲν ὁ Θεός, ὁ ἀσώματος καὶ ἀσχημάτιστος οὐδαμῶς εἰκονίζεται. Νῦν δὲ σαρκὶ ὀφθέντος Θεοῦ καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφέντος, εἰκονίζω Θεοῦ τὸ ὄρωμενον. Οὐ προσκυνῶ τῆ ὕλη, προσκυνῶ δὲ τὸν τῆς ὕλης δημιουργόν...»¹⁹ καὶ «Διὸ θαρρῶν εἰκονίζω Θεὸν τὸν ἀόρατον, οὐχ ὡς ἀόρατον, ἀλλ' ὡς ὄρατον δι' ἡμᾶς γενόμενον μεθέξει σαρκὸς τε καὶ αἵματος. Οὐ τὴν ἀόρατον εἰκονίζω θεότητα, ἀλλ' εἰκονίζω Θεοῦ τὴν ὀραθεῖσαν σάρκα»²⁰. Κατ' ἐπανάληψη ὁ ἱερὸς Δαμασκηνός τονίζει ὅτι ἡ ἀρτιωτέρα εἰκόνα τοῦ ἀοράτου Θεοῦ εἶναι τὸ θεανδρικὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτὸ γιὰ νὰ συσχετίσει τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ τὴν ὑπαρξὴ τῶν ἱερῶν εἰκόνων στὴν Ἐκκλησία²¹.

θοῦμεν γὰρ ἰδεῖν τὸν χαρακτήρα». Χρυσόστομος, Ὁμιλία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν 12,4 PG 63,19-27 κ.ά.

18. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, μν. ἔργ., Λόγ. Β', ε', PG 94, 1288A.

19. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, μν. ἔργ., Λόγ. Α', ιστ', PG 94, 1245A.

20. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, μν. ἔργ., Λόγ. Ε', PG 94, 1236C. Λόγ. Γ', στ' PG 94, 1324C-1325B'. βλ. Β. Γιαννοπούλου, Χριστολογικαὶ ἀντιλήψεις τῶν εἰκονομάχων, Ἀθήνα 1975, σ. XIX.

21. Μ. Σιάτου, Ἱστορία καὶ Θεολογία τῶν ἱερῶν εἰκόνων, Ἀθήνα 1990, σ. 184 ἑ.

Έτσι λοιπόν ο Ίησους Χριστός εικονίζεται με την ανθρώπινη φύση του ως θεάνθρωπος.

Όπως ή θεία ένσαρκωση έτσι και οί ιερές εικόνες είναι έκφράσεις τής άκρας συγκαταβάσεως του Θεού, κατά τον ιερό Δαμασκηνό²². Γι' αυτό και ή Έκκλησία «τιμά την ένσαρκον εικόνα του Χριστού, κατέχουσα την Όρθόδοξον πίστιν», αλλά και «τάς μορφάς των Προφητών, Άποστόλων τὰ είδη, Μαρτύρων ιερών, Άγίων άπάντων, εικόνα και μορφώματα ιερώς ώραίζονται» κατά τον ψαλμωδό της.

Έτσι κατανοείται εύκολα ότι ή τιμή και ή προσκύνηση των ιερών εικόνων άποτελεί ουσιαστικό χαρακτηριστικό τής Όρθοδόξου Έκκλησίας και Θεολογίας²³. Με αυτή την έννοια γίνεται δεκτή και προσκυνητή ή εικόνα και κάθε εικονογραφική παράσταση, σύμφωνα, άλλωστε, και με τή σχετική άπόφαση τής Δ' Οικουμενικής Συνόδου με την όποία αναγνωρίζονται δύο φύσεις του Χριστού άσυγγύτως ένωμένες και ως συνέπεια αυτής τής άποφάσεως μπορεί νά εικονίζεται ο Χριστός ως πρόσωπο, τó όποιο στήν έπίγεια ζωή του ήταν φορέας των δύο αυτών φύσεων.

6. Τó πόσο κεφαλαιώδους σημασίας ήταν για την Έκκλησία ή νίκη της στους αντιτιθεμένους και τελικά ή αναστήλωση (11 Μαρτίου 843) των εικόνων φαίνεται και άπό τó γεγονός ότι ή Έκκλησία με τó Συνοδικό τής Ζ' Οικουμενικής συνόδου είχε την εύκαιρία α) νά αντιμετώπισει με την κρίση αυτή τής Εικονομαχίας συγχρόνως και όλες τίσ άλλες αίρέσεις²⁴, β) νά χαλυβδώσει για μία άκόμη φορά την Άποστολική παράδοσή της και γ) νά έκφράσει την αυτοσυνειδησία της.

Με την άπόφασή της αυτή ή Έκκλησία

22. **Ίωάννου Δαμασκηνού**, μν. έργ., Λόγ. Α', γ', PG 94, 1239D-1240B. Βλ. και **Μ. Σιώτου**, μν. έργ., σ. 185 έ.

23. βλ. **Ν. Ματσούκα**, Ιστορικές θεολογικές προϋποθέσεις εικονοφίλων και εικονομάχων. Άναφορά είς μνήμη μητρ. Σάρδεων Μαξίμου, τ. Γ' 347-360 και **Μ. Σιώτου**, μν. έργ., σ. 158-159 έ.

24. Γι' αυτό και ο Όρος τής Συνόδου δίνει μεγαλύτερη έμφαση στο σημείο αυτό, αναφέροντας όλους τούς, κυρίως, Χριστολογικούς αίρετικούς: «Και συνελόντες φαμέν, άπάσας τās Έκκλησιαστικάς έγγραφως ή άγράφως τεθεσπισμένας ήμίν παραδόσεις άκαινοτομήτως φυλάττομεν' ών μία έστι και ή τής εικονικής άναζωγραφήσεως έκτύπωσης ως τή ιστορία του εύαγγελικού κηρύγματος συνάδουσα, προς πίστωση τής άληθινής και ου κατά φαντασίαν του Θεού Λόγου ένανθρωπήσεως. **Mansi** 13, 377. Τέτοιες Χριστολογικές αίρέσεις ήσαν' των Μανιχαίων, Μονοφυσιτών, Νεστοριανών κ.ά., άντίθετοι προς τίσ εικόνες.

προέβαλε τή διδασκαλία των πατέρων της σχετικα με τó νόημα των ιερών εικόνων για τούς πιστούς' γιατί για έναν άπιστο ή εικόνα δεν είναι παρὰ ένα αντικείμενο με κάποια, ίσως, αίσθητική μόνο άξία²⁵. Για κάθε πιστό όμως ή εικόνα έχει ουσιώδη σημασία και άνυπολόγιστη άξία. Η εικόνα, παρ' ότι σχετίζεται άμεσα με τó εικονιζόμενο πρόσωπο, δεν ταυτίζεται με αυτό. Είναι τó φυσικό σύμβολο του εικονιζόμενου προσώπου, άφου οί ιδιότητες του πρωτότυπου «κυρίως» μεταβιβάζονται στο παράγωγο, κατά τó Διονύσιο Άρεοπαγίτη²⁶. Κατά τον ίδιο τρόπο μεταβιβάζεται ή τιμή άπό τον προσκυνητή τής εικόνας του Χριστού στο προσκυνούμενο πρωτότυπο, τó Χριστό, σύμφωνα άλλωστε με τή χαρακτηριστική διατύπωση του Μ. Βασιλείου, ο όποιος λέγει: «ή γάρ τής εικόνας τιμή έπί τó πρωτότυπον διαβαίνει»²⁷. Ό δέ ύμνωδός τής Έκκλησίας, συμπληρώνοντας, προσθέτει «διά τούτο έν σχέσει τιμών τās εικόνας Σωτήρος Χριστού και άπάντων των Άγίων».

Οί πατέρες τής Έκκλησίας διακρίνουν δύο είδη προσκυνήσεως, την τής λατρείας και την τής τιμής. Η πρώτη άνήκει μόνο στον Τριαδικό Θεό και έκδηλώνεται με την ταύτιση του προσωπικού θελήματος κάθε πιστού με τó άγιο θέλημα του Θεού' έκφράσεις τής λατρείας αυτής είναι οί ιερές άκολουθίες τής Έκκλησίας, ή συμμετοχή των πιστών στη ζωή και τὰ έργα τής Έκκλησίας κ.λπ. Κατά τον ιερό Δαμασκηνό οί αντιπροσωπευτικότεροι τρόποι τής λατρείας αυτής είναι ο «δοξαστικός», ο εύχαριστιακός, ο παρακλητικός, τής μετανοίας²⁸. Η δεύτερη, δηλαδή ή προσκύνηση τής τιμής, άνήκει σε όλους τούς Άγίους του Θεού, και πρωτίστως στη Θεοτόκο, τή μητέρα του Θεανθρώπου, στη συνέχεια στους Δώδεκα Άποστόλους, στους Προφήτες, Ευαγγελιστές, Μάρτυρες, Διδασκάλους και έπειτα σε όλους τούς Άγίους τής Έκκλησίας, κατά τον Ίωάννη Δαμασκηνό²⁹. Κατά δε τον

25. Γι' αυτό και ή άρχαιοκαπηλία των εικόνων.

26. **Διονυσίου Άρεοπαγίτου**, Περί ούρανίου Ίεραρχίας, 1. Βλ. και **Π. Χρήστου**, μν. έργ., σ. 91 έ.

27. **Μ. Βασιλείου**, Περί Άγίου Πνεύματος, 18, 45, PG 32, 149.

28. **Ίωάννου Δαμασκηνού**, μν. έργ., Λόγ. Γ', κζ', PG 94, 1348D. Λόγ. Γ', λ', PG 94, 1349B. Λόγ. Γ', λα', PG 94, 1349C. Λόγ. Γ', λβ', PG 94, 1349D.

29. **Αυτόθι**, Λόγ. Α', η' PG 94, 1240B και Λόγ. Α' ιδ', PG 94, 1244, AB. Λογ. Γ', λγ, PG 94, 1353AB, κυρίως Λόγ. Γ', λδ' PG 94, 1356C-1357C' «Προσκυνούμεν την Θεοτόκον ως την κατά σάρκα Μητέρα του Θεού, ουχι ως Θεόν. Τους

Θεόδωρο Στουδίτη ή προσκύνηση τιμής προσ-
διάζει στις ιερές εικόνες του Θεανθρώπου Ίη-
σοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἀγίας Τριάδος³⁰.

Κατ' ἐπέκταση τούτων, ὅλοι οἱ πιστοὶ ὀφεί-
λουν τὴν προσκύνηση αὐτὴ σὲ κάθε τι ποῦ ἀνή-
κει στὸ Θεό, τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὴν Ἐκκλησία,
ὅ,τι δηλαδὴ εἶναι καθιερωμένο γιὰ τὴν τελε-
σιουργία τῆς θείας Λατρείας, στοὺς ἱεροὺς
ναοὺς, τὰ ἱερὰ σκεύη, τὰ ἱερὰ ἄμφια, τὸ ἱερὸ
Εὐαγγέλιο καὶ πρὸ πάντων τὸν Τίμιο Σταυρὸ³¹.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν οἱ ἱερές εἰκόνες τιμῶνται
ὀρθοδόξως καὶ προσκυνῶνται ἀπὸ τοὺς χρι-
στιανοὺς πάντοτε μὲ ἄμεση ἀναφορὰ τῆς ψυχῆς
τους στὰ εἰκονιζόμενα πρόσωπα καὶ θέματα.

Στὴν τιμὴ καὶ προσκύνηση τῶν εἰκόνων ὑ-
πάρχει ἓνας ἰδιότυπος καὶ μυστικὸς διάλογος ἀ-
νάμεσα στὸν προσκυνητὴ καὶ στὸ προσκυνούμε-
νο πρόσωπο τῆς εἰκόνος: Ὁ προσκυνῶν μὲ τὸν
μυστικὸ αὐτὸ διάλογο μεταφέρει ὅλη τὴν ὑπαρ-
ξή του μὲ τὰ προβλήματα ποῦ τὸν ἀπασχολοῦν
καὶ τὶς ἀνάγκες ποῦ ἔχει, στὸ προσκυνούμενο
πρόσωπο τῆς εἰκόνος καὶ μὲ τὴν προσευχὴ του,
τὴν ἰκεσία του καὶ τὴν παράκλησή του ἐπικαλεῖ-
ται, ἀναλόγως τοῦ προσώπου πρὸς τὸ ὁποῖο ἀ-
πευθύνεται, τὴν ἀγάπη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ,
τὴ μεσιτεία τῆς Θεοτόκου, τὴν μεσολάβηση τῶν
Ἀγίων. Αὐτὸ μᾶς ὀδηγεῖ, σύμφωνα μὲ τὴ γνώμη
τοῦ Μ. Βασιλείου, σὲ ἓνα ἄλλο συμπέρασμα, ὅτι
δηλαδὴ ἡ εἰκόνα δὲν εἶναι αὐτοσκοπὸς, ἀλλὰ
μέσον ἀναφορᾶς σὲ κάποιο (εἰκονιζόμενο)
πρόσωπο. Κατὰ συνέπεια οἱ ἱερές εἰκόνες εἶναι
οἱ μεσάζοντες ἀνάμεσα στοὺς προσκυνητὲς καὶ
στὰ τιμώμενα - προσκυνούμενα πρόσωπα. Ὅλα
αὐτὰ σημαίνουν ὅτι οἱ ἱερές εἰκόνες δὲν ἔχουν
αὐτοτέλεια, ἀλλὰ ἀπλῶς λειτουργοῦν γιὰ τὴν
πραγματοποίηση τῆς ἀναφορᾶς τῶν προσκυν-
νούντων αὐτὲς πρὸς τοὺς εἰκονιζόμενους Ἀ-
γίους καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀνταπόκριση αὐτῶν
στὶς ἰκεσίες τῶν πιστῶν. Γι' αὐτὸ πολὺ σοφὰ καὶ
ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος υἰοθέτησε τὴ διδα-
σκαλία τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ
πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἀποδιδό-
μενη τιμὴ καὶ προσκύνηση τῶν ἱερῶν εἰκόνων

Ἀγίους ὡς ἐκλεκτοὺς φίλους τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς κεκτημένους
τὴν πρὸς αὐτὸν παρησίαν». Βλ. καὶ Ἰ. Λαμασκηνοῦ, Λόγον
Ἀποδεικτικὸν β' PG 95, 312D-319A. Πρβλ. Μ. Σιώτου, μν.
ἔργ., σ. 197-200.

30. Θεοδώρου Στουδίτου, Ἐπιστολὴ 161, 53, PG 99, 154A.
Καὶ Mansi, 13, 241BC καὶ 269E.

31. Βλ. Σεβηριανοῦ Γαβάλων, Περὶ τοῦ κατὰ Μωϋσέως
ὄφρα, ὃν ἐσταύρωσαν ἐν ἐρήμῳ καὶ περὶ τῆς θείας Τριά-
δος... PG 56, 499. Καὶ Ἰ. Λαμασκηνοῦ, μν. ἔργ., Λόγ. Γ' PG
94, 1273C.

«ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει». Ἡ προσκύνηση
τῆς εἰκόνος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου, τῆς
Ἀγίων, τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Εὐαγγελίου προκαλεῖ
κατανυκτικὰ βιώματα καὶ συνδέει τὴν ψυχὴ κά-
θε πιστοῦ μὲ τὸ εἰκονιζόμενο πρόσωπο καὶ ἔξα-
σφαλιζεται ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ³².

Ἡ ὁποιαδήποτε ἀνταπόκριση τοῦ εἰκονιζο-
μένου προσώπου, ἄμεσα καὶ φανερὰ ἢ ἔμμεσα
καὶ σιωπηλά, ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν ἐπιδεικτι-
κότητα τῆς ἁγιαστικῆς χάριτος καὶ εὐλογίας τοῦ
Θεοῦ. Ἐτοί ἡ εἰκόνα σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴν
ἐνότητα τῆς στρατευομένης ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας
μὲ τὴ θριαμβεύουσα στοὺς οὐρανούς Ἐκκλησία
τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ καὶ γίνεται σύνδεσμος μὲ
αὐτὴ³³.

Μὲ τὶς ἱερές εἰκόνες διευκολύνεται κατὰ κά-
ποιο τρόπο σημαντικὰ ἡ προσωπικὴ μυστικὴ
κοινωνία κάθε προσευχομένου πιστοῦ μὲ τὰ
πρόσωπα τῆς Ἀγίας Τριάδος, τῆς Θεοτόκου καὶ
ὄλων τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.
Καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ διεξάγεται πάντοτε μυσ-
τικὰ ὁ πρὸ θεοῦ καὶ λυτρωτικὸς διάλογος
τῶν πιστῶν μὲ τὸν ἴδιο τὸ Θεὸ καὶ τὰ ἀγιώτερα
πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἱστορίας.

Γι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐμφανίσεως τῆς
εἰκόνος τονίζεται ὁ διδασκτικὸς χαρακτήρας τῆς,
ἀφοῦ μὲ αὐτὴν ἐπιδιώκεται ἡ μετάδοση μιᾶς
συγκεκριμένης διδασκαλίας καὶ ἐνῶ ἡ εἰκόνα
εἶναι ἄφωνη, αὐτὴ ὁμιλεῖ μὲ τὸ δικό της τρόπο
εἶναι τὸ «βιβλίον τῶν ἀγραμμάτων» γιὰ κα-
τανοεῖται εὐκολότερα³⁴ καὶ δημιουργεῖ στὶς ψυχὲς
τῶν πιστῶν ἔντονα συναισθήματα καὶ ἰδιαίτου-
σες ψυχολογικὲς ἐμπειρίες³⁵. Ἡ εἰκόνα εἶναι
συγχρόνως καὶ παιδαγωγικὸ μέσο, ἀφοῦ ὑποδει-
κνύει καὶ προβάλλει τὰ πρότυπα καὶ τοὺς τρό-
πους ποῦ πρέπει νὰ ἀκολουθήσει ὁ πιστὸς γιὰ

32. Mansi, 13, 379 καὶ 13, 49AB' «Ἡ γὰρ εἰς τοὺς Ἀ-
γίους αὐτοῦ τιμὴ εἰς αὐτὸν ἀνατρέχει, εἰκὼν γὰρ τοῦ Θεοῦ
ἔστι ὁ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγονὼς ἄνθρωπος... Δικαίως οὖν
τὴν εἰκόνα τῶν τοῦ Θεοῦ δούλων τιμῶ καὶ προσκυνῶ καὶ
τὸν οἶκον τοῦ Ἀγίου Πνεύματος δοξάζω».

33. Mansi, 12, 1063A. Συνέπεια τούτων εἶναι ὅτι ὁ κάθε
εἰκονιζόμενος Ἅγιος, εἰκονίζεται στεφανωμένος μὲ τὸ φω-
τισθέν τῆς δόξης γύρω ἀπὸ τὸ κεφάλι των ὡς τὸ βρα-
βεῖο τοῦ θριαμβίου τοῦ μαρτυρίου Βλ. καὶ Μ. Σιώτου, μν.
ἔργ., σ. 178-179.

34. Βλ. σχετικὴ διήγησις Περὶ ἀναιρέσεως τῶν Ραίθηνων
Πατέρων, PG 79, 5A' «ἱστοριῶν δὲ Π. καὶ Ν. Διαθήκης,
ἐνθεν καὶ ἐνθεν χειρὶ καλλίστου ζωγράφου τὸν ναὸν τὸν
ἅγιον πληρῶσαι, ὅπως ἂν καὶ οἱ μὴ εἰδότες γράμματα... τῇ
θεωρίᾳ τῆς ζωγραφίας μνήμη τε λαμβάνωσι τῆς τῶν γνη-
σίως τῶ ἀληθινῶ Θεῶν δεδουλευκῶτων ἀνδραγαθίας καὶ
πρὸς ἀμίλλαν διεγείρονται».

35. Mansi, 13, 44E-45AC.

να έναρμονισθεῖ με τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας³⁶.

Ἡ εἰκόνα εἶναι ἀκόμη καὶ στοιχεῖο ἀναμνησεως γεγονότων τοῦ παρελθόντος· ὁ ἀναμνηστικὸς χαρακτήρας τῆς εἶναι ὁ ἴδιος μετὰ τὴν εὐχαριστιακὴ ἀνάμνηση τῆς θείας Λειτουργίας στὴν ὁποία ἐπιτυγχάνεται ἡ ὑπαρξιακὴ συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὸ ἔργο τῆς σωτηρίας. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ὁδηγεῖ καὶ στὴν λατρευτικὴ χρῆση τῶν εἰκόνων, μετὰ τὴ δυνατότητα ἀπεικονίσεως τοῦ ἱστορικοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ, στὸ ὁποῖο φανερῶνεται ὁ Θεός.

Μάλιστα μετὰ τὸν ἀναμνηστικὸν χαρακτήρα τὸν ὁποῖο προσέδωσαν στὴν εἰκόνα ἡ Ζ' Οἰκουμένη Σύνοδος καὶ οἱ πατέρες τῆς, αὐτὴ ἀπέκτησε διπλὴ λειτουργία· μυστηριακὴ καὶ σωτηριολογική, ὡς μέσον ἐκφράσεως τοῦ θείου μεγαλείου, τοῦ μεγέθους τῆς θείας συγκαταβάσεως καὶ τῆς παρουσιάσεως τῶν θείων ἔργων τῆς σωτηρίας ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅπως λοιπὸν ἡ θ. Εὐχαριστία τελεῖται «εἰς ἀνάμνησιν» τῆς θυσίας τοῦ Θεανθρώπου γιὰ τὴ σωτηρία μας καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀναγιγνώσκεται κατὰ τὴν τέλεσή τῆς, ἔτσι καὶ ἡ εἰκόνα ἐπιτελεῖ τὴ μνήμη τῆς θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ κάποιον μυστικὸν τρόπο κάνει αἰσθητὴ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων Τῶν κοντὰ μας καὶ κατορθώνει, μετὰ τὸν τρόπο αὐτό, νὰ γίνεται μιὰ δυναμικὴ ἔκφραση τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, τῆς ζωῆς καὶ λατρείας δηλαδὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας³⁷.

7. Ἡ σημερινὴ ἐποχὴ μετὰ τὰ καταπληκτικὰ ἐπιτεύγματα τῆς διανοήσεως καὶ τῆς τεχνικῆς, μετὰ τὴν ἀλματώδη ὑλικοτεχνικὴ πρόοδο καὶ ἐξέλιξη, βρῖσκεται μπροστὰ σὲ ἓνα πνευματικὸ ἀδιέξοδο καὶ δυστυχῶς παραμένει ἐγωπαθὴς καὶ ὑλόφρονη. Τὰ πάντα χρησιμοποιοῦνται γιὰ νὰ ικανοποιήσουν μόνο τὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ πάθη τοῦ Ἐγῶ. Δυστυχῶς τόσο ὁ Τύπος ὅσο καὶ τὰ Μέσα ἐνημερώσεως(;) ἀλλὰ καὶ ἄλλες δραστηριότητες, ὅπως μουσικὴ κ.λπ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προσφέρονται νὰ ὑπηρετήσουν τὶς κατώτερες ἐπιθυμίες τῆς κοινωνικῆς μάζας. Καὶ δυστυχῶς οἱ

ἠθικὲς ἀρχές, ἡ ἀξιοκρατία καὶ τὰ ὑψηλότερα ἰδανικὰ ἀγνοοῦνται ἢ περιφρονοῦνται, ἡ οἰκογένεια διαλύεται, ἡ ἀγωγή τῶν παιδιῶν ἐγκαταλείπεται σὲ ἐπιτήδειους διαστρεβλωτὲς καὶ ἀδιάφορους, πολλὰς φορὲς, ἐκπαιδευτὲς, ἢ νεολαία ἀποθρασύνεται καὶ τὰ πάντα ἀφήνονται σχεδὸν στὴ τύχη.

Γι' αὐτὸ ἡ σημερινὴ ἑορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἑορτὴ θριάμβου καὶ δόξας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀποκτὰ μεγαλύτερες διαστάσεις μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ πνευματικὸ κατάντημα τῆς κοινωνίας μας καὶ φέρνει ἓνα νέο μῆνυμα. Τὸ μῆνυμα τῆς ἐπιστροφῆς στὶς ἀκατάλυτες ἀρχές τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας, τῆς Ὁρθοδοξίας. Φέρνει τὸ μῆνυμα γιὰ ἓνα νέο ἀναγεννημένο πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ἄνθρωπο, ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τὶς ὁποιοσδήποτε ἐξαρτήσεις τῶν παθῶν του³⁸.

Μέσα ἀπὸ τὶς νέες σημερινὲς πολιτικοκοινωνικὲς καὶ οικονομικὲς μεταβολὲς ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καλεῖται καὶ πάλι νὰ ἀναλάβει τὸ σημαντικό ρόλο τῆς καὶ τὴ μεγάλη ἀποστολὴ τῆς στὸν σύγχρονο κόσμον καὶ νὰ ἀποδείξει στὴν πρόσκληση τοῦ Κυρίου «Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε», τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ ποιά εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καλεῖται νὰ ἀποδείξει ὅτι, ὅπως ἐπεκράτησε ἐναντίον τῶν εἰκονομάχων καὶ τῶν ἄλλων αἱρέσεων καθῶς καὶ ὄλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπεχείρησαν νὰ ἀλλοιώσουν τὸ γνήσιο ὀρθόδοξο χαρακτήρα τῆς· ὅπως διετήρησε ἀκεραία καὶ ἀνόθευτη τὴν παρακαταθήκη τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς καὶ ὅπως διέσωσε διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, ἔτσι καὶ σήμερα εἶναι ἡ μόνη δύναμη ποὺ μπορεῖ νὰ μεταβάλλει τὸν κόσμον. Γι' αὐτὸ ὅμως εἶναι ἀπαραίτητο ἡ ἐκκλησιαστικὴ, ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς χώρας, ἀφοῦ ἐνστερνισθεῖ καὶ βιώσει τὸ περιεχόμενο τῆς Ὁρθοδοξίας, νὰ μεταφέρει τὸ μῆνυμά τῆς στὸν ὑπόλοιπον κόσμον, ἰδίως τῆς Δύσεως, νὰ τὸν ἐμβολιάσει μετὰ τὴ διδασκαλία τῆς καὶ νὰ ἐπιχειρήσει νὰ μεταβάλλει τὴ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία, ποὺ παρατηρεῖται σχεδὸν παντοῦ, σὲ εὐαγγελικὴ ἐγρήγορη καὶ χριστιανικὴ ζωὴ· ἄλλωστε οἱ σημερινὲς ἀντιθέσεις τοῦ κόσμου δὲν εἶναι μόνο μεταξὺ πνεύματος καὶ ὕλης, ἀλλὰ κυρίως μεταξὺ πνευμάτων διαφορετικῆς φύσεως.

Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί. Ὁ Κύριος προσκαλεῖ καὶ λέγει· «Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε».

(Τέλος)

36. Βλ. **Καραγιάννη Β.**, Ἄρχιμ., Ἡ ἐννοία τῆς εἰκόνας στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, «Ἀπ. Βασιλέας» τ. ΜΘ (1988), σ. 389 ἔ. καὶ **Σ. Σάκκου**, Ἡ Ὁρθόδοξη εἰκόνα ὡς ἔκφραση τῆς Ὁρθοδοξίας, «Ὀμιλίες - Διαλέξεις ἐπικαίρων Θεμάτων κατὰ τὶς διάφορες ἐκδηλώσεις τῆς ΕΘΕΒΕ» (1989-1991), ἔκδ. ΕΘΕΒΕ, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 150-151.

37. Βλ. **Οὐσπένσκου Α.**, *Εἰκόν*, ΘΗΕ 5, 409, **Σ. Σάκκου**, μν. ἔργ., σ. 153 καὶ **Δ. Τσελεγγίδη**, Ἡ θεολογία τῆς εἰκόνας καὶ ἡ ἀνθρωπολογικὴ σημασία τῆς, Θεσσαλονίκη 1984, σ. 155 ἔ.

38. Βλ. **Θεοδώρου Ε.**, Ὑπέροχον μῆνυμα τῆς Ζ' Οἰκ. Συνόδου, «Ἐκκλησία», Ἀθῆναι 1988.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ κ. ΠΑΥΛΟΥ

(10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1994)*

Μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἐκλογῆς καὶ τὴν ὑπογραφή ὄλων τῶν μελῶν τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἄρχισαν πανηγυρικές κωδωνοκρουσίες ἀπὸ τὸν καθεδρικό Ἱερό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅπου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς συνοδευόμενοι ἀπὸ τοὺς ἀξιωματοῦχους κληρικούς, τοὺς κληρικούς καὶ τὰ λαϊκὰ μέλη τῆς ἐκλογικῆς συνελεύ-

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. **ΝΙΚ. Ι. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ**
Γεν. Δ/ντοῦ τοῦ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

σεως καὶ τὸ λαό, κατῆλθαν γιὰ τὴν κανονικὴ πράξη τῆς ἐκλογῆς. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἰσελθὼν διὰ τῆς νοτίας πύλης στὸ ἱερό Βῆμα φέρων Ἐπιτραχήλιο, Ὠμοφόριο καὶ τὸ Ἀρχιεπισκοπικό Σκήπτρο ἐποίησε «Εὐλογητὸν» οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς ἰστάμενοι κύκλω τῆς Ἁγίας Τραπέζης ἔψαλλαν τὰ τροπάρια «Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ...», «Πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον» καὶ «Ὅτε καταβάς...». Ἐνῶ δὲ ἐψάλλοντο αὐτὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολίτες ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης ὑπέγραψαν τὴν κανονικὴν πράξη τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου Μητροπολίτου, τὴν ὁποία πρὸ τῆς ἀπολύσεως ἀνέγνωσε ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πόλης ὁ πρῶτος τῆ τάξει Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Χρυσόστομος.

Ἐνῶ δὲ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς κατέλαβαν στὸν κυρίως Ναὸ τὶς οἰκείες θέσεις ὁ Λαμπαδοῦχος ἀνήλθε στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο καὶ ἐν πομπῇ ὠδήγησε τὸν ἐψηφισμένο στὸν Καθεδρικό Ναό, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ πρῶτα ἀσπασθῆκε τὴν δεξιὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰσήλθε στὸ Ἱερό Βῆμα, περιεβλήθη Ἐπιτραχήλιο καὶ Φελόνιο καὶ ἐποίησε «Εὐλογητός», γιὰ τὴν Ἀ-

κολουθία τοῦ Μεγάλου Μηνύματος σύμφωνα μετὰ τὴν τυπικὴ διάταξη.

Πρὸ τῆς ἀπολύσεως ὁ Λαμπαδοῦχος, ἀνήγειλε στὸν ἐψηφισμένο τὴν ἐκλογὴν του ὡς ἑξῆς:

«Τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκλεξαμένης τὴν Ὑμετέραν Θεοφιλίαν Μητροπολίτην Κυρηνείας, ἐντολῇ τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Πατρὸς καὶ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κυρίου Χρυσοστόμου, εὐαγγελίζομαι σοὶ τὴν ἐκλογὴν ταύτην».

Ὁ Ἐψηφισμένος ἀνέγνωσε τὴν νενομισμένη εὐχαριστία καὶ ἐποίησε Ἀπόλυση:

«Εὐγνωμόνως ἐνωτισθεῖς τὸ ἄγγελμα τῆς, Θεοῦ συγκαταβάσει, ἐκλογῆς μου ὡς Μητροπολίτου Κυρηνείας, εὐχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, τοῖς Σεβασμιωτάτοις Ἀρχιερεῦσι καὶ Συνοδικοῖς, τοῖς Πανοσιολογιωτάτοις Ἡγουμένοις καὶ Βαθμούχοις Κληρικοῖς, καὶ τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ ἀξιότιμοις Γενικοῖς τοῦ λαοῦ Ἀντιπροσώποις ἐπὶ τῇ περὶ ἐμοῦ εὐμενεῖ κρίσει καὶ ψήφῳ.

Κλίνων τὸν αὐχένα καὶ ἀποδεχόμενος τὴν ἐκλογὴν, ἐξαιτοῦμαι τὰς εὐχὰς Ὑμῶν πρὸς τὸν Οὐράνιον τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορα καὶ Κυβερνήτην, ὅπως φωτίξῃ με, καθοδηγῇ καὶ ἐνισχύῃ πρὸς εὐδόκιμον ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱερωτάτου καθήκοντος καὶ δικαίωσιν τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἐκκλησίας».

Μετὰ τὸ Μέγα Μήνυμα στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο δέχθηκε τὰ συγχαρητήρια κλήρου καὶ λαοῦ καὶ ἔκαμε τὶς πρῶτες δηλώσεις του.

Βιογραφικὸ σημεῖωμα

Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. Παῦλος Μαντοβάνης γεννήθηκε στὴ Λάρνακα τὸ Νοέμβριο τοῦ 1945. Μετὰ τὴν ἀποφοίτησή του ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴ Σχολὴ Λευκωσίας πῆρε καὶ τὸ ἀπολυτήριον τοῦ Παγκυπρίου γιὰ νὰ μπορέσει νὰ σπουδάσει Θεολογία στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν. Καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς στρατιωτικῆς του θητείας στὴν Ἐθνικὴ Φρουρὰ ὑπηρετήσε στὴν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 409 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

Ο πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηναίας κ. Παύλος.

Πράσινη Γραμμή. Στη συνέχεια, φοίτησε στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών ως υπότροφος της Εκκλησίας της Ελλάδος και έτυχε του πτυχίου της Θεολογίας το 1972.

Μετά την επάνοδό του στην Κύπρο, υπηρέτησε ως λαϊκός ιεροκήρυκας και κατηχητής της Ήρας Αρχιεπισκοπής. Υπηρέτησε επίσης ως Καθηγητής της Ήρατικής Σχολής Απόστολος Βαρνάβας και στη συνέχεια στη Δημόσια Μέση Εκπαίδευση, με απόσπασση στην Άγγλική Σχολή Λευκωσίας.

Το 1977 κατόπιν διαγωνισμού, πήρε υποτροφία από το Κρατικό Ίδρυμα Υποτροφιών Ελλάδος και μετεκπαιδεύτηκε στην Ίστορία και Θεολογία της Λατρείας επί τριετία στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Το 1985 αναγορεύθηκε από το έν λόγω Πανεπιστήμιο σε Διδάκτορα της Φιλοσοφίας κατόπιν υποβολής διατριβής με θέμα: The Eucharistic Theology of Nicholas Cabasilas (Η Εύχαριστιακή Θεολογία του Νικολάου Καβάσιλα).

Στις τάξεις του ιερού κλήρου εισήλθε το 1980 με τη χειροτονία του σε Διάκονο από το Θεοφιλέστατο Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνας κ. Βαρνάβα και στις 4 Οκτωβρίου 1981 χειροτονήθηκε σε Πρεσβύτερο και προχειρίστηκε σε Αρχιμανδρίτη από την Α.Μ. τον Αρχιεπίσκοπο κ.κ.

Χρυσόστομο, ο οποίος και τον εγκατέστησε ως Προϊστάμενο του Ήρου Ναού Άποστόλου Βαρνάβα Δασυπόλεως.

Στις 23 Οκτωβρίου 1988 ενθρονίσθηκε από τον Μακαριώτατο ως Ήγούμενος της Ήρας Μονής Μαχαιρά.

Στις 4 Νοεμβρίου 1993 ανέλαβε ως Πρωτοσύγκελλος της Ήρας Μητροπόλεως Κυρηναίας.

Ο π. Παύλος αντιπροσώπευσε την Εκκλησία της Κύπρου στη δίκη των Ψηφιδωτών της Κανακαριάς και συμμετείχε ως μέλος αντιπροσωπειών σε διάφορα διεκκλησιαστικά Συνέδρια τόσο στη Κύπρο όσο και στο έξωτερικό.

Ή Χειροτονία και ή προσφώνηση του Μακαριωτάτου

Σε κλίμα πνευματικής εξέαρσεως και βυζαντινής μεγαλοπρέπειας τελέσθηκε την Κυριακή 10 Άπριλίου στον Ήρο Ναο Εύαγγελιστρίας Παλλουριωτίσσας Λευκωσίας ή χειροτονία και ή ενθρόνιση του νέου Μητροπολίτου κ. Παύλου. Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος περιστοιχούμενος από τους Πανιερωτάτους Μητροπολίτας Πάφου κ. Χρυσόστομο, Κιτίου κ. Χρυσόστομο, Λεμεσοῦ κ. Χρύσανθο, Μόρφου κ. Χρύσανθο, Άκρας (του Πατριαρχείου Άλεξανδρείας) κ. Πέτρο, τον Θεοφιλέστατο Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνας κ. Βαρνάβα και τους Πανοσιολογιωτάτους Ήγουμενους Κύκκου κ. Νικηφόρο, Μαχαιρά κ. Άθανάσιο, Άγίου Νεοφύτου κ. Λεόντιο, Σταυροβουνίου κ. Άθανάσιο, πολλους Αρχιμανδρίτας έξ Ελλάδος και έν Κύπρου, Ήρεῖς και Διακόνους, έν μέσω πλήθους λαοῦ σε άτμόσφαιρα φορτισμένη από συγκίνηση τέλεσε τη χειροτονία.

Άπό πολύ ένωρίς πλήθη λαοῦ είχαν κατακλύσει τους χώρους του μεγαλοπρεπούς Ναοῦ. Στις έπίσημες θέσεις στο Σολέα ο έξοχώτατος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γλαῦκος Κληρίδης, οι δύο τέως Πρόεδροι Σπύρος Κυπριανού και Γεώργιος Βασιλείου, Ήπουργοί, Βουλευτές, ή Στρατιωτική ήγεσία, ο Πρόεδρος της Ελλάδος και οι συγγενείς του χειροτονουμένου, ή γερόντισσα μητέρα του και τὰ άδελφια του.

Μετά την Δοξολογία από της Ήραίας Πύλης ο έψηφισμένος άνέγνωσε την όμολογία της πίστεως και άπάντησε στις έρωτήσεις των Ήραρχών περι της πίστεως του στα δόγματα της Όρθοδόξου Εκκλησίας. Οι όμολογίες αυτές, οι ό-

ποῖες μόνο στήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀναγινώσκονται ὅπως ἔχουν στό Μεγάλο Εὐχολόγιο, ὑπογραμμίζουν τήν ὑπεύθυνη θέση τοῦ Ἐπισκόπου καί τὸ χρέος τῆς ὑπερασπίσεώς των. Πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀποστόλου ἔγινε ἡ χειροτονία ἐν μέσῳ γενικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος μὲ τὰ «Ἄξιος» ἔσεισε τὸν Ναὸ τῆς Παναγίας, χωρὶς νὰ δοθοῦν στὸν χειροτονηθέντα ἡ Μίτρα καί ἡ Ποιμαντορική Ράβδος, οἱ ὁποῖες ἐδόθησαν στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Πρὸ τῆς ἀπολύσεως τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος προσεφώνησε τὸ νέο Μητροπολίτη Κυρηναίας κ. Παῦλο ὡς ἑξῆς:

Θεοῦ εὐδοκία καὶ χάριτι καὶ θεηλάτοις ψήφοις κλήρου τε καὶ λαοῦ ἀνήλθες σήμερον εἰς τὸ μέγα τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα καὶ ἀποπέλλεσαι ἵνα ποιμάνῃς τὸν ἐκ τῆς Μητροπόλεως Κυρηναίας ἔλκοντα τὴν καταγωγὴν λαὸν τοῦ Θεοῦ, δισκορπισμένον σήμερον μακρὰν τῶν πατρογονικῶν ἐστιῶν ἀνὰ τὸ ἐλεύθερον τμήμα τῆς νήσου ἡμῶν.

Ὅλη ψυχῇ, τόσον ἡμεῖς ὅσον καὶ οἱ σὺν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, συγκαίρομέν σοι ἐπὶ τῇ ἡξιώθῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ μεγίστης ἀρχιερατικῆς τιμῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταυτῷ ἀγωνιῶμεν μετὰ σοῦ διὰ τὸ δύσκολον καὶ τραχὺ τῆς ἀναμενούσης σὲ ἀποστολῆς, οὐ μόνον ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἀρχιερατικῶν καὶ ποιμαντικῶν καθηκόντων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πολλαπλότητος τῶν ἐκ τῆς προσφυγοποιήσεως τοῦ ποιμνίου σου δημιουργουμένων προβλημάτων. Δέν σοι ἀποκρύπτομεν ὅτι τὰ ὡσανὰ τῆς σημερινῆς πανηγύρεως θὰ διαδεχθῶσι ὁ μόχθος καὶ ἰδρῶς τῆς αὔριον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς σου.

Πεποίθαμεν, ὅμως, ὅτι οὐ σε λανθάνει τὸ μέγεθος τῆς ἀποστολῆς καὶ τὸ βάρος τῆς εὐθύνης, ὅπερ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐπωμίζεσαι. Διὸ καὶ ἀδελφικαῖς εὐχαῖς καὶ ἐλπίσι πολλαῖς προπέμπομέν σε εἰς τό, ἐν ᾧ ἐκλήθης, ὑψηλὸν καὶ ἱερώτατον ἀλλὰ καὶ βαρὺ καὶ ἐπίμοχθον ἔργον.

Ἀπὸ τῆς σήμερον, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, εἰς ἀγῶνα τραχὺ ἀποδύεσαι. Ὅγκος καὶ πληθὺς δυσεπιλύτων προβλημάτων σὲ ἀναμένουσι. Προσκέκλησαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίσασθαι τὴν σωτηρίαν παντὶ τῷ λαῷ μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ ἀγαθῆς συνειδήσεως ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀσαλεύτου πίστεως εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ καλοῦντός σε Κυρίου, καθ' ὅτι ὡς ὁ Ἀπόστολος

Παῦλος λέγει: «οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ» (Ἐβρ. 5, 4).

Ἀναλαμβάνεις τοὺς οἶακας τοῦ θεοτεύκτου σκάφους τῆς κατὰ Κυρήνειαν παροικούσης Ἐκκλησίας ἐν μέσῳ κυμάτων πολλῶν καὶ καταιγίδων. Σπούδασον ἀσφαλῆ ποιῆσαι τὴν πλοήγησιν τούτου, ἵνα τὴν σωτηρίαν ἐπιτύχῃς τοῦ πληρώματος καὶ σεσωσμένον ἀποβιβάσῃς ἐκ τοῦ προσκαίρου τούτου κόσμου εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τῆς αἰωνιότητος. Πρὸς τοῦτο ἐνοτάλαξον εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ ποιμνίου σου τὸ ζωογόνον ἄρωμα τῆς εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν πίστεως καὶ διαφύλαττε τὴν πίστιν ταύτην ἄσπιλον, ἀμόλυντον καὶ ἀνόθευτον ἐκ τῶν πεπλανημένων διδασκαλιῶν. Ὡς ἄγρυπνος φύλαξ τῶν λογικῶν προβάτων φράξον τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς αἰρετικούς, οἵτινες ἐκμεταλλευόμενοι τὸν ἀνθρώπινον πόνον ἢ καὶ τὴν ἀμάθειαν, ὡς λύκοι βαρεῖς κωδίοις προβάτων περιβεβλημένοι ἐπιδιώκουσι νὰ διασκορπίσωσι καὶ νὰ κατασπαράξωσι τὰ πρόβατα τῆς λογικῆς τοῦ Χριστοῦ ποιμνῆς, διὰ τῆς διαστροφῆς τῆς ἀλήθειας τοῦ εὐαγγελίου. Τοὺς τυχόν εἰσελάσαντας τούτους λύκους εἰς τὴν ὀρθόδοξον ποιμνην, διὰ τῆς πυρίνης ρομφαίας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἔξωσον καὶ «εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τῷ ἠτοιμασμένῳ τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ» (Ματθ. 25, 41) ἀπόπεμψον. Κήρυττε πᾶσιν «Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν» (Κορ. 1, 24).

Ὡς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ Ἐπίσκοπος, ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἀνάλισκε σεαυτὸν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς θρησκευτικῆς, τῆς πνευματικῆς καὶ σωτηριώδους ἀποστολῆς σου. Κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ ὁμωνύμου σου Ἀποστόλου Παύλου, «κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ» (Β' Τιμ. 4, 2).

Πρᾶος καὶ μαχητῆς, ἐπιεικῆς ὁμοῦ καὶ αὐστηρός, ἀνυποχώρητος εἰς τὴν προάσπισιν ἀρχῶν καὶ ἀξιών χώρει εἰς τὴν ἀσκησιν τῆς ποιμαντορίας σου. Μετ' ἐπιστήμης ποιμαίνε τὸ ἐμπιστευθέν σοι ποιμνιον, «μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδοὺς προσκοπήν» ἀλλὰ «τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνεΐᾳ» (Τιμ. Α' 4, 11).

Κατάστησον τὴν προσφυγικὴν σου Μητρόπολιν ταμιεῖον ἀγάπης πρὸς πάντας. Πύργον ἀσφαλείας διὰ τοὺς ἐν κινδύνῳ εὐρισκομένους, γαλήνης λιμένα διὰ τοὺς χεμαζομένους τῆς

ζωῆς, ἀένναον πηγὴν παρηγορίας καὶ ἐλπίδος διὰ τοὺς ἐν πελάγει θλίψεων βυθιζομένους, φάρον τηλαυγῆ διὰ τοὺς ἀνευ πηξίδος ἐν θαλάσῃ πλέοντες, ἀναπαυτήριο διὰ τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους. Γενοῦ μύστης ὁμοῦ καὶ μυσταγωγός. Διδάσκαλος καὶ ὁδηγός, φρονηματιστὴς ὁμοῦ καὶ οἰκοδόμος, ποιμὴν ὁμοῦ καὶ ὑπρέτης τοῦ ἀνθρώπου, τῆς κοινωνίας, τοῦ συνόλου, κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ Μεγάλου καὶ πρώτου Ἀρχιερέως, τοῦ Χριστοῦ λέγοντος «ὅς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος καὶ ὅς ἐὰν θέλῃ ὑμῖν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μαρκ. 10, 45).

Δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπέχεε ἔλαιον καὶ οἶνον ἐπὶ τὰς πληγὰς ὡς ὁ καλὸς Σαμαρεΐτης. Κλίνει εὐήκοον οὐς εἰς τοὺς στεναγμοὺς τῶν πεπονημένων καὶ πρόσφερε αὐτοῖς ἀνακούφισιν. «Ἔργον ποιεῖ εὐαγγελιστοῦ» (Τιμ. Α' 4, 5). Φώτιζε τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους, ἐπαναφέρων αὐτοὺς εἰς τὸ φῶς τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καὶ σωτηρίας. Γενοῦ πατὴρ ὁμοῦ καὶ ἀδελφὸς πρὸς πάντας καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον κευχωρισμένως. Ράβδος στηριξεως γενοῦ τῶν κλονιζομένων, πλουτιστὴς τῶν ἐνδεῶν καὶ τῶν πασχόντων, τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν προστατῆς, τῆς ἀπαλῆς νεότητος ὁ εὐχαρις παιδαγωγός καὶ τοῦ συρομένου γήρατος ὁ ὑποστηρικτός. Κλαῖε μετὰ κλαιόντων καὶ χαίρει μετὰ χαιρόντων. Διότι εἰς τοῦτο κέκλησαι ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἵνα εἰς τὸν Αὐτοῦ τόπον τὴν ἀγάπην πλουσίως διαχέῃς πρὸς πάντας καὶ ἵνα τὸν λαὸν αὐτοῦ ποιμάνῃς ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ.

Καὶ ταῦτα πάντα διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὀργανισμὸς ἐξώκοσμος καὶ ἀδιάφορος διὰ τὰ ὅσα ἐν τῷ κόσμῳ συμβαίνουν. Εἶναι ζῶσα καὶ ἐνεργὸς καὶ στρατεύεται ἐντὸς τοῦ κόσμου καὶ ὑπὲρ τοῦ κόσμου. Τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ εἶναι καὶ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε πνευματικὰ εἶναι ταῦτα, εἴτε ὑλικά, εἴτε οἰασδήποτε ἄλλης φύσεως. Ἐκκλησία, ἄλλωστε, εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὁ πιστὸς τοῦ Κυρίου λαός. «Περιζῶσαι λοιπὸν τὴν ρομφαίαν σου», τὴν ρομφαία τοῦ πνεύματος, «ἐπὶ τὸν μηρόν σου καὶ ἐντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ ἀρχιεράτευε ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ».

Ἀλλὰ μὴ λησμόνει, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀ-

δελφέ, ὅτι καὶ καθῆκον ἕτερον ἀπὸ τοῦ νῦν ἐπωμίζεσαι. Διὰ τὸν Ὁρθόδοξον τοῦλάχιστον Ἐπίσκοπον, ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ μερίμνῃ, τὸ δισύνθετον «πίστις καὶ πατρις» δὲν χωρίζεται. Ἀμφοτέρω εἰς μίαν ἐνιαίαν καὶ ἀδιαίρετον ἔννοιαν συνυφαίνονται. Διότι ἡ Ἐκκλησία ταυτίζεται μετὰ τοῦ πληρώματος αὐτῆς καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἔχει πατρίδα καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνίζεται. Τῆς πατρίδος ὅθεν κινδυνευοῦσης οὐκ ἔξεστι τῷ ἐπισκόπῳ μένειν ἀπαθῆς. Ὅταν ἡ πατρικὴ γῆ ἀρπάξηται, ὅταν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἐκδιώκηται τῶν πατρογονικῶν ἐστιῶν, ὅταν τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἱερώτατα θυσιαστήρια βεβηλῶνται τὰ δὲ ἅγια τῶν ἀγίων ἐμπτύωνται καὶ καταμολύνωνται, ὀφείλει ἡ Ἐπίσκοπος ὅπως ἴσταιται ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων φύλαξ καὶ φρουρός ἀλλὰ καὶ διεκδικητὴς τῶν παραβιαζομένων δικαίων τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ. Ὄφειλε νὰ ἀγωνίζηται ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀνάκτησιν τῆς δουλωθείσης καὶ ἀρπαγείσης πατρικῆς γῆς, προμαχῶν οὐ μόνον ὑπὲρ πίστεως ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πατρίδος. Καὶ ἐὰν τὸ καθῆκον τοῦτο προβάλληται πάντοτε τῷ Ἐπισκόπῳ, πολλῶ μᾶλλον σήμερον ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὅπου ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ καὶ δὴ καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Μητροπόλεως Κυρηναίας, ἧς ἀναλαμβάνεις τὴν διαποιμάνειν, ἐξώσθησαν ἐκ τῶν πατρογονικῶν ἐστιῶν καὶ ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὄλην πλάνητες καὶ ἀκτῆμονες περιφέρονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον θλιβόμενοι καὶ κακουχούμενοι καὶ μετὰ δακρύων πολλῶν τὴν δουλωθεῖσαν γῆν μακρόθεν ἐνατενίζοντες καὶ προσδοκοῦντες τὴν εὐλογημένην ἡμέραν τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ ἀσφαλείᾳ ἐπανόδου εἰς αὐτήν.

Πρὸς διαποιμάνειν αὐτοῦ τοῦ ποιμνίου ἀποστέλλεσαι σήμερον. Περιβαλοῦ τὸν θώρακα τῆς πίστεως ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐν ἀγάπῃ πολλῇ παρηγόρει, στήριζε, ἐνθάρρυνε τὸν τεθλιμμένον λαὸν καὶ διαφύλαττε εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ πενθοῦντος ποιμνίου σου, ἀνημμένην καὶ καίουσαν τὴν φλόγα οὐ μόνον τῆς πίστεως ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀπελευθέρωσιν καὶ πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὰς πατρογονικὰς ἐστίας. Ὁρθὸς καὶ ἀνυποχώρητος εἰς πᾶσαν στιγμὴν διεκδικητὴς τῶν παραβιαζομένων δικαιωμάτων τοῦ ποιμνίου σου. Ἐμπρὸς ἐσὺ, σημαιοφόρος, καὶ ἀκόλουθός σου ἐμπυχωμένος ὁ λαὸς μέχρι τῆς ἡμέρας, ὅτε διὰ τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ θὰ σημάνωσιν οἱ κώδωνες

τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀναστάσεως. Μεθ' ὅλου τοῦ προσφυγοποιημένου πληρώματος τῆς Μητροπόλεώς σου ἀντιτάξαι ἀνυποχώρητον ΟΧΙ εἰς εἰσηγήσεις διὰ λύσεις διχοτομικὰς. Μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ πλανηθῶσιν ὑπὸ τῶν προσκαίρων λύσεων τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς. Οἰαδήποτε διχοτομικὴ λύσις θὰ ὀδηγήσῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα εἰς τὸν ἐκτουρκισμόν ὅλης τῆς Κύπρου. Ἄλλωστε «οὐ περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιούμεθα ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς» καί, ἄς μὴ λησμονῆται, καὶ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καὶ τῆς πατρῴας γῆς.

Γιγάντωνε εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐκποσιωμένων οὐ μόνον τὸ πόθον τῆς πατρῴας γῆς ἀλλὰ καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀνάκτησιν αὐτῆς. Μὴ ἐπιτρέψῃς εἰς τὴν ἠττοπάθειαν νὰ ὑποσκάψῃ τὸ ἀγωνιστικὸν τοῦ ποιμνίου σου φρόνημα. Ἐμψύχωνε τοὺς ὀλιγοψύχους, καὶ στήριζε τοὺς ἀπαισιόδοξους. Οἱ ἠττοπαθεῖς ἄς ἀπομακρυνθῶσιν. Ἄς μείνωσιν εἰς τὰς ἐπάλξεις ὅσοι πιστεύουσιν εἰς τὴν νίκην καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ὅσοι δύνανται καὶ ὑπὸ τὰς πλέον σφοδρὰς θυέλλας νὰ ἴστανται ὀρθοὶ καὶ νὰ μάχωνται. Νὰ ἀγωνίζωνται καὶ νὰ μάχωνται ὑπὲρ δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας, ὑπὲρ πατρίδος, ὑπὲρ ὀσίων καὶ ἱερῶν, προασπιζόμενοι τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὴν τιμὴν, τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ φῶς. Μᾶς παρακολουθοῦσιν αἱ ἀτελεῦτοι γενεαὶ τῶν Ἑλλήνων προγόνων, ἐκείνων τῶν ὀποίων τὰ τιμημένα ὀστά λιπαίνουσι τὴν ἐσκληρωμένην γῆν τῆς Πατρίδος. Μᾶς παρακολουθοῦσιν αἱ ἱεραὶ μορφαὶ τῶν Ἀποστόλων Παύλου, Βαρνάβα καὶ Μάρκου, τῶν κηρυξάντων τὸν Χριστὸν εἰς τὴν νῆσον ἡμῶν. Μᾶς παρακολουθοῦσιν ἢ μακρὰ σειρὰ τῶν διαλαμπάντων ἐν ταῖς ἐπισκοπαῖς τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας Κυρηναίας Ἱεραρχῶν καὶ δὴ καὶ τοῦ Ἀγίου Θεοδότου καὶ τοῦ ἔθνομάρτυρος Μητροπολίτου Λαυρεντίου. Πάντων τούτων τὰ βλέμματα στρέφονται σήμερον πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀναμένουσιν ὅπως μὴ κατασχύνωμεν τὴν τε ἐθνικὴν ἡμῶν καταγωγὴν ἀλλὰ καὶ τὴν Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν ἡμῶν πίστιν.

«Γίνου, λοιπόν, πιστὸς ἄχρι θανάτου» εἰς ὅσα ἐκείνοι ἐκκληροδότησαν εἰς ἡμᾶς.

Πανιερώτατε Μητροπολίτα Κυρηναίας Παύλε,

Τραχεῖα, ὄντως, ἢ διαγραφομένη πορεία ἔμπροσθέν σου. Πεποιθήαμεν, ὅμως, ὅτι ὁ ἱερὸς ζῆλος σου, ἢ δαφιληγὴ παιδεία, ἢ σύνεσις σου ἀλλὰ

καὶ ἢ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ζέουσα ἀγάπη σου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποτελοῦσι ἱκανὰ ἐρετμὰ πρὸς ἐπιτυχὴ διάπλουν εἰς τὴν ἐνάσκησιν τῆς ἀποστολῆς σου. Αἴρων ὅθεν τὸν Σταυρόν, ὄνπερ ἐναπέθεσε σήμερον ἐπὶ τῶν ὤμων σου ἢ τοῦ Παναγίου Πνεύματος Χάρις, τρέχε τὸν προκειμένον σοι ἀγῶνα ἀφορῶν «εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν» (Ἐβρ. 12, 2). «Ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσῃς μηδὲ φοβηθῆς, ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς πάντα οὐ ἔαν πορεύῃ» (Ἰησοῦς Ν. Α' 9).

Ἡμεῖς καὶ οἱ σὺν ἡμῖν ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί σου, εὐχόμεθα ὅπως ὁ καλέσας σε Κύριος, σὲ ἐνισχῆ ὥστε νὰ ἀξιωθῆς νὰ ὁμολογήσῃς ὡς ὁ Παῦλος: «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτῆς». Ἀμήν.

Καὶ νῦν τὸν λόγον στρέφω πρὸς σᾶς, ἀγαπητὸν πλήρωμα τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας Κυρηναίας, σᾶς καλοῦμεν ὅπως συσπειρωμένοι πάντες περὶ τὸν νέον σας Ἱεράρχην, σύμφυχοι καὶ ὁμόψυχοι, μείνητε ἀνυποχώρητοι διεκδικηταὶ τῆς γῆς τῶν πατέρων σας, τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὀσίων καὶ ὑπόσχεσιν δότε ἱερὰν ὅτι «οὐ δώσετε ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ ἀνάπαιουσιν τοῖς κροτάφοις», ἕως οὗ ἀξιωθῆτε τῆς χαρᾶς τῆς ἐπανόδου εἰς τὰς πατρογονικὰς ἐστίας.

Εὐχόμεθα ὅπως συντόμως ἀξιωθῆτε καὶ ἀξιωθῶμεν ὅλοι αὐτῆς τῆς χαρᾶς.

Μετὰ τὴν ὁμιλία του ὁ Μακαριώτατος ἐφόρεσε τὴν ἐπισκοπικὴ μίτρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νέου Ἐπισκόπου, τοῦ ἐπέδωσε τὴν ποιμαντορικὴ ράβδο καὶ τὸν ἀνεβίβασε στὸν Ἀρχιερατικὸ θρόνον ἀπὸ τὸν ὁποῖο ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης κ. Παῦλος ἐξεφώνησε τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του. (Συνεχίζεται)

Τριλογία βιβλίων
Ὁρθόδοξου Πνευματικότητος
(τοῦ Π. Β. Πάσχου)

Κυκλοφοροῦν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας οἱ τρεῖς τόμοι:

- 1) ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ
- 2) Η ΔΡΟΣΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ
- 3) Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ,

μὲ κείμενα - κηρύγματα ὀρθόδοξου πνευματικότητος

Η ΑΓΓΛΙΚΑΝΟ-ΛΟΥΘΗΡΑΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΡΥΤΕΡΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ*

Στις Άγγλικανικές Έκκλησίες, ή «έπιβεβαίωση» γίνεται ενώπιον του Έπισκόπου, ενώ στις Σκανδιναβικές ή Βαλτικές Έκκλησίες, ενώπιον του τοπικού ιερέως. Σε άμφότερες όμως τις περιπτώσεις, ή έν λόγφ Πράξη συμπεριλαμβάνει την επίκληση του Τριαδικού Θεού, την άνανέωση της βαπτισματικής όμολογίας πίστεως, και μιá προσευχή όπως, διá της άνανεώσεως

σίας καλούνται να συμμετάσχουν στην άποστολική της Έκκλησίας άποστολή. Όλοι οι βαπτισμένοι έχουν λάβει από το Άγιο Πνεύμα ποικίλες δωρεές και λειτουργήματα. Καλούνται δε να προσφέρουν έναντους, ως λογικήν λατρείαν και να μεσιτεύουν υπέρ της Έκκλησίας και της σωτηρίας του κόσμου. Άποτελούν το «ιεράτευμα άγιον» όλόκληρου του λαού του Θεού, το όποϊον έχει σε λειτουργία και διακονία (Α΄ Πέτρου 2,5).

Του Μ. Πρωτοπρ. κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΣΕΤΣΗ

της χάριτος ή όποία του παρεσχέθη διá του βαπτίσματος, ό έπιβεβαιώνων το βάπτισμά του πιστός ένισχυθεί νύν και εις τους αιώνας.

η) Πιστεύουμε στην πραγματική, κατά το Κυριακό Δείπνο (τή Θ. Εύχαριστία), παρουσία του Σώματος και του Αίματος του Χριστού, τά όποία διαδίδονται και μεταλαμβάνονται έν είδει άρτου και οίνου. Μεταλαμβάνοντας το Σώμα και το Αίμα του σταυρωθέντος και άναστάντος Χριστού, λαμβάνουμε άφεση άμαρτιών και γινόμαστε μέτοχοι των αγαθών, που άπορρέουν από το Πάθος Αύτου. Η εύχαριστιακή άνάμνηση δεν άποτελεί άπλή ένθύμηση κάποιου γεγονότος του παρελθόντος ή της σημασίας την όποία έχει αυτό, αλλά διακήρυξη, εκ μέρους της Έκκλησίας, των θαυμασιών έργων του Θεού. Όσο και αν είμαστε άνίκανοι να προσφέρουμε εύπρόσδεκτη θυσία στον Θεό, ό Ίησούς Χριστός μäs ένώνει με τον Πατέρα διá της μοναδικής, πλήρους, τελείας και έπαρκούς θυσίας, την όποία του προσέφερε υπέρ ήμών. Στη Θ. Εύχαριστία ενεργεί αυτός ό Θεός, παρέχοντας ζωή στο Σώμα Χριστού και άνανεώνοντας κάθε μέλος του. Τελούσα τή Θ. Εύχαριστία, ή Έκκλησία άναδομείται και τρέφεται, ένδυναμώνεται στην πίστη και την έλπίδα, στη μαρτυρία και την καθημερινή διακονία. Τοιουτοτρόπως, έχουμε ήδη μιá πρόγευση της αιώνιας χαράς, την όποία παρέχει ή Βασιλεία του Θεού.

θ) Πιστεύουμε ότι όλα τά μέλη της Έκκλη-

ι) Πιστεύουμε ότι στην Έκκλησιαστική κοινότητα, το χειροτονημένο λειτουργήμα (Ordained Ministry) ύπάρχει για να διακονεί το λειτουργήμα όλόκληρου του λαού του Θεού. Άποδεχόμαστε ότι το ιερατείο το όποϊο είναι ταγμένο στο κήρυγμα του λόγου και την τέλεση των μυστηρίων, έχει θεϊκή προέλευση και ως εκ τούτου άποτελεί δώρο του Θεού προς την Έκκλησία του. Οι χειροτονημένοι λειτουργοί, όπως και οι λοιποί χριστιανοί, συνδέονται τόσο με το ιερατικό αξίωμα του Χριστού, όσο και με το ιερατείο της Έκκλησίας. Η βασική όμως μοναδικότητα του χειροτονημένου λειτουργήματος εκφράζεται με το κήρυγμα του θείου λόγου και την τέλεση των μυστηρίων. Στη ζωή της Έκκλησίας, το λειτουργήμα αυτό έλαβε διάφορες μορφές. Οι τρεις βαθμοί της Ίερωσύνης, τούτέστι του Έπισκόπου, του Πρεσβυτέρου και του Διακόνου, άποτελούσαν γενικό πρότυπο το όποϊο ίσχυε στην Έκκλησία των πρώτων αιώνων. Το πρότυπο αυτό ισχύει και σήμερα, έστω μερικώς, σε πολλές Έκκλησίες. Το τριπλό αυτό λειτουργήμα, του Έπισκόπου, του Πρεσβυτέρου και του Διακόνου, μπορεί να χρησιμεύει σήμερα ως έκφραση της ένότητας, την όποία επιδιώκουμε, αλλά και ως μέσο επιτεύξεώς της.

ια) Πιστεύουμε ότι το έπισκοπικό λειτουργήμα, άσκούμενο σε προσωπικό, συλλογικό και κοινοτικό επίπεδο, είναι άπαραίτητο για τη διασφάλιση της ένότητας και της άποστολικότητας της Έκκλησίας. Επί πλέον διατηρούμε και εφαρμόζουμε στην πράξη το λειτουργήμα του Έπισκόπου, ως σημείο της προθέσεώς μας όπως, υπό το βλέμμα του Θεού, διασφαλίσουμε τη

* Συνέχεια εκ της σελ. 412 του ύπ' άρ. 11 τεύχους.

συνέχεια τής Έκκλησίας στην άποστολική ζωή και μαρτυρία. Για τὸ λόγο αὐτό, ὅλες ἀνεξαιρέτως οἱ Έκκλησίες μας διατηροῦν ἓνα, προσωπικὰ ἀσκούμενο, ἐπισκοπικὸ λειτουργημα.

ιβ) Διακατεχόμεστε ἀπὸ τὴν κοινὴ ἐλπίδα τῆς τελικῆς κρίσεως στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, και πιστεύουμε ὅτι ὑπὸ τὴν ἐσχατολογικὴ αὐτὴ προοπτικὴ, καλούμαστε νὰ προωθήσουμε τὴ δικαιοσύνη, νὰ ἀναζητήσουμε τὴν εἰρήνη και νὰ φροντίσουμε διὰ τὸν δημιουργηθέντα κόσμο. Οἱ ὑποχρεώσεις μας ἔναντι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ κατευθύνουμε τὴ ζωὴ μας στὴν Έκκλησία και νὰ φροντίζουμε για τὸν κόσμο ὁ ὁποῖος μᾶς περιβάλλει. Ἡ χριστιανικὴ πίστη βασιζέται στὴν ἀλήθεια ὅτι ὁ Θεὸς ἀποκατέλλαξε τὰ πάντα εἰς ἑαυτόν, εἰρηνοποιήσας τὸν κόσμον διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Σταυροῦ τοῦ υἱοῦ Αὐτοῦ (Κολ. 1,20), ἐγκαθιδρύοντας ἔτσι τὸ μοναδικὸ ἔγκυρο κέντρο τῆς ἐνότητος ὁλόκληρης τῆς ἀνθρώπινης οἰκογένειας».

Ἡ σημασία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ στὴ ζωὴ τῆς Έκκλησίας

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν ἐπίτομη αὐτὴ «Κοινὴ Ὁμολογία Πίστεως», ἡ Δήλωση τοῦ Ρογνοο, στὸ τέταρτο κεφάλαιό της, προβαίνει στὴ διατύπωση ἀφ' ἐνὸς τῆς σημασίας τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ και ἀφ' ἑτέρου τῆς ἔννοιᾶς τῆς ἀποστολικότητος τῆς Έκκλησίας. Τὸ κείμενο παραδέχεται ὅτι μετὰ τὴ Μεταρρύθμιση, σὲ πολλὲς περιπτώσεις ὑπῆρξε διακοπὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς, χωρὶς ὅμως τοῦτο νὰ ἐμποδίσει τὶς Έκκλησίες νὰ ἐξασφαλίσουν κάποιο εἶδος Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς, και τοῦτο διὰ τῆς προσκολλησεῶς τους στὴν Ἀποστολικὴ Πίστη και τῆς ἐφαρμογῆς τῶν πράξεων ἐκείνων οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν προνόμιο τῶν Ἐπισκόπων (παράγρ. 34). Παρὰ ταῦτα, τὸ κείμενο ὑπογραμμίζει ὅτι ὁ ἐπισκοπικὸς θεσμὸς εἶναι ἀπαραίτητος για τὴν Έκκλησία, και ὅτι ἡ ἄσκηση τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ἔχει βασικὴ σημασία για τὴ ζωὴ και μαρτυρία της (παράγρ. 42). Αἱ παράγραφοι 52 και 53 εἶναι ἀμφιλεγόμενες, διότι ἐξυπονοοῦν ὅτι ἡ ὑπαρξη ἢ μὴ Ἐπισκοπικῆς Διαδοχῆς σὲ μιὰ Έκκλησία, δὲ ἀποτελεῖ ἐμπόδιο για τὴν ἀμοιβαία ἀναγνώριση τῶν Έκκλησιῶν, δοθέντος ὅτι, «ἀπὸ θεολογικῆς σκοπιᾶς, ἢ ἐκατέρωθεν ἀναγνώριση τῶν Έκκλησιῶν και τῶν λειτουργημάτων τους, ἔχει προτεραιότητα ἔναντι τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ἢ ὁποῖα γίνεται για νὰ ἐξασφαλι-

σθεῖ ἡ ἱστορικὴ διαδοχὴ» (παράγρ. 53). Ἐν τούτοις στὴν ἐπομένη παράγραφο 54, τονίζεται ὅτι οἱ Έκκλησίες θὰ ἦταν συνεπέστερες στὴν κλήση τους και ἀποτελεσματικότερες στὴν πρὸς τὸν κόσμο διακονία τους, ἂν διακονοῦνταν ἀπὸ ἓνα ἀμοιβαία ἀναγνωριζόμενο ἐπισκοπικὸ λειτουργημα.

Βασιζόμενη στὶς παραπάνω κοινὲς θεολογικὲς και ἐκκλησιολογικὲς τοποθετήσεις, ἡ Δήλωση τοῦ Ρογνοο στὴν παράγραφο 56 διακηρύττει ὅτι:

—τὰ δύο μέρη πρέπει μὲ ἐμπιστοσύνη νὰ ἀναγνωρίσουν ἑαυτὰ ὡς Έκκλησίες και ἐγκαινιάσουν ἔτσι ἓνα νέο τύπο σχέσεων,

—οἱ δύο Έκκλησίες στὸ σύνολό τους διατήρησαν μιὰ αὐθεντικὴ Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ «ἐν τῇ μαρτυρίᾳ και τῇ διακονίᾳ»,

—οἱ δύο Έκκλησίες διὰ τῆς προσευχῆς και τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ἐξασφάλισαν τὴ συνέχεια τοῦ ἀποστολικοῦ λειτουργήματος,

—οἱ δύο Έκκλησίες μέσα στὸ ποιμαντικὸ τους πλαίσιο, διατήρησαν μιὰ κανονικὴ διαδοχὴ τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, διὰ τῆς χειροτονίας Ἐπισκόπων, ὅπως και τῆς ἐμπειρίας και μαρτυρίας τῶν ἱστορικῶν ἐπισκοπικῶν ἐδρῶν.

Τὸ Κεφάλαιο αὐτὸ καταλήγει μὲ τὴ διατύπωση ὅτι, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω συμφωνημένων θέσεων, ἀπέβη σαφὲς ὅτι ἐπέστη πλέον ὁ καιρὸς ὅπως οἱ δύο Έκκλησίες, ἀπὸ κοινοῦ ἀποδεχθοῦν τὴν ἀξία τῆς ἱστορικῆς ἐπισκοπικῆς διαδοχῆς και ἐνεργήσουν ἀνάλογα στὴν πράξη.

Ἡ Διακήρυξη τοῦ Ρογνοο

Τὸ πέμπτο κεφάλαιο τῆς Δηλώσεως τοῦ Ρογνοο, τιτλοφορούμενο «Πρὸς μιὰ ἐγγύτερη ἐνότητα», ἀποτελεῖ, κατὰ κάποιο τρόπο, ἀνακεφαλαίωση τῶν προηγουμένων κεφαλαίων και ὑπὸ τὸν ὑπότιτλο «Ἡ διακήρυξη τοῦ Ρογνοο» (The Ρογνοο Declaration), ἀπαριθμεῖ τὰ πρακτικὰ ἐκείνα μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ καταστήσουν ἐφικτὴ και περισσότερο ὁρατὴ τὴ μεταξὺ Ἀγγλικανῶν και Λουθηρανῶν ἐνότητα.

Ἡ Διακήρυξη τοῦ Ρογνοο, ἢ ὁποῖα ἐμπεριέχεται στὴν ὑπ' ἀριθμ. 58 παράγραφο τοῦ κειμένου, ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Ἐμεῖς, ἡ Έκκλησία τῆς Δανίας, ἡ Έκκλησία τῆς Ἀγγλίας, ἡ Ἐσθονικὴ Ἐυαγγελικὴ Λουθηρανικὴ Έκκλησία, ἡ Ἐυαγγελικὴ Λουθηρανικὴ Έκκλησία τῆς Φιλλανδίας, ἡ Ἐυαγγελικὴ Λουθηρανικὴ Έκκλησία τῆς Ἰσλανδίας, ἡ Ἐκ-

κλησία τῆς Ἰρλανδίας, ἡ Εὐαγγελικὴ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία τῆς Λατβίας, ἡ Εὐαγγελικὴ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία τῆς Λιθουανίας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Νορβηγίας, ἡ Ἐπισκοπελιανὴ Ἐκκλησία τῆς Σκωτίας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Σουηδίας καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Οὐαλλίας, βασιζόμενες στὴν κοινὴ μας περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἀντίληψη, ὅπως ἐμπεριέχεται αὐτὴ στὰ κεφάλαια II-IV τῆς Κοινῆς Δηλώσεως τοῦ Ροινοο, ἀποδεχόμεστε καὶ διακηρύσσουμε τὰ ἑξῆς:

α) 1. Ἀναγνωρίζουμε ὅτι οἱ Ἐκκλησίες μας ἀνήκουν στὴ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ συμμετέχουν πλήρως στὴν Ἀποστολικὴ ἀποστολὴ ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

2. Ἀναγνωρίζουμε ὅτι σὲ ὅλες τὶς Ἐκκλησίες μας ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ κηρύσσεται αὐθεντικὰ καὶ ὅτι τὰ μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Θ. Εὐχαριστίας τελοῦνται κανονικά.

3. Ἀναγνωρίζουμε ὅτι οἱ Ἐκκλησίες μας ὁμολογοῦν τὴν κοινὴ Ἀποστολικὴ Πίστη.

4. Ἀναγνωρίζουμε ὅτι τὰ χειροτονημένα λειτουργήματα τῶν Ἐκκλησιῶν μας εἶναι θεόδοτα, παρασχεθέντα ἀπὸ τὸν Θεὸ ὡς μέσα τῆς χάριτος Αὐτοῦ, καὶ ἐμπεριέχουν ὄχι μόνον τὴ μύχια κλήση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἀσκεῖται διὰ τοῦ Σώματος Αὐτοῦ, δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας.

5. Ἀναγνωρίζουμε ὅτι στὶς Ἐκκλησίες ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὑπάρχει ἐνσωματωμένη μιὰ προσωπικὴ, συλλογικὴ καὶ κοινοτικὴ Ἐπισκοπὴ, ἀσκούμενη ποικιλότροπα, ὡς συνέχεια τῆς ζωῆς, τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ λειτουργήματος τῶν Ἀποστόλων.

6. Παραδεχόμεστε ὅτι ἡ Ἐπισκοπικὴ ἐξουσία ἐκτιμᾶται καὶ διατηρεῖται στὶς Ἐκκλησίες μας, ὡς τὸ ὄρατὸ ἐκεῖνο σημεῖο, τὸ ὁποῖο ἐκφράζει καὶ διακονεῖ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἐξασφαλίζοντας συνάμα τὴ συνέχεια τῆς ζωῆς, τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ λειτουργήματος τῶν Ἀποστόλων.

β) Δεσμευόμεστε ὅπως:

1. Συμμετέχουμε ἀπὸ κοινοῦ στὸ ἱεραποστολικὸ καὶ διακονικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, προσευχόμεστε δι' ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ διανέμουμε ἀμοιβαίως τὰ (ὕλικά) ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα ἔχουμε.

2. Δεχόμεστε τὰ μέλη ἐκάστης Ἐκκλησίας

στὰ μυστήρια καὶ τὰ ἐξυπηρετοῦμε ποιμαντικῶς.

3. Θεωροῦμε ὡς δικὰ μας μέλη, τὰ βαπτισμένα μέλη τῆς ἄλλης Ἐκκλησίας.

4. Ἐντάσσουμε τὶς κοινότητες τῆς διασπορᾶς στὴ ζωὴ τῶν αὐτοχθόνων Ἐκκλησιῶν, καὶ τοῦτο πρὸς ἀμοιβαῖο ἐμπλουτισμό.

5. Δεχόμεστε στὶς Ἐκκλησίες μας πρὸς διακονία, κατόπιν προσκλήσεως, σύμφωνα πρὸς τοὺς ἐν ἰσχύι κανονισμοὺς καὶ χωρὶς ἀναχειροτονία, πρόσωπα τὰ ὁποῖα εἶναι ἤδη χειροτονημένα ἀπὸ Ἐπισκόπους στὸν βαθμὸ τοῦ Ἐπισκόπου, τοῦ Πρεσβυτέρου καὶ τοῦ Διακόνου.

6. Προσκαλοῦμε ἐκατέρωθεν Ἐπισκόπους νὰ συμμετέχουν σὲ χειροτονίες Ἐπισκόπων, καὶ τοῦτο ὡς σημεῖο τῆς ἐνότητας καὶ τῆς συνέχειας τῆς Ἐκκλησίας.

7. Ἐργασθοῦμε πρὸς μιὰ κοινὴ διατύπωση τοῦ διακονικοῦ λειτουργήματος.

8. Ἐξεύρουμε κατάλληλους τρόπους συλλογικῶν καὶ συνοδικῶν διαβουλεύσεων, ὅσον ἀφορᾶ σὲ θέματα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν πίστη καὶ τάξη, τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐργασία.

9. Ἐνθαρρύνουμε διαβουλεύσεις ἀντιπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν μας καὶ διεκολύνουμε τὴν ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν καὶ πληροφοριῶν, ἐπὶ θεολογικῶν καὶ ποιμαντικῶν θεμάτων.

10. Συστήσουμε μιὰ ομάδα / σύνδεσμο, μὲ σκοπὸ νὰ συντελέσει στὴν αὔξησίν μας σὲ μιὰ κοινωνία, συντονίζοντας ταυτόχρονα καὶ τὴν ὑλοποίηση τῆς παρούσης συμφωνίας.

Ἐπιλεγόμενα

Ἡ θεολογικὴ καὶ ἐκκλησιολογικὴ προσέγγιση Ἀγγλικανῶν καὶ Λουθηρανῶν γιὰ τὴν ὁποία ἔγινε λόγος, θεωρούμενη ἀπὸ μιὰ εὐρύτερη οἰκουμενιστικὴ σκοπιά, εἶναι γεγονόςὸς τὸ ὁποῖο, πρέπει νὰ χαιρετισθεῖ μὲ ιδιαίτερη ἱκανοποίηση. Δὲν θὰ ἦταν δὲ ὑπερβολὴ ἂν λεγόταν ὅτι τὸ ἐντυπωσιακὸ ἀποτέλεσμα τῆς πολυετοῦς αὐτῆς Ἀγγλικανο-λουθηρανικῆς συνεργασίας βρῖσκεται, κατὰ κάποιον τρόπο, σὲ ἀρμονία μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα φρονούσε, ἤδη τὸ 1927, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὅσον ἀφορᾶ στὴ μεθοδολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ διαλόγου, καὶ τὰ διατύπωνε διὰ τοῦ στόματος τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Θυατείρων Γερμανοῦ. Ὅτι δηλαδὴ πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀπόπειρα γενικῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνθαρρυνθεῖ ἡ ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων ποὺ ἔχουν συγγενῆ διδασκαλία διότι, τοιοῦτοτρόπως, θὰ βοηθηθεῖ τὸ

ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΔΥΟ ΟΜΑΔΩΝ*

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι αίτια του οικολογικού προβλήματος που προκαλεί την τραγική φθορά του προσώπου της γης είναι ή ρύπανση της ψυχής και του νου του ανθρώπου που είναι αποτέλεσμα της αποστασίας του από το Θεό με συνέπεια να διαταραχθή και να διασαλευθῆ ἡ ἁρμονική σχέση του ανθρώπου με τὸν συνάνθρωπο, ἀλλὰ καὶ με τὸν κόσμο. Τὸ οικολογικὸ πρόβλημα εἶναι κατ' οὐσίαν ἀποτέλεσμα τῆς διασπάσεως τῆς κοινωνίας του ἀνθρώπου με τὸν Τριαδικὸ Θεό.

Σταδιακὰ ἡ ὑφισταμένη ἠθικὴ κρίση ὀδήγησε στὴν κατάχρηση τῶν δυνάμεων που διαθέτει ὁ ἄνθρωπος καὶ στὴ συνέχεια στὸ βίασμό τῆς φύσης. Ὁ ἄνθρωπος δυστυχῶς ἀπὸ φύλακας

καὶ οἰκονόμος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος κατέληξε νὰ εἶναι με τὸν ἀνθρωποκεντρισμὸ του τὸ τελικὸ σημεῖο ἀναφορᾶς.

Μετέβαλε ἔτσι ὁ ἄνθρωπος τὴν ὀρθόδοξη θεώρηση τῆς κτίσεως ὡς θείας δημιουργίας, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἑλβετίας κ. Δαμασκηνό, ἀποκαλύπτει τοὺς λόγους τῶν ὄντων, δηλαδὴ τὶς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ σ' ἓνα ἐκκοσμικευμένο κοσμοεἶδωλο κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος κυριαρχεῖ τυραννικά, δεσποτικὰ στὴ φύση, ἡ ὁποία γίνεται ὁ ἀπεριόριστος χῶρος πλουτισμοῦ, ἐπιδειξέως, ἀτομικῆς κυριαρχίας καὶ δυνάμεως.

Ὁ ἀνθρωποκεντρισμὸς αὐτὸς εἶχε ὡς συνέπεια νὰ ὀδηγηθῆ ὁ ἄνθρωπος σὲ «παρὰ φύσιν» καταστάσεις ὅπως: ἡ ἐγκατάλειψη τῆς εὐχαριστιακῆς καὶ ἀσκητικῆς θεωρήσεως τῆς ζωῆς, ἡ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 415 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

ξεκίνημα πρὸς τὴν ποθούμενη καὶ ἐπιδιωκόμενη πλήρη ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας⁴.

Μελετώντας κανεῖς τὴ «Δήλωση τοῦ Ροινοο», καταλήγει στὸ συμπέρασμα ὅτι τόσο ἡ θεολογικὴ καὶ ἐκκλησιολογικὴ τοποθέτηση τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὅσο καὶ οἱ πρακτικὲς συνέπειες οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἐπιτευχθεῖσα συμφωνία, αἴρουν πλέον τὰ ὁποιαδήποτε θεολογικὰ ἢ ἐκκλησιολογικὰ κωλύματα, που χώριζαν τὶς δύο ἱστορικὲς αὐτὲς Ἐκκλησίες, καὶ τὶς ἐπιτρέπουν ὅπως, ἐγκαταλείποντας τὸν ὁμολογιακὸ τους χαρακτῆρα, συγχωνευθοῦν καὶ ἀποτελέσουν στὸ ἐξῆς ἓνα συμπαγὲς ἐκκλησιαστικὸ σῶμα.

Ἐν τούτοις, δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι, γιὰ λόγους ἱστορικοὺς καὶ συναισθηματικούς, κυρίως δὲ γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὴν «ταυτότητα» τὴν ὁποία ἔφεραν ἐπὶ τέσσερις καὶ πλέον αἰῶνες, Ἀγγλικανοὶ καὶ Λουθηρανοὶ θὰ δυσκολευθοῦν

νὰ προβοῦν στὴ σύσταση μιᾶς «ἠνωμένης» Ἐκκλησίας, κόβοντας τὸν ὀμφάλιο λώρο που τοὺς συνδέει με τὸ ὁμολογιακὸ τους παρελθόν.

Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἡ ὡς ἄνω θετικὴ ἐξέλιξη στὶς Ἀγγλικανο-λουθηρανικὲς σχέσεις, δὲν μπορεῖ νὰ ἀφήσει ἀδιάφορο τὸν Ὁρθόδοξο κόσμο. Διότι, ἡ προσέγγιση, ἡ ἀκόμη ἔνωση, τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν θὰ ἔχει, ἀργὰ ἢ γρήγορα, ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν διμερῶν θεολογικῶν διαλόγων, τοὺς ὁποῖους διεξάγει ἡ Ὁρθοδοξία με τὴν Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία καὶ τὴν Παγκόσμιο Λουθηρανικὴ Ὁμοσπονδία. Οἱ δυσκολίες ἴσως νὰ μὴν εἶναι τόσο ἐμφανεῖς σήμερα, καὶ ὅσο χρόνο οἱ διάλογοι αὐτοὶ θὰ συνεχίζονται νὰ ἀσχολοῦνται με μᾶλλον ἀνώδυνα θεολογικὰ θέματα. Θὰ ἔλθουν ὅμως στὴν ἐπιφάνεια, ὅταν στὸ ἐπίκεντρο τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῶν διαλόγων βρεθεῖ τὸ ἐκκλησιολογικὸ θέμα καὶ ἀρχίσει συζήτηση γύρω ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ καὶ τὸ Ἐπισκοπικὸ ἀξίωμα. Καὶ τότε ἀσφαλῶς θὰ προκύψουν σοβαρὲς ἐπιπλοκὲς, δοθέντος ὅτι ἡ πλειονότης τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ ἀναγνωρίζει τὸ ἐγκυρο τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, δὲν πράττει τὸ ἴδιο με τὴ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία.

(Τέλος)

4. *Germanos of Thyateira, The Eastern Orthodox Church, ἐν J. Marchant (ed.), The Reunion of Christendom, London 1929, p. 52.* Πρὸβλ. καὶ *Γεωργίου Τσέση, Ἡ Συμβολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἰδρυση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἔκδ. Τέριτος, Κατερίνη 1988, σελ. 109.*

συγκέντρωση πλούτου και ύλικων αγαθών εις βάρος των άλλων, ή πολυτέλεια, ή τρυφή, ή άνεση, ό καπιταλιστικός άνταγωνισμός, ή άναρχία, ή βαρβαρότητα, ή έλλειψη σεβασμού προς τη ζωή και ή τάση για άσυδοσία και ύπερβολή, ή ύπερκατανάλωση, ή σπατάλη, ή άναπτυξιομανία, ή κερδοσκοπία.

Στην δξυση του προβλήματος της οικολογικής καταστροφής συντέιναν έπιπλέον και οι έξής λόγοι: Η κοσμοκεντρική και ύλιστική θεώρηση των πραγμάτων. Η άλόγιστη παρέμβαση του άνθρώπου μέσα στη φύση και ή καταλήστευση της από αυτόν με άποτέλεσμα να ύπαρξη άνισότητα μεταξύ των λαών του Βορρά και του Νότου και άνιση κατανομή του πλούτου.

Η βιομηχανική επανάσταση και ή τεχνολογική εξέλιξη με χρήση μάλιστα και της πυρηνικής ενέργειας, όδήγησαν στην παραγωγική και καταναλωτική ύστερία της έποχής μας και θεωρούνται ένοχοι σε μεγάλο βαθμό για τó φαινόμενο του θερμοκηπίου, την τρύπα του όζοντος, την ρύπανση του περιβάλλοντος με τά επικίνδυνα χημικά άπόβλητα και την διασάλευση της οικολογικής ισορροπίας.

Παράλληλα ή έγκληματική χρήση πυρηνικών όπλων σε χώρες φτωχών και άδυνάτων λαών έχει ως άποτέλεσμα των άπογύμνωση των λαών αυτών από κάθε άνθρώπινη άξιοπρέπεια και τη στέρησή τους από αυτό άκόμη τó άγαθó της ζωής και της έλευθερίας.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Είναι χαρακτηριστικό, ότι ή Όρθοδοξία που επικράτησε και βιώθηκε κυρίως στους άγροτοκτηνοτροφικούς και άτεχνικούς πολιτισμούς της Άνατολής έδειξε ιδιαίτερη εύαισθησία για τó φυσικό περιβάλλον και έλαβε σοβαρά ύπόψη τη σχέση του άνθρώπου με τά έμψυχα και άψυχα στοιχεία της φύσεως. Έτσι δημιουργήθηκε μία ειδική στάση έναντι του φυσικού περιβάλλοντος που χαρακτηρίζει όλες τις εκδηλώσεις της όρθόδοξης ζωής. Η στάση αυτή άποτελεί πολύτιμη όρθόδοξη παράδοση, ιδιαίτερα χρήσιμη και καθοδηγητική για τις σύγχρονες Όρθόδοξες χώρες που όλες, ή μία ύστερα από την άλλη, μπαίνουν στο βιομηχανικό και μεταβιομηχανικό τεχνολογικό πολιτισμό. Η όρθόδοξη αυτή στάση έναντι του φυσικού περιβάλλοντος εκφράζεται ειδικότερα στις έξής έπί μέρους εκδηλώσεις:

α) Η Όρθόδοξη Έκκλησία κατανοεί ιδιαίτερα την ύσιαστική σημασία που έχει για τόν άνθρωπο (τόν άγρότη κυρίως) ή διαδικασία της καλλιέργειας και παραγωγής των προϊόντων της γής. Γι' αυτό και με την ποιμαντική της φροντίδα άγκαλιάζει κάθε σχετική άποσχόληση του άνθρώπου τόσο στην ξηρά, όσο και στη θάλασσα.

Έτσι, όπως είναι γνωστό, ή Έκκλησία μας έχει συντάξει ειδικές εύχες για τη σπορά, τó φύτεμα του άμπελιού, τόν τρύγο, την καλλιέργεια των όπωροφόρων, την άρδευση κ.λπ. Η Έκκλησία άκόμη ένδιαφέρεται για την ύπαρξη των άπαραιτήτων προϋποθέσεων για μία καλή και πλούσια παραγωγή. Γι' αυτό εύχεται «ύπερ εύκρασίας άέρων, εύφορίας των καρπών της γής». Δέν λησιμονεί επίσης τη διαδικασία της θαλασσινης εργασίας και προσεύχεται για τά δίχτυα των ψαράδων, τά πλοία κ.λπ. Στην έναρξη δέ κάθε παραγωγικής δραστηριότητας (έγκαίνια καταστήματος, έργοστασίου κ.λπ) συμμετέχει με την τέλεση της Άκολουθίας του Άγιασμού με την όποία εύλογείται ό κόπος και ό μόχθος των άνθρώπων και εκφράζεται ή γενική θέση της Όρθοδοξίας για τη μεταμόρφωση του ύλικού στοιχείου (Όλες οι σχετικές εύχες βρίσκονται στο Μικρό και στο Μεγάλο Ευχολόγιο).

Η κτίση, όπως και ό άνθρωπος, είναι εκ Θεού. Δέν μάς άνήκει. Έμεις είμαστε οικονόμοι της δημιουργίας οι όποιοι άναφέρουν την κτίση στο Δημιουργό.

Η πλάση δέν έχει άλλο λόγο ύπάρξεως από την προσφορά λατρείας στο πρόσωπο του Δημιουργού της. Κάτι που άριστοτεχνικά εκφράζεται στον ύμνο του Έσπερινού των Χριστουγέννων: «Τί σοί προσενέγκωμεν Χριστέ, ότι ώφθης έπί γής ως άνθρωπος δι' ήμάς; Έκαστον γάρ των ύπό Σου γενομένων κτισμάτων την εύχαριστίαν Σοι προσάγει. Οι άγγελοι τόν ύμνον, οι ούρανοι τόν άστέρα, οι μάγοι τά δώρα, οι ποιμένες τó θαύμα, ή γή τó σπήλαιον, ή έρημος την φάτνην, ήμεις δέ μητέρα Παρθένον. Ό πρό αιώνων Θεός έλέησον ήμάς». Ό άπόστολος Παύλος, στο 8ο κεφαλ. της προς Ρωμαίους έπιστολής, τονίζει την έσχατολογική ύπόσχεση και την άπολυτρωτική έν τέλει μεταμόρφωση όλης της κτίσεως από τόν Σωτήρα Ίησού Χριστό: «Λογίζομαι γάρ ούκ άξια τά παθήματα του νύν καιρού προς την μέλλουσαν δόξαν άποκαλυφθή-

ναι εις ημάς. ή γάρ αποκαραδοκία τής κίστεως τήν αποκάλυψιν τών υιών του Θεού απεκδέχεται. τή γάρ ματαιότητι ή κτίσις υπετάγη, ουχ εκούσα αλλά δια τόν υποτάξαντα, επ' έλπίδι' ότι και αυτή ή κτίσις ελευθερωθήσεται από τής δουλείας τής φθοράς εις τήν ελευθερίαν τής δόξης τών τέκνων του Θεού. οίδαμεν γάρ ότι πάσα ή κτίσις συστενάζει και συνωδίνει άχρι του νύν' ου μόνον δέ, αλλά και αυτοί τήν άπαρχήν του πνεύματος έχοντες, ήμεις και αυτοί' εν εαυτοίς στενάζομεν υίοθεσίαν απεκδεχόμενοι, τήν απολύτρωσιν του σώματος ήμών». Οί Έλληνες Πατέρες δέν έδίδαξαν μόνον πώς «ό Θεός έγινε άνθρωπος προκειμένου ό άνθρωπος να γίνη Θεός», αλλά και πώς ή λουπή δημιουργία είναι και αυτή μεταμορφώσιμη από τις άκτιστες ενεργειες του Θεού.

Αυτή ή βαθειά κατανόηση τής δημιουργίας, αναδεικνύεται στην λατρεία τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, όπου και καθίσταται σαφής ό ρόλος του ανθρώπου ως ιερέως τής δημιουργίας.

Οί ευχές και οί ψαλμοί επί παραδείγματι μάς μιλούν για τόν έξαγιασμό όλης τής κίσεως. Κάθε ήμέρα στην άκολουθία του Έσπερινού διαβάζομε στον ψαλμό 103: «Εύλογείτε τόν Κύριον πάντα τα έργα Κυρίου, εν παντι τόπω τής δεσποτείας Αυτού εύλόγει ή ψυχή μου τόν Κύριον». Με τόν τρόπο αυτό αποκαλύπτεται ή πίστη τής Έκκλησίας στην μεταμόρφωση όλων τών μορφών τής δημιουργίας.

Στις όρθόδοξες Άκολουθίες συμμετέχουν όλες οί αισθήσεις, ή όραση, ή ακοή, ή γεύση, ή όσφρηση, ή άφή. Η ύλη χρησιμοποιείται και τιμάται, είτε για ξύλο πρόκειται είτε για χρώμα, είτε είναι άρτος και οίνος, είτε καιόμενο θυμίαμα. Ο άγιος Ιωάννης ό Δαμασκηνός γράφει: «Και σέβων ου παύσομαι τήν ύλην, δι' ής ή σωτηρία μου είργασται».

Και ό άγιος Θεόδωρος, επίσκοπος Έδέσσης, αναφέρει: «Δια τούτο χρηστέον, ίνα εκ τών κτισμάτων τόν κίστην καταλαμβάνωμεν, εν αυτοίς εικόνες εισιν εν τοίς ούσι του πρώτου πάντων αίτίου κατά τόν αυτοίς χορηγόν».

Η μεταμόρφωση και ανακαίνιση τής κίσεως, ή όποία άρχισε με τήν σάρκωση του Υιού και Λόγου του Θεού και συνεχίζεται με τήν άγιαστική τών πάντων λειτουργία τής Έκκλησίας ως του σώματος του ζώντος Χριστού, του έμφυχουμένου δια τής ενεργείας του Άγίου Πνεύματος, βιώνεται πρωτίστως στη σύναξη του λαού

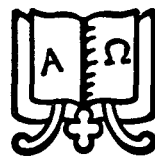
του Θεού υπό τόν επίσκοπο προς τέλεση του Μυστηρίου τής Θ. Ευχαριστίας. Ο άρτος και ό οίνος, στοιχεία τής φύσεως, μεταπλασθέντα από τα ανθρώπινα χέρια σε μία νέα μορφή, προσφέρονται στο Θεό με τήν όμολογία «τα σα εκ των σών». Η πράξη αυτή αποδίδει όσο καμμία άλλη τήν πρωταρχική σχέση του Άδάμ τόσο με τόν Θεό, όσο και με τή δημιουργία. Και δέν αποτελεί μόνο σημείο αποκαταστάσεως αυτής τής σχέσεως, αλλά και κάτι πολυ περισσότερο: πρόγευση τής έσχατολογικής καταστάσεως τής δημιουργίας. Κάθε φορά που μεταλαμβάνουμε τόν Σώμα και τόν Αίμα του Χριστού γινόμαστε κοινωνοί τής βασιλείας τής θείας ζωής. Αυτό σημαίνει ταυτοχρόνως και τήν αποκατάσταση τής άληθινής κοινωνίας του ανθρώπου με όλόκληρη τήν ανθρωπότητα και όλόκληρη τή δημιουργία.

β) Η Όρθόδοξη Έκκλησία που έζησε επί αιώνες κοντά στον άγρότη και τόν ναυτικό δειχνει ιδιαίτερη ευαισθησία για τή φθορά και τή δυσαρμονία του φυσικού περιβάλλοντος. Έχοντας λοιπόν υπόψη τις φοβερές συνέπειες, οικονομικές και βιοτικές, που έχουν οί φυσικές καταστροφές στη ζωή του ανθρώπου, συμπαρίστανται στην άγωνία του και τούς κινδύνους του. Γι' αυτό εύχεται να υπάρχουν πάντα «καιροί ειρηνικοί», δηλαδή καλές και όχι καταστρεπτικές καιρικές συνθήκες.

γ) Η Έκκλησία γνωρίζει ακόμη πόσο απαραίτητο είναι να έχη κάθε άνθρωπος τα βασικά υλικά αγαθά για τήν επιβίωσή του. Είναι και αυτό ένα ακόμη στοιχείο που φανερώνει τή σοβαρότητα με τήν όποία ή Έκκλησία αντιμετωπίζει τήν υλικότητα και σωματικότητα του ανθρώπου.

(Συνεχίζεται)

Άρχιμ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΦΙΛΟΘΕΟΥ
Άρχιμ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΒΡΑΜΙΩΤΗΣ
Άρχιμ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΡΙΒΙΟΣ
Διάκονος ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΜΙΣΙΑΚΟΥΔΗΣ

ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΑ ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ

Λόγια και ἐνέργειες τοῦ Λυτρωτῆ «ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ»*

Ἀπὸ ὅσα προαναφέραμε, δὲν πρέπει ἐπομένως ἀπὸ τοὺς πρεσβεύοντες, πὼς πρόκειται περὶ πνευματικῆς δίψας τοῦ Λυτρωτῆ⁹³ γιὰ τὴν ἀπολύτρωση τοῦ ἀνθρώπινου γένους, νὰ παραβλέπεται αὐτὸ ποὺ εἶναι πασιφανές, ἢ σωματικῆ - φυσικῆ δηλαδὴ πλευρᾶ τοῦ προβλήματος τοῦ Ἑσταυρωμένου.

Ἄς ἔλθωμε ὅμως στὸν ἐπόμενο σταυρικὸ λό-

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΔΡΟΥΛΙΑ**
Καθηγητοῦ - Εἰδικοῦ Ἐπιστήμονος τῆς Φ.Ε.

γο, τὸν ἐπίσης πολὺ παρεξηγημένο ἀπὸ πολλοὺς καὶ παρερμηνευμένο λόγῳ ἄγνοιας τῆς ἔννοιας τοῦ ρήματος αὐτοῦ καὶ τῆς προέλευσής του.

6ος λόγος τοῦ Λυτρωτῆ σταυρικοῦ

Ἡ λέξη - ὁ ρηματικὸς τύπος καὶ ἡ ἔννοια τοῦ σταυρικοῦ «τετέλεσται».

Ὁ Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης στὸ ὁμώνυμο Εὐαγγέλιο (τὸ 4ο) ἀναγράφει ὅτι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἐμερῖμνησε γιὰ τὴ Μητέρα Του: «*Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς*⁹⁴ *ὅτι πάντα ἤδη τετέλε-*

*σται, ἵνα τελειωθῆ ἡ γραφή, λέγει· Διψῶ*⁹⁵. Μετὰ μάλιστα ἀπὸ τὸ ὄξος ποὺ Τοῦ ἔδωσαν, εἶπε: «*Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα*»⁹⁶. Τὸ «τετέλεσται» ἀναγράφεται, ἐπαναλαμβανόμενο λοιπὸν τὴ δευτέρη φορὰ στὸ κείμενο, ὅπως ἀκριβῶς εἰπώθηκε ἀπὸ τὸν Ἑσταυρωμένο, ἐνῶ τὴν πρώτη φορὰ ἐμπεριέχεται προοιμακῶς συμπεριλαμβανόμενο στὸν σχετικὸ σχολιασμὸ τοῦ ἱεροῦ συγγραφέα.

Σχολιάζοντας καὶ ἐμεῖς ἐδῶ συναφῆ σχόλια, ποὺ λέγονται γιὰ τὸ τετέλεσται, ἔχομε νὰ παρατηρήσωμε τὰ ἀκόλουθα:

Πάμπολλοι λοιπὸν, πιστοὶ ἢ ἄπιστοι, πιστεύουν φρονώντας ὅτι τὸ τετέλεσται σημαίνει ἐτελείωσε καὶ κυριολεκτικὰ, θὰ λεγόταν ὅτι, δηλώνει «τέλος πάντων», ὑποδηλώνοντας πὼς «πεθαίνει» ἢ «ἐπέθανε»! Ἄγνοώντας οἱ ἐν λόγῳ τίνος ἀκριβῶς ρήματος εἶναι ὁ ρηματικὸς αὐτὸς τύπος, τὸν παρερμηνεύουν. Νομίζουν ὅτι τὸ τετέλεσται εἶναι τοῦ ρήματος τελειῶνω ἢ τελευτῶ καὶ συνεπῶς πὼς ὑποσημαίνει ἔτσι «ἐτελείωσε», ἐτελεύτησε, ἀπεβίωσε, ἐπέθανε!

Στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἔχομε ὅμως 3 σχετικὰ ρήματα, συνώνυμα:

1) Τὸ **τελειῶ** (τελειῶω -ῶ) ποὺ ἔχει πολλαπλὴ σημασία (συνολικὰ ἐμπεριέχει 12 ἔννοιες!)⁹⁷. Τὸ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 418 τοῦ ὑπ' ἀρ. 11 τεύχους.

93. Πρβλ. περὶ πνευματικῆς δίψας, ὅσα σχετικὰ εἶπε ὁ Θεῖος Διδάσκαλος στὸν διάλογό Του μετὰ τὴν Σαμαρείτιδα, Ἰωάν. δ' 10-15. Ἐπίσης πρβλ. «*διψῶσάν μου τὴν ψυχὴν*» Ἀπολυτίκιον ἤχου πλ. δ' Μεσοπεντηκοστῆς. — Ἐδῶ πρέπει νὰ προσθέσωμε καὶ παραπέμψωμε στὴν εὐαγγελικὴ φράση (ἐπισημαίνοντας καὶ ὑποσημαίνοντας σχετικὸ σχόλιο), ποὺ προηγεῖται τοῦ ρήματος διψῶ. Ἀναγράφεται λοιπὸν στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον (ἰθ' 28): «*Μετὰ τοῦτο [τῆς φροντίδας γιὰ τὴ Μητέρα Του σχετικῶς] εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῆ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ*». Ἀναφορικὰ μὲ τὴ «*γραφή*» σημειώνωμε πὼς πρόκειται γιὰ τὸν **ψαλμὸ** 68, 22 ὅπου γράφεται «*εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος*». Σὲ σχετικὸ σχολιασμὸ σημειώνεται ὅτι ὄχι στὴ **φυσικὴ δίψα** «ἢ προφητεία ἐπληρώθη, ἀλλ' ἐν τῇ ποτίσει δι' ὄξος» **Ν. Δαμαλά**, μνημ. ἔργ. σ. 698 (28), πρβλ. **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἰωάννην, σ. 674-675 (28, 3 ἕως καὶ 7). — Πρβλ. ἐπίσης γιὰ πνευματικὴ δίψα: «*Ἡ δίψα τῆς ἀλήθειας τοῦ κατέτρωγε τὰ σπλάγχνα*» Ἐλ. Μάινα, Ὁ Ἑρμημῆς, Ἀθήνα 1987, σ. 92.

94. Ὡς πρὸς τὴ σημασίαν τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦς ὑποσημαίνωμε τὸ ἀκόλουθο σημαντικόν: «*τὸ δὲ Ἰησοῦς, ὄνομα τῆ Ἐβραϊδὶ φωνῇ σωτήρ τῆ Ἑλληνίδι διαλέκτῳ δηλοῖ. ὅθεν καὶ ὁ ἄγγελος πρὸς τὴν παρθένον εἶπε· Ἐκάλεισθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν*» ...» **Ἰουστίνου Μάρτυρος**, Ἀπολογία Α'.

ΒΕΠΕΣ, τόμ. 3ος, σ. 179 (33, 4-7). — Πρωθύστερα ἐπισημαίνωμε πὼς ἡ προηγουμένη λέξη στὴν ἀνωτέρω εὐαγγελικὴ φράση («*εἰδὼς*») μᾶς θυμίζει προσωπικὰ παρεμφερῆ πλατωνικῆ: «*εἰδὼς ὁ Θεός*» **Πλάτωνος**, Πολιτεία ι' 597 D. — Ἐπίσης ἄς ἐπισημειωθεῖ πὼς ὑπάρχει «*καὶ ἡ γραφή "ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς"*» (βλ. **Nestle**, σ. 290 καὶ **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἰωάννην, σ. 674 [28, 2]. Ἡ μετοχὴ «*εἰδὼς*» εἶναι τοῦ ρήματος οἶδα = γνωρίζω καλά, ἐνῶ ὁ «*ἰδὼν*» εἶναι τοῦ ὀρά (πρβλ. προστακτικὴ τοῦ ἰδέ).

95. Ἰωάν. ἰθ' 28. — Γιὰ τὸ «*διψῶ*» βλ. ὑποσημειώσεις μας 92 καὶ 93.

96. Ἰωάν. ἰθ' 30. — Ἐρμηνεία τοῦ «*παρέδωκε τὸ πνεῦμα*» βλ. ὑποσημειώσεις μας 113.

97. Βλ. **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 8ος, σ. 7140. — Πρβλ. ποικίλες σημασίες σὲ ἀκόλουθες Βιβλικὲς φράσεις: «*τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακροῦς*» **Σοφ. Σολομ.** δ' 13. — «*τελειωσάντων τὰς ἡμέρας*» **Λουκ.** β' 43. — «*τελειῶσω αὐτοῦ τὸ ἔργον*» **Ἰωάν.** δ' 34 (= φέρω εἰς πλήρη τέλος - πέρας, τελειῶ τὸ ἔργον). **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἰωάννην, σ. 157 (34, 3, 6, 7)...). — «*οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ*» **Α' Ἰωάν.** δ' 18 (= τέλειος, τελειοποιημένος). — Πρβλ. στὸ ἀνωτέρω κείμενο «*ἵνα τελειωθῆ ἡ γραφή*»,

τελειῶ πρωταρχικὰ ἐσήμαινε τελειώνω, «φέρω εἰς τέλος», περατώνω, παθητικὴ φωνή του τὸ **τελειοῦσθαι**, μετοχὴ παρακειμένου τετελειωμένος. Βλ. νεκρώσιμο ὕμνο «*Μετὰ πνευμάτων δικαίων τετελειωμένων*»⁹⁸ — «τετελειωμένοι» εἶναι, ἐννοεῖται, οἱ τελευτήσαντες τὴν ἐπὶ γῆς ἀποστολή, τὸ ἔργο, τὴν ζωὴ τους. Ἐπίσης ἔχει τὴ σημασίαν τοῦ τελευτῶ = πεθαίνω (9ῃ ἐννοία τοῦ τελειῶ) καὶ ἀκόμη ὑποδηλώνει τελειοποιῶ = ἀναδεικνύω κάτι ἢ κάποιον τέλειο. Τὴν ἐννοία τοῦ τελειοποιῶ (ποῦ εἶναι ἡ βῆ ἐννοία τοῦ τελειῶ) ἐμπεριέχει τὸ τελειῶ σὲ ἄλλες φράσεις καὶ περιπτώσεις (ποῦ δὲν ἀφοροῦν ἀμεσα στὸ θέμα μας, ὁμως βλ. παραπομπή μας 97).

2) Παραμφερὲς πρὸς τὸ ρῆμα τελειῶ εἶναι τὸ **τελευτῶ** (τελευτάω -ῶ), ποῦ σημαίνει ἐκτελῶ, ἐπιτελῶ, πραγματοποιῶ, ἀποπερατώνω — φέρω εἰς πέρας, τελειώνω (βλ. ἐννοιές του 1η, 2η καὶ 4η, ἀλλὰ ἀντιπρβλ. 3η ὅπου ὑποσημαίνει τεραματίζω τὸν βίον, ἀποθνήσκω)⁹⁹.

Ἐπιπλέον ὑπάρχει τὸ ρῆμα **τελῶ** (τελέω -ῶ). Μέση φωνή του μὲ παθητικὴ σημασία ἀποτελεῖ τὸ **τελοῦμαι**, τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ παρακειμένος χρόνος εἶναι **τετέλεσμαι**¹⁰⁰ καὶ αὐτοῦ τὸ τρίτο πρόσωπο ἐνικῆ ἀπαρτίζει τὸ ἀνωτέρω **τετέλεσται**. Τὸ ρῆμα λοιπὸν τελῶ εἶναι συνώνυμο, παραμφερὲς

ποῦ «σημαίνει ὁλόκληρον καὶ τελειάν πλήρωσιν [ἄλλωστε] ἢ γραφὴ τοῦ σιναιτικῆ [ἔχει] πληρωθῆ ἀντὶ τελειωθῆ» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. Ἰωάννην, σ. 675 (28, 5).

98. Ἀκολουθία Νεκρώσιμος, τροπάριον 1ο, ἤχου δ' — «πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων» **Ἐβρ.** ιβ' 23 (= ἀποθάνοντων «ἢ τετελειωμένων ταῖς ἀρεταῖς» βλ. ἐπόμενο ἐδάφιο παραπομπῆς μας, ὅπως καὶ ἐννοία «ἐτελειοποιήθησαν διὰ τῆς πίστεως»). — Πρβλ. «*ἰδοὺ θυσία μυστικὴ τετελειωμένη*» Θ. Λειτουργία τῶν Προσηγιασμένων, Ὑμνος «*Νῦν αἱ δυνάμεις*». Ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς **Π. Τρεμπέλας** μεταφράζει τὴν «τετελειωμένη» = «ἢ ὅποια ἔχει ἤδη τελεσθῆ», βλ. Λειτουργικόν, ἐκδ. 11η, Ἀθήναι 1987, σ. 271. — Πρβλ. «*ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι*» **Ἐβρ.** ια' 40 (= «τὸ πέρας τῶν ἀγαθῶν ἀπολάβωσι», «Ὡστε καὶ τέλειοι τότε φαίνονται» **Π. Τρεμπέλα**, Ὑπόμν. εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους καὶ τὰς ἐπτὰ Καθολικὰς, Ἀθήναι 1941, σ. 141 (40, 4) «καὶ οὕτω τελευτήσαντες» (40, 1), 153 (23, 12)).

99. Βλ. **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 8ος, σ. 7144. — Πρβλ. «*τελευτήσω τάδε ἔργα*» **Ὁμήρου**, Ἰλιάς Θ 9. — Ἀντιπρβλ. «*τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου*» **Ματθ.** β' 19. — «*ἢ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν*» **Ματθ.** θ' 19 (= ἄρτι τέθηκε) — «*Δαβὶδ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη*» **Πράξ.** Ἀποστ. β' 29.

100. Βλ. **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 8ος, σ. 7148, ὅπου ἀναγράφεται καὶ τὸ τετέλεσμαι καὶ τὸ τετέλεσται καὶ νεώτ. «γεγονὸς **τετελεσμένον**», πρβλ. «*τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται*» **Ὁμήρου**, Ἰλιάς Α 212 («*τὸ δὲ καὶ τετέλεσθαι δῖον*» Α 207). — «*τοῖς τὰ ἐκείνου τετελεσμένοις*» **Γρηγορίου Θεολόγου**, εἰς τὸν Μ. Βασίλειον Ἐπιτάφιος (ΜΓ'). ΒΕΠΕΣ, τόμ. 60ός, σ. 179 (3).

καὶ ὁμόηχο τοῦ τελειῶ¹⁰¹, ποῦ προαναφέραμε.

Τί ὁμως σημαίνει κυριολεκτικὰ τὸ ρῆμα τελῶ; Ἐπακριβῶς ὑποδηλώνει περίπου ὅ,τι καὶ τὸ τελειῶ, ὑποσημαίνοντας ἀποπερατώνω, «φέρω εἰς πέρας», ἐκπληρῶ, ἐκτελῶ, ἐπιτελῶ, τελειώνω κάτι, καταλήγω¹⁰². Συνεπῶς τὸ τετέλεσται τοῦ τελῶ - τελοῦμαι, στὴν περίπτωσι ποῦ ἀναφερόμαστε, δὲν σημαίνει πῶς κάτι ἔχει ἀπλῶς τελειώσει - περατωθεῖ, ἔχει φθάσει «εἰς πέρας» ἢ τελειοποιηθεῖ (πρβλ. 2 προηγούμενα ρήματα καὶ τὶς ἀντίστοιχες ἐννοιές τους), ἀλλὰ ὅτι αὐτὸ ἔχει ἐπιτελεσθεῖ, ἐκτελεσθεῖ, ἐκπληρωθεῖ¹⁰³, «γέγονε» - ἔχει γίνε.

(Συνεχίζεται)

101. Τὰ τρία ἀνωτέρω συνώνυμα (τὶ σύμπτωσι) συμπαρατίθενται κατὰ σειρά στὴν Concordance to the Greek New Testament (Ταμειον, ἦτοι Εὐρετήριο τῶν λέξεων τῆς Καινῆς Διαθήκης), Ἀθήναι 1947, σ. 255.

102. Βλ. καὶ πρβλ. τὶς 16 ἐννοιές τοῦ τελῶ στὸ ὡς ἄνω μνημ. Λεξικόν, σ. 7148-7149.

103. Πρβλ. «*Μέγα καὶ παράδοξον θαῦμα τετέλεσται ἡμερον!*» (= ἔχει ἐπιτελεσθεῖ, πραγματοποιηθεῖ) 1ο ἀπόστιχον ἰδιόμελον, ἤχου γ' Μεγ. Ἐσπερινῆς ἑορτῆς Χριστουγέννων (τῆς ἑορτῆς συμπιπτούσης Δευτέρᾳ). — «*Ἦνυσται καὶ τετέλεσται ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν δύναμιν πάντα ἄπερ ἔθου ἡμῖν τὰ τῆς ἀφθαρσίας μυστήρια*» **Μεγ. Βασιλείου**, Θ. Λειτουργία, Εὐχή τοῦ σκευοφυλακίου καὶ Εὐχή εἰς τὸ συστεῖλαι τὰ ἄγια, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 56ος, σ. 41 (8-10, 18). — Σ.Σ. τὸ ἦνυσται εἶναι ἐπίσης γ' πρόσωπο παρακειμένου (ἦνυσμαι, μὲ φιλή καὶ ὄχι δασεία, ὅπως ὑποθέτω, ἀπὸ ἀβλεψία ἔχει τυπωθεῖ στοῦ Γαβαλά) τοῦ ρήματος **ἀνύτω** (ἀπτικὸ) **ἀνύω**, ποῦ σημαίνει ἐκτελῶ, περαίνω, παθ. τελειώνω, περατοῦμαι. Βλ. **Δ. Δημητράκου**, μνημ. Λεξικόν, τόμ. 1ος, σ. 683 (ἀνύω, τὸ ὅποιο ἔχει 12 ἐννοιές καὶ **Ζαφ. Γαβαλά**, μνημ. ἔργ. σ. 20 (ἀνύτω, σύνθ. διανύω = φέρω εἰς πέρας). — Πρβλ. πρωταρχικὰ «*Διὸς εὐχόμενον τετέλεσται*» **Αἰσχύλου**, Ἰκέτιδες 19. — «*χαίρετε δ' αὐτοί. ἤδη τετέλεσται ἃ μοι φίλος ἤθελε*» **Ὁμήρου**, Ὀδύσεια Ν 39-40. — «*ὦ φίλοι, ἡ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως τετέλεσται*» Π 346. — Πρβλ. «*νῦν δ' ἤδη τόδε... ἐκτετέλεσται*» Ψ 54. — «*τὰ προτυπούμενα πάλα σκωδῶς, νῦν ἀναφανδὸν ἐκτετέλεσται*» Δοξαστικὸν ἤχου β'. Στιχηρῶν Ἐσπερινῆς Α' Κυριακῆς Νηστεϊῶν.

Μητροπολίτου Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ
ΤΟΜΟΣ Α'

Ἀκάθιστος Ὑμνος Ἡ Ὁδὴ τῆς Θεοτόκου Ἐομοτορικὸν Ἐορτολόγιον (Γενέσιον, Εἰσόδια, Εὐαγγελισμός, Κοίμησις, «Ἀπόδοσις», Σύναξις, Ὑπαπαντή, Ζωοδ. Πηγῆ, Ἁγία Σκέπη, Τιμίᾳ Ἐσθῆς, Ἁγία Ζώνη, Ἐορταὶ θαυμάτων καὶ Εἰκόνων Τῆς).

Ἐνας ἀνεκτίμητος «πανδέκτης», πραγματικὸ θησαυρίσμα κηρυγμάτων ἐποικοδομητικοῦ περιοχόμενου, ποῦ ἀνταποκρίνεται στὶς λειτουργικὰς καὶ εορτολογικὰς ἀπαιτήσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821*

Ἀντιθέτως, εἰς τὴν Πετρούπολιν ἡ διακεκριμένη προσωπικότης τοῦ Ἀλεξάνδρου Στούρτζα, φίλα προσκειμένη εἰς τὸν Κ. Οἰκονόμον, εἶχε συμβάλει, ὥστε νὰ διαμορφωθῇ εὐνοϊκὸν κλίμα διὰ τὸν πρεσβύτερον Κ. Οἰκονόμον. Δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἀμφισβητήσῃ κανεὶς τὸ γεγονός,

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΥ

ὅτι ὁ Εἰρηνοπόλεως Γρηγόριος εὗρισκετο εἰς τὸ Ρωσικὸν ἔδαφος εἴκοσιν ἔτη¹¹⁰ πρότερον τοῦ Κ. Οἰκονόμου, ἦτο Ἀρχιερεὺς μὲ πλουσίαν ποιμαντικὴν καὶ ἐθνικὴν¹¹¹ δρᾶσιν καὶ λίαν ἀγαπητὸς μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἀλλογενῶν τῆς Ρωσίας.

Ἐκεῖνο, ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ Κ. Οἰκονόμου εἶναι, ὅτι αἱ μετ' ἐπιφυλάξεων πολλῶν τοποθετήσεις τῶν Ἐφόρων τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἐταιρείας Ὀδησοῦ ἐναντι τοῦ Κ. Οἰκονόμου, οὐδόλως ἐπηρέασαν αὐτὸν εἰς τὰς φιλικὰς σχέσεις του μετ' ὄλων αὐτῶν καὶ τῶν διακεκριμένων ὁμογενῶν τούτων τῶν χρόνων, γεγονός, τὸ ὁποῖον διαπιστοῦται κυρίως ἐκ τῆς συνεργασίας του μετ' αὐτῶν, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Ἀυτοκρατορικοῦ Κομιτάτου, καὶ ὡς φανήσεται κατωτέρω εἰς τὴν σχετικὴν παράγραφον.

Ἄτερον γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει τὴν ἄμεσον συμμετοχὴν τοῦ Κ. Οἰκονόμου εἰς τὰ ἀ-

νακύψαντα προβλήματα, μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Ἀγῶνος, μεταξὺ τῶν προσφύγων τῆς Ὀδησοῦ, εἶναι τὸ ἐξῆς:

Ὁ πρίγκιψ Galitzin¹¹² ἐζήτησεν, ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κισνοβίου καὶ Χοτηνεῖου Δημήτριον¹¹³, στοιχεῖα περὶ τοῦ κλήρου τοῦ διασωθέντος εἰς Ὀδησσόν. Οὗτος μὴ δυνάμενος ν' ἀνταποκριθῇ ἐκ τῆς ἐπαρχίας του εἰς τὸ αἴτημα αὐτοῦ τοῦ πρίγκιπος, παρακαλεῖ τὸν Διοικητὴν - Πολιτάρχην Ὀδησοῦ κόμητα Langeron¹¹⁴ νὰ ἀποστείλῃ τὰ σχετικὰ στοιχεῖα. Προκειμένου ὁ τελευταῖος νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ αἴτημα τούτου, δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Κ. Οἰκονόμον¹¹⁵ «ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε παρὰ πάντα ἄλλον ὄλους ἐκεῖνους τοὺς ἱερωμένους Γραικοὺς, οἵτινες ἀπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος διεσώθησαν εἰς Ὀδησσόν», παρακαλεῖ «ταπεινότερα αὐτὸν νὰ δεχθῇ αὐτὸ τὸ βάρος, συνάπτων τὴν εἰρημένην πληροφορίαν τοῦ ζητήματος τοῦ Ἐπισκόπου Δημητρίου» καὶ νὰ ἀποστείλῃ τὴν ἀπάντησιν τὸ ταχύτερον δυνατόν.

«Ὁ Μινίστρος τῶν πνευματικῶν ὑποθέσεων καὶ τοῦ φωτισμοῦ πρίγκιψ Γαλιτζίν», ἀναφέρει ὁ κόμης Langeron, «ἐζήτησε γνώμην ἀπὸ τὸν Πανιερώτατον Δημήτριον, Ἀρχιεπίσκοπον Κισνοβίου καὶ Χοτηνεῖου, τί δύναται νὰ πράξῃ εἰς ὄφελος τοῦ τάγματος τῶν ἱερωμένων Γραικῶν, διασωθέντων ἀπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος εἰς Ὀδησσόν».

Εἰδικώτερον ἐξήτει νὰ πληροφορηθῇ «πόσοι κατ' ὄνομα εὗρισκονται (εἰς Ὀδησσόν) Γραικοὶ Ἀρχιερεῖς, Ἀρχιμανδριταί, Ἱερομόναχοι, Ἱερο-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 378 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

110. Ἐγένετο Ἐπίσκοπος τὸ 1802 εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑπὸ τοῦ σχολάζοντος Πατριάρχου Γρηγορίου Ε', ἐπὶ τίτλῳ Εἰρηνοπόλεως καὶ Βατοπεδίου μετ' αὐτὴν (τὴν χειροτονίαν) ὁ Γρηγόριος ἀπεστέλει εἰς Μολδαβίαν ἠγούμενος τῶν ἐκεῖσε πλουσιωτάτων βατοπεδινῶν μετοχιῶν, διατηρήσας σχεδὸν μέχρι θανάτου (Ἰανουάριος 1846) τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐποποιεῖαν, ἐξ ὧν, φαίνεται ἐγένετο ὑπέρπλοτος. Πρβλ. *M. I. Γεδεών*, Γρηγόριος Εἰρηνοπόλεως καὶ Βατοπεδίου, ΜΕΕ, τ. Η', σ. 728.

111. Ὁ βιογράφος του Σοφοκλῆς Οἰκονόμος, ἀναφέρει ὅτι «ἀφῆρωσεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν μίαν μίτραν ἀσημένιαν, μαλαγαματοκαπνισμένην μὲ πέτρας, μίαν πατερίτζαν μὲ δύο πέτρας σμαράγδι, καὶ μὲ ἓνα σταυρόν, μὲ ρουμπίνια καὶ μίαν στολὴν ἱερατικὴν ὀλόκληρον καλὴν (7-3-1821) ... συνδρομὴν ... δύο χιλιάδες ὀκάδες μολύβι (7-5-1821)». Ἴδ. *Σοφοκλέους Οἰκονόμου*, Βίος ..., ἐνθ' ἄνωτ., σ. 30, σημ. α'.

112. Ἴδ. ἄνωτ., σημ. 98.

113. Τὸν Δημήτριον, ὡς Ἀρχιεπίσκοπον Κισνοβίου καὶ Χοτηνεῖου τὸν ἀναφέρουν οἱ: *Σοφ. Οἰκονόμος*, Βίος ..., ἐνθ' ἄνωτ., σ. 36 καὶ 51-52, *Ἀθανάσιος Ξόδιλος*, Ἡ Ἐταιρεία ..., ἐνθ' ἄνωτ., σ. 87 καὶ ὁ *Ἐμμ. Πρωτοψάλτης*, Ἡ φιλικὴ ..., ἐνθ' ἄνωτ., σ. 79. Ὁ δὲ *N. Iorga*, *Istoria bisericii romanesti*, Bucuresti 1932, vol. II, Παράρτημα ἄ.σ., μνημονεύει ὡς Ἐπίσκοπον τὸν Gavriil Banulescu ἀπὸ τὸ 1812 μέχρι τὸ 1821, τὸν δὲ Δημήτριον ἢ Δανιὴλ Sulima, ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ ὅτι μετὰ τὸν Gavriil Banulescu ἐγένετο Ἐπίσκοπος Κισνοβίου καὶ Χοτηνεῖου. Πρβλ. *Mircea Pacurariu*, *Istoria bisericii ortodoxe romane*, Bucuresti 1981, vol. II, p. 417.

114. Ἴδ. ἄνωτ., σημ. 94.

115. Ἴδ. Φ. III, 186/8-7-1822.

διάκονοι, Μοναχοὶ καὶ κοσμικοὶ Ἱερεῖς ὁποῖας ἡλικίας καὶ ἂν μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀνάγκη βοήθειας, καθὼς ὁμοίως καὶ τοιοῦτοι, οἱ ὅποιοι ἠμποροῦν προσωρινῶς, ἕως νὰ ἐπιστρέψουσιν εἰς τὴν Πατριίδα των, νὰ χρησιμεύσουν εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ κοσμικὰ διδασκαλεῖα, καὶ ἂν δὲν δύνανται νὰ παραδίδωσι μαθήματα, τοῦλάχιστον νὰ ἐνασχολῶνται μετὰ τῶν μαθητῶν συνδιαλεγομένων τὴν Γραικικὴν διάλεκτον»¹¹⁶.

Ὁ Κ. Οἰκονόμος ἀπαντῶν εἰς τὸν κόμητα Langeron σημειοῖ: «Ὁ ἀριθμὸς, τὰ ὀνόματα καὶ ἡ ἡλικία τούτων τῶν διασωθέντων εἰς Ὁδησσὸν Ἀρχιερέων, Ἀρχιμανδριτῶν, Ἱερομονάχων, Ἱεροδιακόνων καὶ Μοναχῶν Γραικῶν, εἶναι καταγεγραμμένα ἀκριβῶς εἰς τὴν τῆς Ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος Καγκελαρίαν, ὅπου ἔλαβον ἀφορμὴν πολλάκις νὰ παρουσιασθῶσιν ὅλοι οἱ ρηθέντες ἱερωμένοι. Κανεὶς ἀπ' αὐτοῦς τοὺς κληρικούς», σημειοῖ ἐν συνεχείᾳ ὁ Κ. Οἰκονόμος, «ὅσον ἐγὼ δύναιμι νὰ ἐξεύρω, δὲν ἔχει ἰδίαν του κατάστασιν. Ὅλοι εἶναι πάμπτωχοι τραφέντες ἕως τώρα ἀπὸ τὴν δαφιλεστάτην ἐλεημοσύνην τοῦ μεγάλου Κυρίου ἡμῶν Αὐτοκράτορος. Περὶ δὲ τῆς παιδείας των καὶ τῆς εἰς τὰ πνευματικὰ διδασκαλεῖα χρησιμεύσεως αὐτῶν, οἱ μὲν τρεῖς Ἀρχιερεῖς¹¹⁷ καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν των, καὶ διὰ τὸν βαθμὸν των νομίζω ὅτι εἶναι ἐξηρημένοι ἀπὸ τὸ πολύμοχθον τῆς διδασκαλίας ἐπάγγελμα. Ἀπὸ δὲ τοὺς ἄλλους ἱερωμένους, ἄλλοι ὀλίγον πεπαιδευμένοι ἀνεχώρησαν δι' ἄλλας πόλεις, ὡς εἰς τὴν Βιένναν, ἄλλοι παρέμειναν εἰς τὴν Ὁδησσὸν εἰς ἀθλίαν οἰκονομικὴν κατάστασιν. Ἐξ αὐτῶν, ἐκτὸς ἐκείνου¹¹⁸, ὅστις εἶναι

116. Αὐτόθι.

117. Πρβλ. ἄνωτ. σημ. 60, ὅπου μνημονεύεται ὁ Ἱεραπόλεως Φιλόθεος.

118. Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ὁδησοῦ, ἰδ. ἄνωτ., σημ. 65. Δέον νὰ προστεθῇ ὅτι μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ τοῦ Ναοῦ ἐπληθύνθησαν. Ὡς ἐκ τούτου παρέστη ἀνάγκη ἀνοικοδομήσεως καὶ δευτέρας Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας. «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ρωσσίας Ἀθανάσιος δι' ἰδίου οὐκαζίου ὑπ' ἀριθ. 517 ἐπέτρεψε τὴν ἱδρῶσιν ἐν Ὁδησσῷ καὶ δευτέρας Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου κατὰ τὸ βόρειον μέρος τῆς πόλεως ἐν τῇ θέσει τῆς νῦν ἑλληνικῆς ἀγορᾶς, δαπάναις τῶν κατοικούντων τὸ βόρειον μέρος τῆς πόλεως ... Οἱ κάτοικοι τοῦ βορείου αὐτοῦ τμήματος τῆς πόλεως, ὄντες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μεγαλέμποροι, ἐξησφάλιζον πᾶσαν ἀναγκαίαν πρὸς οἰκοδομὴν καὶ διακόσμησιν τῆς ἐκκλησίας δαπάνην τῆς ὁποίας, εἰς τὰς 20 Αὐγούστου τοῦ 1822, ἐτέθησαν ἐπὶ τῆς πλατείας Ἀλεξάνδρου τὰ θεμέλια τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπαπαντῆς, ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς Μη-

διωρισμένους ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν Γραικικὴν ἐκκλησίαν τῆς Ὁδησοῦ, οἱ μὲν εἶναι γέροι ἢ καὶ ἀσθενεῖς, οἱ δὲ ἄλλοι, Μοναχοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μένουσιν ἀνίκανοι νὰ ἐπαγγεληθῶσι τοῦ Διδασκάλου τὸ ἐπάγγελμα»¹¹⁹.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διαφαίνεται σαφῶς ἡ μεγάλη συμβολὴ τοῦ Κ. Οἰκονόμου, ἤδη ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Ἀγῶνος, εἰς τὴν ἐπίλυσιν προβλημάτων τῶν διασωθέντων ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Δυνάστου καὶ νῦν προσφύγων εἰς Ὁδησσόν. Τοῦτο ἐπισημαίνει καὶ ὁ Τισχεδόρφος (Tischendorf)¹²⁰, γράφων ὅτι «ἐν γένει καθ' ἅπασαν τὴν ἐν Ὁδησσῷ διαμονὴν του ἦν ὁ μόνος, παρ' ᾧ οἱ αὐτόθι καταφυγόντες πολυάριθμοι Ἕλληνες εὐρισκον παραμυθίαν καὶ συμβουλὰς. Ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἔφθανε μέχρι Πετροῦπόλεως, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἀνέδειξε, προσκαλέσας αὐτόν, μέλος τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἐκόσμησε διὰ τοῦ παρασήμου τῆς Ἁγίας Ἄννης»¹²¹.

Εὐρισκόμενος ἀκόμη εἰς τὴν Ὁδησσόν, ὁ Κ. Οἰκονόμος καλεῖται ὑπὸ τοῦ Μινίστρου τῆς Θρησκείας καὶ τοῦ Δικαίου Ἀνδρούσης Ἰωσήφ¹²² διὰ σχετικοῦ ἐγγράφου, ὑπογεγραφομένου καὶ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Χαραλάμπους Μάλη¹²³, ὁ ὁποῖος καὶ συνέτασε τὰ σχετικὰ ἐγγράφα, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

(Συνεχίζεται)

τροπολιτικῆς ἐκκλησίας τῆς Μεταμορφώσεως πρωτοιερέως Πέτρου Κουνιτζοῦ καὶ τοῦ πρωτοιερέως τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος, Ἰωάννου Ροδαίου, καὶ τοῦ λοιποῦ κλήρου». Ἰδ. Α. Ροσσολύμου, Ἡ ἐν Ὁδησσῷ ἑλληνικὴ ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Τριάδος 1808-1908, Odessa 1908, σ. 13-15. Πρβλ. Πολυκάρπου Συνοδικοῦ, Κ. Οἰκονόμος..., ἐνθ' ἄνωτ. «Γρηγ. Παλαμᾶς», τ. 7 (1923), σ. 7, σημ. 3. Ἐλευθερίου Παυλίδου, Ὁ Ἑλληνισμὸς ..., ἐνθ' ἄνωτ., σ. 161-162.

119. Φ. Π, 185/10-7-1822.

120. Ἰδ. ἄνωτ., σημ. 48.

121. «Αἰών», 1516/22-4-1857.

122. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ Ἀνδρούσης, ἰδ. Τάσου Ἀθ. Γροτσπούλου, Ἰωσήφ, ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης, ΘΗΕ, τ. 7, σσ. 132-135.

123. Περὶ τοῦ Χαραλάμπους Μάλη, ἰδ. Βαλερίου Γ. Μέξα, Οἱ Φιλικοὶ ..., ἐνθ' ἄνωτ., σ. 64, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι ὁ Κύπριος αὐτὸς Διδάσκαλος ἐγένετο Φιλικὸς διὰ τοῦ καθηγητοῦ Γρηγορίου Δικαίου εἰς τὰς 28 Ὀκτωβρίου 1819 καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἰωάννου Δ. Μπουγάτσου, Προδρόμος συλλογῆ Κυπριακοῦ Γλωσσικοῦ καὶ Λαογραφικοῦ ὕλικου ὑπὸ Χαραλάμπους Μάλη. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐπετηρίδος» τοῦ Ἰδρύματος Νεοελληνικῶν Σπουδῶν, τ. Α' (1979-1980), σ. 87-91. Τοῦ Αὐτοῦ, «Ἡμερολόγιον τοῦ Αἰγαίου» (1905-1906). «Ἀνατολικὸν Ἡμερολόγιον» (1913), Ἀθήναι 1981.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ό «Προκαθήμενος της Αφρικανικής Ορθοδοξίας»

Ό γνωστός εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους δημοσιογράφος κ. Σπ. Ἀλεξίου ἐν ἄρθρῳ του, ὁπερ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδα «Τὸ Βῆμα», λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς προσφάτου τρίτης περιοδείας τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου, ἐξῆρεν ὀρθῶς καὶ δικαίως τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ, γράφας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ό σημερινὸς Προκαθήμενος τῆς Αφρικανικῆς Ορθοδοξίας, πὺ εἶναι καὶ ὁ δεῦτερος εἰς τὴν τάξιν τῶν Πατριαρχῶν μετὰ τὸν Οἰκουμενικό, διαθετεῖ πολλὰ ἡγετικά καὶ πνευματικά προσόντα. Πρὶν ἀπὸ ὅλα εἶναι σεμνὸς κληρικὸς. Ἐτοῖ ἦταν ὅλη του τὴν ζωὴ καὶ ὡς Μητροπολίτης Καρθαγίνης... Εἶναι ἄνδρας μὲ ἀπόλυτη ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση. Στέκει πάντοτε στὸ πλευρὸ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ ἀφοσίωση καὶ ἀγάπη. Ό Προκαθήμενος τῆς Ορθοδοξίας ἔχει στὸν Πατριάρχη Παρθένιο τὸν καλύτερο σύμβουλο καὶ βοηθό Του στὸ πολύπλοκο καὶ δύσκολο ἔργο Του... Ό Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Παρθένιος μὲ τὴν παρουσία Του στίς μείζονες καὶ ὑπερτελεῖς Συνόδους συμπαρίσταται στὸν Οἰκουμενικό μὲ τὴν προσωπικότητα καὶ τίς γνώσεις Του στὰ ἐκκλησιαστικά, κανονικά καὶ διοικητικά θέματα. Σὲ αὐτὲς τίς περιπτώσεις, χάριν τῆς ἀληθείας, πρέπει νὰ πούμε πὺς ἀνάλογη εἶναι καὶ ἡ στάση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ».

Περαιῶν τὸ ἄρθρον του ὁ κ. Ἀλεξίου τονίζει εὐστόχως καὶ τὰ ἑξῆς: «Στὴν πρόσφατη περιοδεία Του (ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας) δὲν ἄφησε κανένα σημεῖο τῆς Αφρικῆς. Τὰ ἐπισκέφθηκε ὅλα. Ἐκανε λειτουργίες καὶ χειροτόνησε μαύρους ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς πὺ ἔχουν τὸν δικὸ τους παραδοσιακὸ τρόπο νὰ ἐλκύουν τοὺς πιστοὺς, μὲ τὴ δική τους μουσικὴ καὶ τὸν δικὸ τους τρόπο λατρείας. Ό Πατριάρχης δὲν τοὺς ἀπαγορεύει τίποτε ἀπὸ αὐτά, οὔτε ὄργανα, οὔτε χοροὺς, οὔτε τραγούδια τῆς κάθε φυλῆς, καὶ μέσα στοὺς ναοὺς. Ἐτοῖ πιστεύει πὺς μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν καὶ μὲ τὴν ἀγάπη τοὺς στοὺς πονεμένους ἀνθρώπους ἡ Ορθοδοξία, πὺ ἔχει γερὰ θεμέλια ἐκεῖ, θὰ ἐξαπλωθεῖ καὶ θὰ κυριαρχήσει. Μαζί της θὰ ἀναπτυχθεῖ καὶ ἡ ἀγάπη τοὺς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, γιατί ὅλοι ξέρουν πὺς ἀπὸ ἐδῶ ξεκινᾶ αὐτὴ ἡ μεγάλη δύναμη».

Εἰς ταῦτα ἂς ἐπιτραπῆ νὰ προστεθῆ, ὅτι ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος εἶ-

ναι προσωπικότης διεθνοῦς ἀκτινοβολίας ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ, συντελών τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκουμενικῶν διαλόγων κατὰ τρόπον μὴ ἀπάδοντα εἰς τὴν Ορθόδοξον Παράδοσιν.

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ Ἅγιον Ὅρος

Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀπανταχοῦ Ορθοδοξίας μετ' ἀγαλλιᾶσεως ἐπληροφόρηθη τὴν ἀποκατάστασιν τῶν εἰρηνικῶν σχέσεων μετὰ τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ δέκα τριῶν Ἰ. Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, σχέσεων, αἱ ὁποῖαι, ὡς μὴ ὠφέλε, εἶχον διαταραχθῆ.

Εἶναι εὐχάριστον ὅτι οἱ Πανοσιολογιώτατοι Καθηγούμενοι καὶ οἱ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι ἀντιπρόσωποι καὶ Προϊστάμενοι τῶν ἀκτινοβόλων ἱερῶν τούτων Μονῶν μετὰ ἀξιεπαίνου ταπεινοφροσύνης συνεβάλλοντο εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν ἀνακυψάντων προβλημάτων δι' ἐπιστολῆς τῶν πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖον, ἐν τῇ ὁποῖα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, γράφονται καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἐν ἀγωνία πολλῇ διατελοῦντες ἅπαντες διὰ τὴν φυγάδευσιν τῆς εἰρήνης καὶ ἐνόητος ἀπευθύομεν καὶ αὐθις τὸ ὑἱκὸν ἡμῶν τοῦτο γράμμα, ἐξομολογοῦμενοι οἰονεὶ τὰς μυχιαιτάτας ἡμῶν σκέψεις.

»Καὶ πρῶτον διαδηλοῦμεν ὅτι βαθύτατος τυγχάνει ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀφοσίωσις ἡμῶν πρὸς τὸ Σεπτὸν ὑμῶν Πρόσωπον καὶ τὸν πανίερον θεομὸν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς μαρτυρικῆς Κωνσταντινουπόλεως.

»Ἐν συνεχείᾳ, ἐπίσης, δηλοῦμεν ὅτι ἡ ἐμμονὴ ἡμῶν εἰς τὸ αὐτοδιοίκητον τοῦ Ἁγίου Ὁρους δὲν ὑπαγορεύεται ἐκ φρονήματος ἀνυπακοῆς ἢ ἀντιθέσεως πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐκ συνειδήσεως ἀγαθῆς, ὑψίστης εὐθύνης εἰς τὸ νὰ μὴ ἀλλοιώσωμεν ὅ,τι παρελάβομεν ὑπὸ ὁσίων πατέρων καὶ τὸ ὁποῖον ἰσχύει ἀπὸ χιλίων καὶ πλέον ἐτῶν καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἐγγύησιν τῆς διατηρήσεως καὶ ἀκμῆς τοῦ ἀγιοτρόφου ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ.

»Ὡς ἄνθρωποι ὅμως ἀτελεῖς ἐνδέχεται κατὰ τὰς διαφόρους προσπαθείας ἡμῶν πρὸς διασφάλισιν τῶν ἀρχαίων θεσμίῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀθελήτως νὰ ἐστενοχωρήσαμεν Ἰμᾶς ἢ σεβαστοὺς ἀντιπροσώπους Ἰμῶν, ὡς τὴν ἐπ' ἐσχάτων ἐλθοῦσαν Σεπτὴν Πατριαρχικὴν Ἐξαρχίαν. Ἡμεῖς ἅπαντες, ἐν οἷς καὶ οἱ τιμωρηθέντες ἀδελφοί, αἰτούμεθα τὴν συγχώρησιν Ἰμῶν Ὅτι γὰρ ἔχομεν Ἀρ-

χειρέα μη δυνάμενον συμπαθήσαι ταῖς ἀσθενεῖαις ἡμῶν”.

»Πιστεύομεν, Παναγιώτατε, ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ συνδεώμεθα μεθ’ Ὑμῶν, τὸν πνευματικὸν ἡμῶν Πατέρα, οὐχὶ διὰ τοῦ φόβου τῶν επικρεμαμένων ἐκάστοτε ποιῶν, ἀλλ’ ὡς υἱοὶ διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως. Οὕτω θὰ ἐξασφαλισθῆ καὶ ἡ συνέχισις τῆς δυνατότητος παρὰ τῆ Ἱερᾷ Κοινότητι ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀνευ τῆς ὁποίας οὐδὲν βουλευόμενον σῶμα δύναται νὰ λειτουργήσῃ συνοδικῶς καὶ δημοκρατικῶς».

Κονσέρτο ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἐλβετίας

Καθ’ ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς τὸ λαμπρὸν Δελτίον Εἰδήσεων «Ἐπίσκεψις», ὅπερ ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ ἐν Chambésy - Genève Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἐλβετίας ὠργάνωσε τὴν 29ην Μαρτίου 1994 Κονσέρτο ἐν τῇ αἰθούσῃ Victoria Hall τῆς Γενεύης, καθ’ ὃ ὁ διάσημος ρώσος βιολοντσέλιστας καὶ ἐντιμολογιώτατος Ἄρχων Μουσικοδιδάσκαλος τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κ. Mstislav Rostropovich παρουσίασε ἔργα Haydn καὶ Vivaldi, ἵνα διατεθοῦν τὰ ἐκ τοῦ Κονσέρτου ἔσοδα διὰ τὰ φιλανθρωπικὰ ἔργα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἐν τῷ ἐντύπῳ Προγράμματι τοῦ Κονσέρτου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλβετίας κ. Δαμασκηνός, ὅστις εἶναι Ἀντεπιστέλλον Μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐσημείωσεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοτέρους φίλους καὶ ὑπερμάχους τῆς ἀποστολῆς τῆς Μητροπόλεως εἶναι ὁ διάσημος καὶ λαμπρὸς βιρτουόζος τοῦ βιολοντσέλου Mstislav Rostropovich. Ὁ τιμημένος ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μετὰ τὸ ὄφφικιο τοῦ Ἄρχοντος Μουσικοδιδασκάλου καλλιτέχνης προσφέρει καὶ σήμερα ἀφιλοκερδῶς, ὅπως ἔχει κάμει καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, τὸ θεῖο του τάλαντο καὶ τὴν πηγαία δεξιότητά του ὑπὲρ τῶν ποικίλων σκοπῶν τῆς Μητροπόλεως Ἐλβετίας. Ἡ ὁποιαδήποτε προσπάθεια ἐκ μέρους μου προβολῆς τῆς σπανίας προσωπικότητος καὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ ταλάντου τοῦ Mstislav Rostropovich θὰ κινδύνευε νὰ εἶναι μία ἀπλοϊκὴ κοινοτοπία. Ἡ βαθύτατη ἐπιθυμία μας εἶναι νὰ τοῦ ἐκφράσωμε τίς εὐλικρινεῖς μας εὐχαριστίες καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μας γιὰ τὴν τόσο συγκινητικὴ καὶ ἀνεκτίμητη προσφορά του, ἀλλὰ φοβούμαι ὅτι θὰ ἐνέπιπτε σὶδὸν σοφὸ κανόνα ὅτι “σιγῇ τιμάσθω τὰ μεγάλα”.

»Ὅντως, μπροστά μας ἔχομε ἓνα μεγάλο ἄνθρωπο, ἓνα μεγάλο καλλιτέχνη δημιουργὸ ἀλλὰ καὶ τῆ Μουσικῆ, τὸ μεγάλο αὐτὸ εἶδος τῆς τέχνης. Ὅταν σκέπτεσαι τῆ Μουσικῆ, ἡ σκέψη σου ἀγκαλιάζει τὸν Rostropovich, ὅταν ἔχῃς τὴν εὐτυχία νὰ βλέπῃς τὸν Mstislav ἢ καρδιά σου κτυπάει γιὰ τῆ Μουσικῆ· εἶναι ἡ μεγάλη δύναμη τῶν Μεγάλων

τῆς Μουσικῆς, πρὸ τῶν ὁποίων ἰστάμεθα μετὰ ἐλκυστικὸ δέος καὶ μετὰ ἀνυπόκριτο θαυμασμό. Ὁ Mstislav Rostropovich εἶναι ὁ σύγχρονος μεγάλος μύσσης τῆς Μουσικῆς. Ἐμεῖς ἂς ζήσωμε μετὰ δέος τὴν ἱερότητα τῶν στιγμῶν τῆς παρουσίας του».

Ἡ ἀνωτέρω μνημονευομένη ἐκδήλωσις ἀποκαλύπτει τὴν εὐρύτητα τῶν ὀριζόντων τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ, ὅστις μεριμνᾷ οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διακονικοῦ - κοινωνικοῦ ἔργου τῆς προβαλλούσης τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ἱ. Μητροπόλεως Ἐλβετίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σύνδεσιν τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητος μετὰ τῶν αἰσθητικῶν καὶ τῶν λοιπῶν πολιτιστικῶν ἀξιών εἰς μίαν ὀργανικὴν ὁλότητα.

Ἐπισημάνσεις τοῦ Καθηγητοῦ W. Pannenberg

Ὡς πληροφορεῖ τὸ Δελτίον Οἰκουμενικῆς Ἐπικαιρότητος «Ἐνημέρωσις», ὁ γνωστὸς ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ λουθηρανὸς θεολόγος κ. Wolfahrt Pannenberg, ὅστις εἶναι Καθηγητὴς τῆς Συστηματικῆς Θεολογίας ἐν τῇ Προτεσταντικῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Μονάχου, ὠμίλησε προσφάτως διεξοδικῶς περὶ τῆς κρίσεως, τὴν ὁποίαν διέρχονται σήμερον αἱ ἱστορικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Μεταρρυθμίσεως. Αἱ Ἐκκλησίαι αὗται, ὡς καὶ ὁ Ἀγγλικανισμὸς, ἔχουν ὑποκύψει, κατὰ τὴν διαπίστασιν τοῦ διακεκριμένου Καθηγητοῦ εἰς τὴν «γοητείαν τῆς ἐκκοσμηκείσεως», τοῦθ’ ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς χριστιανικῆς τῶν αὐθεντικότητος καὶ εἰς τὴν προδοσίαν τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ὡς προσθέτει ὁ Καθηγητὴς Pannenberg, ἐν τῶν μεγάλων ἐμποδίων εἰς τὴν εὐόδωσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ σήμερον εἶναι τὸ θέμα τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν, κυρίως ὅπως τοῦτο παρουσιάζεται ὑπὸ τοῦ ριζοσπαστικοῦ φεμινιστικοῦ κινήματος καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ «λόμπυ τῶν λεσβίων».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, συμφάνως πρὸς τὴν διακήρυξιν τοῦ αὐτοῦ καθηγητοῦ, ἐὰν αἱ ἱστορικαὶ προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς δὲν ἀλλάξουν πορείαν καὶ ἐὰν δὲν παύσουν νὰ ταλαντεύονται ὡς πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν χριστιανικὴν τῶν ταυτότητα, κινδυνεύουν νὰ ἐξαφανισθῶν καὶ οὕτω τὸν 21ον αἰῶνα θὰ ἐπιζήσουν μόνον ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς καὶ αἱ διὰ τῆς προσεγγίσεως πρὸς ταύτας ἀνακαινιζόμεναι προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι.

Ἡ χαώδης κατάστασις τοῦ Προτεσταντισμοῦ

Ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Μ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Τέτσης, ὅστις εἶναι ὁ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῆ ἐν Γενεύῃ ἔδρᾳ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, σχολιάζων ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐνημέρωσις» τὰς ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει μνημονευθείσας ἐπισημάνσεις τοῦ κ. W. Pannenberg

berg, τονίζει μετ' ἐμφάσεως καὶ κατὰ ρωμαλέον τρόπον τὰ ἐξῆς:

«Άφορμὴ γιὰ τὶς ἡμιστὰ ἐνθαρρυντικὲς αὐτὲς διαπιστώσεις τοῦ ἐν λόγῳ γερμανοῦ καθηγητοῦ, ἔδωσε ἡ δράση πολλῶν “προοδευτικῶν” Προτεσταντικῶν κινήματων, τὰ ὁποῖα, ξεκινώντας ἀπὸ τὸν ἀμερικανικὸ χῶρο, μεταφτυεῦθηκαν στὴν Εὐρώπῃ καὶ τείνουν πλέον νὰ κατακτήσουν ἔδαφος σὲ κύκλους τοῦ λεγόμενου Τρίτου Κόσμου. Πρόκειται γιὰ τὶς ἴδιες ἀκριβῶς διαπιστώσεις πού ἔχουν κάμει τὸν τελευταῖο καιρὸ ὅσοι συμμετέχουν σὲ διάφορες οἰκουμενιστικὲς ἐκδηλώσεις, θεώμενοι τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὁμάδες πίεσεως εἰσχωροῦν ἐντεχνα στὶς Ἐκκλησίες, ἐπιχειρώντας νὰ ἐπηρεάσουν πρόσωπα καὶ καταστάσεις, σὲ μιὰ προσπάθεια προωθήσεως τῶν ἰδεολογικῶν τοποθετήσεων ἢ τῶν νεοφανῶν «θεολογικῶν» θέσεων τοῦ κινήματος στὸ ὁποῖο ἀνήκουν. Θέσεων ὅμως πού δὲν ἔχουν σχέση οὔτε μὲ τὶς θεμελιώδεις εὐαγγελικὲς ἀρχές, οὔτε καὶ μὲ τοὺς στοιχειωδέστερους κανόνες τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς.

» Ἡ θύελλα πού ξέσπασε στοὺς κόλπους συντηρητικῶν προτεσταντικῶν κύκλων τῶν ΗΠΑ ἔπειτα ἀπὸ τὸ φεμινιστικὸ συνέδριο τῆς Μιννεαπόλεως τὸν περασμένο Δεκέμβριο, ὅπου λατρεύθηκε ὡς «Θεὰ Σοφία» τὸ τρίτο Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ οἱ κατηγορίες πού ἐκτοξεύθηκαν ἀπὸ ἐπίσημες ἐκκλησιαστικὲς Ἀρχές, χαρακτηρίζοντας τὸ συνέδριο ὡς νεο-παγανιστικὴ ἐκδήλωση καὶ ἀπόπειρα καταργήσεως τῆς ἐννοιας τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ἀποτελοῦν ἐνδειξὴ ὅτι πολλὲς ἱστορικὲς Ἐκκλησίες τοῦ Προτεσταντισμοῦ διατρέχουν σοβαρὸ κίνδυνο νὰ διασπασθοῦν καὶ χάσουν τὴν ὁμολογιακὴ τους ταυτότητα, ἂν δὲν φροντίσουν νὰ ἀνακόψουν τὴν ἀχαλίνωτη ὁρμὴ τῶν παραεκκλησιαστικῶν κινήματων, πού ἐπ' ἐσχάτων ξεφύτρωσαν μέσα ἀπὸ τὰ σπλάχνα τους, κομίζοντας καινὰ δαιμόνια.

» Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ὁ καθηγητὴς Rappenberg ἔχει ἀπόλυτο δίκαιο ὅταν καλεῖ τὸν ἱστορικὸ Προτεσταντισμὸ νὰ ἀλλάξει πορεία, προτοῦ ὀδηγηθεῖ σὲ αὐτοκαταποντισμὸ. Διότι, σὲ μιὰ ἐποχὴ πού μερίδα τοῦλάχιστον Διαμαρτυρομένων, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὰ θετικὰ ἀποτελέσματα τῶν διμερῶν ἢ πολυμερῶν διαλόγων, ζητεῖ νὰ βρεῖ τὶς ρίζες τῆς μέσα στὴν πίστη τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποκτήσει κάποια ἐκκλησιολογικὴ ὑπόσταση, τὰ ὡς ἄνω διασπαστικὰ κινήματα, ἀποτελοῦν τροχοπέδη καὶ τείνουν νὰ διαιωνίσουν τὴν χαώδη κατάσταση μέσα στὴν ὁποία βρίσκεται ὁ Προτεσταντισμὸς, μὲ τὶς ποικιλῶννες ἐκκλησίες, ὁμολογίες καὶ παραφυάδες του».

«Ἡ ἐλευθερία συγχέεται μὲ τὴν ἀσυδοσία»

Ὁ διακεκριμένος συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος κ. Γιάννης Λάμπας, ὅστις διακρίνεται διὰ τὴν ὑγιᾶ βιοθεωρητικὴν σκέψιν καὶ εὐστοχον κριτικὴν

ικανότητα, ἐν προσφάτῳ ἄρθρῳ του, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα, ἐπεσήμανε, πρὸς τοὺς ἄλλους, τὰ ἐξῆς:

«Στὸν τόπο μας, ἡ ἐλευθερία συγχέεται μὲ τὴν ἀσυδοσία. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχουν καταλάβει ὅτι κάθε ἐλεύθερη δραστηριότητα πρέπει νὰ ἔχει κάποια ὄρια, θεσπιζόμενα ἀπὸ κάποιους κανόνες. Ἔτσι λ.χ. ὑπάρχουν ἑκατοντάδες ραδιοσταθμοὶ καὶ δεκάδες τηλεοπτικὰ κανάλια, ἀλλὰ ἡ ἔλλειψη ρυθμιστικῶν διατάξεων ἔχει ὀδηγήσει σ' ἓνα χαῶδες σύνολο, ὅπου ὅλα τὰ προγράμματα κόβονται κάθε τόσο ἀπὸ διαφημίσεις καὶ ὅπου κυριαρχοῦν ἡ χυδαιότητα, τὸ “πορνὸ” καὶ ἡ ἀσημαντολογία» (Ἐλεύθ. Τύπος, 24 Ἰουν. 1994, σ. 4).

Αἱ ἐπισημάνσεις αὐταὶ ὑπενθυμίζουν, ὅτι εἶναι ἐπὶ τέλος καιρὸς νὰ ληφθῇ μέριμνα, ὥστε ἡ ραδιοτηλεοπτικὴ πολιτικὴ νὰ ἀποκτήσῃ Κώδικα ρυθμιστικῶν διατάξεων, ὅστις ἀφ' ἐνὸς θὰ ἐμπνέῃ εἰς τοὺς δημιουργοὺς καὶ φορεῖς τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν προγραμμάτων αὐτολογοκρισίαν καὶ συναίσθησιν κοινωνικῆς εὐθύνης καὶ ἀφ' ἐτέρου θὰ προστατεύῃ τοὺς ἀνωρίμους πολίτας καὶ ἰδίως τὴν νεολαίαν ἐκ τῶν παντὸς εἶδους ἐπιβουλῶν ἐναντίον τοῦ πνευματικοῦ ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος αὐτῶν.

Ἐποκαλυπτικὴ εἶδησις

Καθ' ἃ ἐπληροφορήθημεν ἐκ τοῦ Τύπου, ὁ Ἄλβανὸς Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ Ντάσνορ Κοκονόζι ἐδήλωσε τὸν παρελθόντα Ἰούνιον εἰς τὸ Γαλλικὸν Πρακτορεῖον, ὅτι περίπου δύο ἑκατομμύρια «κλασικὰ» βιβλία τῆς μαρξιστικῆς - λενινιστικῆς λογοτεχνίας, βιβλία τοῦ Λένιν, τοῦ Στάλιν καὶ τοῦ Ἐμβέρ Χότζα, ἴδρυτοῦ τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος, θὰ μεταβληθοῦν προσεχῶς εἰς ναστόχαρτον (χαρτόνιον) συσκευασίας ἢ εἰς χαρτόζυμην (χαρτομάζαν). Τὰ βιβλία τοῦ Ἐμβέρ Χότζα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τυπωθῆ εἰς χάρτην καλῆς ποιότητος, θὰ ἀνακυκλοθοῦν, ἵνα τυπωθοῦν νέα βιβλία. Μάλιστα ἔχουν ἤδη γίνεαι προσφοραὶ διὰ τὴν ὑπὸ χαρτοβιομηχανῶν ἀγορὰν τῶν βιβλίων τοῦ Χότζα εἰς τὴν τιμὴν τῶν 20 δολλαρίων κατὰ τόνον.

Ἡ εἶδησις εἶναι εὐγλωττος καὶ ἀποκαλύπτει πρῶτον τὴν σαθρότητα τῆς πάλαι ποτὲ μεσορρανοῦσης μαρξιστικῆς «θηροκείας», ἐνῶ δεῦτερον ἐξηγεῖ τὴν σιωπὴν τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον καὶ ἐν Ἑλλάδι λογίων κομμουνιστῶν, οἵτινες, ἐνῶ, διὰ νὰ διατηρήσουν τὴν κατεστημένην πολιτικοεπαγγελματικὴν των σταδιοδρομίαν καὶ ἐνδεχομένως τὰς ψήφους τῶν ὁμοϊδεατῶν, συνεχίζουν νὰ αὐτοπροβάλλονται ὡς κομμουνισταὶ - μαρξισταὶ, ἐν τῇ πράξει ἀποφεύγουν ἐπιμελῶς νὰ ἀναφερῶνται εἰς τὰ ἄλλοτε διατυμπανιζόμενα ὑπ' αὐτῶν μαρξιστικὰ - λενινιστικὰ δόγματα, περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἐπίκλησιν δημοκρατικῶν ἰδεωδῶν, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὴν «δικτατορίαν τοῦ προλεταριάτου».

Ε. Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Άρχιεπισκοπή Άθηνών

Άπό τὸ 1925, κάθε χρόνο, στὶς 29 Ἰουνίου, ὥρα 7.00' μ.μ., στὸν ἱερὸ Βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου, δίπλα στὴν Ἀκρόπολη, προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, τελεῖται Πανηγυρικός Ἐσπερινὸς σὲ ἀνάμνηση τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Ἀθήνα. Ἐντεταλμένος Ἀρχιμανδρίτης ἀναπτύσσει θέμα σχετικὸ μὲ τὴν ἑορτὴ μὲ γενικώτερες προεκτάσεις στὰ σύγχρονα προβλήματα. Φέτος μίλησε ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Σεραφεῖμ Παπακώστας, Ἀ' Γραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου μὲ θέμα: «Παῦλος ὁ τρισμέγιστος καὶ ἡ Ἐνωμένη Εὐρώπη». Ἔψαλε ἡ Χορωδία τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν «Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός».

Ἡ ἐκδήλωση, ποὺ μεταδόθηκε ἀπὸ τὴν ΕΡΑ-1 ἀπευθείας ὁργανώθηκε σὲ συνεργασία μὲ τὸν Δῆμο Ἀθηναίων, ἡ Φιλαρμονικὴ τοῦ ὁποῦ σὺμμετέχει στὴν ἑορτὴ. Προσκεκλημένοι ἦταν οἱ ὄμοροι Μητροπολίτες, ὁ Ἐξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας, ὁ Δήμαρχος καὶ τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο, ἡ Θεολογικὴ Σχολή, οἱ δικαστικὲς, στρατιωτικὲς, ἀστυνομικὲς κ.ἄ. Ἀρχές κ.λπ. ἐπίσημοι.

Τὴν ἑορτὴ παρακολούθησε ὅπως κάθε χρόνο πλῆθος κόσμος.

(Άπό τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

— Ὁ παπικὸς νούνσιος στὴ Σόφια Mario Ricci μόνον στὰ λόγια ἀναγνωρίζει τὴν κανονικὴ Σύνοδο ὑπὸ τὸν πατριάρχη Μάξιμο. Ἀπόδειξη: Γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τοῦ Ἁγ. Νικολάου στὸ Μπάρι (9 Μαΐου) προσκάλεσε τὸν «Σεβασμιώτατο μητροπολίτη Στάρας Ζαγόρας Παγκράτιο» (εἶναι καθηρημένος!). Διόρθωσε τὸ λάθος του καὶ ἔστειλε στὸ Μπάρι «τὸν ἐπίσκοπο Γαλακτίωνα καὶ τὸν Ivan Petron». (Δηλαδῆ τὸν καθηρημένο ἐπίσκοπο Βελίκης Γαλακτίωνα = βουλευτὴ Georgi Tabakov, καὶ τὸν ἀρχιμανδρί-

τη Ἰννοκέντιο, τὸν ὁποῖο οἱ σχισματικοὶ μητροπολίτες στὶς 21.2.1993 τὸν χειροτόνησαν ἐπίσκ. Μαρκιανουπόλεως. Ὁ τελευταῖος κατὰ κόσμον ὀνομάζεται Ivan Petron). Οὐδὲν σχόλιο.

— Στὶς 13.5.1994 στὸ Πλέβεν οἱ ἐπαρχ. ἐκλογεῖς ἐπέλεξαν τοὺς ἐπίσκ. Ζνεπόλεως Ἰγνάτιο (23 ψήφους) καὶ Ἀγαθονικεῖας Ναοὺμ (14). Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐξέλεξε ὡς μητρ. Βράτζης τὸν πρώτο, Διευθυντὴ τῆς Ἐκκλ. Σχολῆς Σόφιας (29.5.1994).

— Τὴν ἴδια μέρα (13.5.1994) τὸ συνοδικὸ μέγαρο στὴ Σόφια ἐπιστράφηκε στὴν Ἱ. Σύνοδο τὴν ὑπὸ τὸν Μάξιμο. Βρισκόταν ἐπὶ δύο περίπου ἔτη στὰ χέρια τῶν σχισματικῶν.

— Ἡ «Ἀρχιερατικὴ» Σύνοδος ἐξέτασε τὶς αἰτήσεις συγγνώμης τῶν καθηρημένων πρώην μητρ. Νευροκοπίου Ποιμένα καὶ Στάρας Ζαγόρας Παγκρατίου (13.5.1994). Ἀποφάσεις: Ἐπαναφορὰ στὴν τάξη τῶν μοναχῶν, ἐγκλεισμὸς σὲ μονή, γραπτὴ ἀποκήρυξη τῶν ἀντικανονικῶν ἐνεργειῶν τους, ἀφορισμὸς τοῦ καθηρημένου πρώην μητρ. Βράτζης Καλλίνικου.

— Ἡ εἰρήνη ὁμως δὲν ἦλθε στὴν Ἐκκλησία. Οἱ σχισματικοὶ μὲ ἀνακοίνωσή τους δὲν ἀναγνωρίζουν τὶς ποινὲς ὡς ἀντικανονικὲς καὶ ἀδικες, κατηγοροῦν τοὺς «πατριαρχικοὺς» ὅτι κατέλαβαν μὲ βία τὸ συνοδικὸ μέγαρο, συγκροτοῦν νέο προσωρινὸ διοικητικὸ κέντρο στὴ Σόφια καὶ δηλώνουν ὅτι «ἡ ἰδέα τοῦ κινήματος γιὰ ἀνανέωση τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι κτήριο γιὰ νὰ γκρεμισθεῖ». Ὑπογράφουν οἱ «μητροπολίτες» Νευροκοπίου Ποιμῆν, Στάρας Ζαγόρας Παγκράτιος, Βράτζης Καλλίνικος καὶ Δοροστόλου Γεννάδιος.

— Στὶς 17.5.1994 τὸ κτήριο τῆς μητροπόλεως στὸ Νευροκόπι περιήλθε στὴν κυριότητα τοῦ νέου μητρ. Νευροκοπίου Ναθαναήλ. Μέχρι τότε ὁ Ναθαναήλ διοικοῦσε τὴν ἐπαρχία του μὲ ἔδρα ξενοδοχεῖο τῆς πόλεως.

— Οἱ σχισματικοὶ προχώρησαν καὶ σὲ νέα πρόκληση. Ἐξέλεξαν «μητροπολίτη Σόφιας» τὸν ἀρχιμ. Ἰννοκέντιο (18.5.1994), ἀντικανονικὸ ἐπίσκ. Μαρκιανουπόλεως. Συγχρόνως κίνησαν τὴ διαδικασία γιὰ τὴ δίκη τῶν Μαξίμου, Κυρίλου, Νεοφύτου, Γρηγορίου καὶ Ναθαναήλ.

— Μετά από πρόσκληση του πατρ. Μαξίμου ο πατρ. Μόσχας και πάσης Ρωσίας Άλέξιος Β΄ πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στη Βουλγαρία (από 19 ως τις 23 Μαΐου).

— Στις 24.5.1994 εγκαινιάστηκε στην Έθνικη Βιβλιοθήκη της Σόφιας έκθεση με θέμα «Θείο Ψαλτήριο». Αντικείμενό της συλλογή βουλγαρικών, σερβικών, ελληνικών και ρουμανικών Ψαλτηρίων.

— Το Β. Τύρνοβο στις 26.5.1994 έζησε νέες στιγμές κρατικής βίας. Άστυνομικές δυνάμεις με έντολή του αρχιεπισκόπου Μ. Vapen εισέβαλαν στο μητροπολιτικό μέγαρο, έξεδίωξαν το μητρ. Γρηγόριο, κληρικούς και μοναχούς, κατέλαβαν ναούς και το έκκλ. κατάστημα και σφράγισαν τις πόρτες των κτηρίων. Η έντολή δόθηκε από τη Σόφια (από τον γενικό εισαγγελέα I. Tatarčev).

Δ. Β. Γ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Άπό 10ης Άπριλίου μέχρι 8ης Μαΐου συνήλθεν εν Ρώμη η μεγάλη Σύνοδος των Ρωμαιοκαθολικών Έπισκόπων της Άφρικής, της οποίας μετέσχον 220 Άφρικανοί Έράρχαι. Κύριον θέμα της Συνόδου ήτο: «Η Έκκλησία της Άφρικής και η ευαγγελιστική αποστολή της προς το έτος 2000».

— Την 13ην και 14ην Ιουνίου ο Πάπας Ιωάννης - Παύλος Β΄ συνεκάλεσε το 5ον έκτακτον Konsistorium των εκ 54 χωρών προερχομένων 139 μελών του «Κολλεγίου των Καρδινάλιων». Το Konsistorium ήσυχολήθη περι την προετοιμασίαν του έορτασμού του έτους 2.000 ως «ιερού έτους», περι τους τομείς δράσεως των όμοτίμων (συνταξιούχων) επισκόπων, περι το «έτος της οικογενείας», περι το ζήτημα της προστασίας της ζωής και περι τας οικουμενικάς προσπάθειάς της Έκκλησίας.

— Ο Πρόεδρος της Συνόδου της Γερμανικής Ρωμαιοκαθολικής Έιερarchίας Κάρολος Λεμάν διωρίσθη υπό του Πάπα Ιωάννου - Παύλου Β΄ μέλος της επί των Άνατολικών Έκκλησιών Ι. Συνόδου.

— Άπεφασίσθη η άνέγερσις πενήκοντα νέων ναών εις τας νέας περιφερείας της Ρώμης.

— Υπό του «Πατριωτικού Έπαναστατικού

Στρατού» της Ruanda έδολοφονήθησαν τρεις ρωμαιοκαθολικοί έπίσκοποι και δέκα ρωμαιοκαθολικοί ιερείς.

— Η Παπική Άκαδημία των Έπιστημών, της οποίας μέλη είναι 80 διεθνώς άνεγνωρισμένοι έπιστήμονες, έξετάσασα το θέμα της εκρήξεως της αύξήσεως του πληθυσμού της γής, άνεκοίνωσεν ότι είναι αναγκαίος ο επί της ύδρογείου περιορισμός των γεννήσεων κατά τρόπον προάγοντα την δικαιοσύνην και την ισότητα εν ταίς διαφόροις περιοχαίς της γής. Το κείμενον της ανακοινώσεως είχε εγκριθή προηγουμένως υπό του Πάπα, όστις όμως έχει διακηρύξει την κατ' αρχήν αντίθεσίν του εις τον έλεγchon των γεννήσεων.

— Ο πρώην έπιφανής άγγλικανός έπίσκοπος του Λονδίνου Graham Leonard εισήλθεν εις την Ρωμαιοκαθολικήν Έκκλησίαν, έγκαταλείψας την Άγγλικανικήν, διαμαρτυρόμενος δια την υπ' αυτής καθιέρωσιν της εισόδου των γυναικών εις τους δύο άνωτέρους βαθμούς της ιερωσύνης. Είσερχόμενος εις την Ρωμαιοκαθολικήν Έκκλησίαν έδέχθη εκ νέου την εις ιερέα χειροτονίαν εν τω ιδιωτικω παρεκκλησίω του Ρωμαιοκαθολικού Άρχιεπισκόπου του Westminster, Καρδινάλιου Basil Hume. Ο Graham Leonard, ο όποίος είναι έγγαμος, δέν θα έχη ιδικήν του ένορίαν, αλλά θα βοηθή εις το ποιμαντικόν - συμβουλευτικόν έργον. Η Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία δέν άναγνωρίζει το κύρος των άγγλικανικών χειροτονιών.

θ.

Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού,
Άναπλ. Καθηγητού

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ (υπερ της του κόσμου ζωής και σωτηρίας)

Ένα βιβλίο που βοηθεί τον άναγνώστη να συνειδητοποιήσει τη διακονική, μαρτυρική και άγωνιστική πορεία της Έκκλησίας, ιδιαίτερα στην εποχή μας, που η πνευματική σύγχυση αυξάνει επικίνδυνα και η Άλήθεια γίνεται όλο και πιο δυσδιάκριτη.

Γράφατε: Άποστολική Διακονία, Ιασίου 1, 115 21 Άθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλείο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Μητροπολίτου Πατρῶν Νικοδήμου, **ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΟΜΙΛΙΑΙ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ** κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἀντιπροεδριᾷ μου (1991-1992), ἔκδ. περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήνα 1993, σσ. 292.

Χρειάστηκε ἡ ἔκδοση ἐνὸς πυκνοῦ σὲ γραφὴ τόμου, σχήματος 17X24, γιὰ νὰ περιλάβει ὅσα — σημαντικὰ — εἶπε καὶ ἔπραξε ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικοδήμος στὸ διάστημα μιᾶς Συνοδικῆς Περιόδου (1.9.91 — 31.8.92), ὡς ἀντιπρόεδρος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Καὶ ἦταν ὀρθὴ ἡ ἀπόφασί Της νὰ ἐγκρίνει τὴν ἔκδοση τοῦ τόμου, δαπάναις τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ὥστε — ὅπως σημειώνει καὶ ὁ ἴδιος στὰ Προλεγόμενα — νὰ μὴ καταλειφθοῦν «ταῦτα διάσπαρτα εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ φύλλα καὶ δυσχερῶς ἐκείθεν ἀνασύρονται ὑπὸ τῶν ἀναζητούντων τὴν πληρότητα βιβλιογραφικῆς ἐνημερώσεως κατὰ τὸν χειρισμὸν ἢ τὴν ἐνασχόλησιν εἰς ἀντίστοιχα θέματα» (σ. 5).

Εἰδικότερα στὸν τόμο περιέχονται: Ἐπίσημα ἔγγραφα (2), Εἰσηγήσεις ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (10), Ἐκθέσεις (3), Ὁμιλίες (5), Προσφωνήσεις (4), Ἄρθρα (3), Ὑμνογραφία (Ἀκολουθίαί - 3), Βιβλιοκρισίαι (περὶ ἔργων του - 2) καὶ Ἐξωσυνοδικαὶ ἐκδηλώσεις (4). Βεβαίως, ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἔχουν τὴ σημασίαν τους, ὁ γράφων ὁμως ἐπιθυμεῖ νὰ σημειώσει ὅτι οἱ **Εἰσηγήσεις** πάνω σὲ ἐπίκαιρα ἐκκλησιαστικά, νομοκανονικά καὶ κοινωνικά ζητήματα, οἱ **Ἐκθέσεις** (γιὰ τὴν ἐπίσκεψη συνοδικῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας μας στὴ Ρωσία καὶ τὰ Βαλκάνια καὶ γιὰ τὴ συνελθούσα στὰ Ὁρμύλια Χαλκιδικῆς Προπαρασκευαστικῆ Ἐπιτροπῆς πού προετοίμασε τὴ Σύναξη τῶν Ὁρθοδόξων Προκαθημένων στὴν ΚΠολη), οἱ **Ὁμιλίαι** (γιὰ τὸ Μ. Φῶτιο, τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν Ἄλωση κ.λπ.) καὶ οἱ τρεῖς **Ἀκολουθίες** (ἀγίων Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, Νικολάου Πλανᾶ καὶ ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ Περιβάλλοντος), ἀποτελοῦν τὰ πλέον σημαντικὰ καὶ πολυτιμα κείμενα τοῦ τόμου πού ἀξιολογήθηκαν ἤδη δεόντως ἀπὸ τὴ Διοικούσα Ἐκκλησία καὶ τὸ Χριστεπώνυμο πλήρωμα.

Ἡ ἔκδοση, ἰδιαίτερα φροντισμένη, τυπώθηκε στὸ Τυπογραφεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μὲ τὸ σύστημα τῆς φωτοστοιχειοθεσίας καὶ τῆς offset.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Παναγ. Κ. Χρήστου, ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, τ. Α' (Κεί-

μενο - Μετάφρασις - Εἰσαγωγή - Σχόλια, ἀπὸ τὸν Π. Κ. Χρήστου), Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 501.

Ἄπ' ὅ,τι μπορῶ νὰ γνωρίζω, τοῦτο τὸ βιβλίον πρέπει νὰ εἶναι τὸ δεύτερο πού ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ νεοπαγὲς καὶ μὲ πολλὰς ἐλπίδες (καὶ τὶς εὐχὰς ὄλων μας) «Κέντρον Ἀγιολογικῶν Μελετῶν Ἱ. Μ. Θεσσαλονίκης», ὑπαγόμενον στὴ Ἱ. Μονὴ Ἁγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης, καὶ λειτουργοῦν ὑπὸ τὴν Γ. Διεύθυνσιν τοῦ γνωστοῦ πατρολόγου Καθηγητοῦ κ. **Παν. Κ. Χρήστου** καὶ τὴν πρόνοιαν καὶ προστασίαν τοῦ φιλαγίου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. **Παντελεήμονος Β'** (Χρυσοφάκη).

Ἦταν πολὺ φυσικὸ, ἕνα Ἴδρυμα ἐκκλησιαστικὸ καὶ θεολογικὸ, πού ἀρχίζει νὰ λειτουργεῖ στὴν ἀποστολικὴ ἐκκλησία τῆς Θεσσαλονίκης, τὴν πόλιν τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, νὰ βάλει σκοπὸ καὶ στόχο τὴν ἔκδοση τῶν «Ἀπάντων» τῆς Γραμματείας τῶν Δημητρείων, δηλ. κειμένων πού ἔγραψαν Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι καὶ ἄλλοι Συγγραφεῖς γιὰ τὸν ἅγιον Δημήτριον, τὸν βίο του, τὸ μαρτυριό του, τὰ θαύματά του. Καὶ εἶν' εὐτύχημα, πού τὸ ἐγγεῖρημα αὐτὸ ἀνέλαβε ὁ πολυγραφώτατος καὶ σοφὸς καθηγητὴς κ. Παν. Κ. Χρήστου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἐγγύηση ὄχι μόνον γιὰ τὴν ποιότητα, μὰ καὶ γιὰ τὴν προώθηση καὶ ὀλοκλήρωση τοῦ ὅλου ἔργου. Τὸ ἔργο εἶναι μέγα καὶ θὰ χρειαστοῦν πολλοὶ συνεργάτες καὶ πολλὸς κόπος γιὰ τὴν ὀλοκλήρωσή του. Ὡστόσο, ξέρομε ἀπὸ ἄλλες πνευματικὰς προσπάθειες σ' αὐτὸ τὸ χωρὸ, πὼς ὁ Καθηγητὴς Χρήστου ξέρει καὶ νὰ δουλεύει σκληρὰ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ ξέρει καὶ νὰ διαλέγει συνεργάτες, ὅπως καὶ νὰ ὀργανώνει μεγάλα ἔργα. Τοῦ εὐχόμεσθε καὶ στὸ νέο ἔργο, τὴν ἀνωθεν δύναμη καὶ τὴ βοήθεια τοῦ ἀγίου Δημητρίου πρὸς ἐπιτυχίαν, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ φιλαγίου ὀρθοδόξου πληρώματος.

Στὸν Α' αὐτὸ τόμο τῆς σειρᾶς «Ἡ Γραμματεία τῶν Δημητρείων», ὀγκώδη ἀλλὰ κομψὰ ἐκδεδομένο, περιλαμβάνονται «**Διηγήσεις περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ ἀγίου Δημητρίου**», ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες συλλογὰς πού μᾶς διασώθηκαν στὴν ἀρχικὴ τους μορφή: «Γραμμένα (τὰ κεφάλαιά τους) κατὰ τὸν ἔβδομον αἰῶνα, τῆς πρώτης συλλογῆς ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπο Ἰωάννη Α' σὺς ἀρχὰς αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος, τῆς δευτέρας ἀπὸ ἄγνωστο κληρικὸ πρὸς τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ ἐξεικονίζον κατὰ τρόπο ἀνεργῆ (γρ. ἐναργῆ) τὶς ἀγωνίες τῶν Θεσσαλονικέων σὲ μιὰ κρίσιμη γιὰ τὴν ὑπαρξί τους ἱστορικὴ περίοδο καὶ τὴν πρόνοια τοῦ πο-

λούχου τῆς πόλεως γι' αὐτήν» (σελ. 11). Ὁ τόμος εἶναι ὀπλισμένος μὲ ὅλη τὴν ἱστορική, φιλολογική καὶ ἀγιολογική σοφία καὶ γνώση καὶ ἐπιμέλεια ποὺ χρειάζεται, γιὰ νὰ πετύχει τὸ σκοπὸ του. Στὴ μακρὰ **Εἰσαγωγή** (σελ. 17-162) ὁ Καθηγητὴς Χριστοῦ πιάνει ὅλα τὰ προβλήματα, ἀκόμη καὶ τὰ πιδ ἀκανθώδη, καὶ τὰ βάζει κάτω ἀπὸ τὸ μικροσκόπιο τῆς σύγχρονης ἔρευνας, χωρὶς φανατισμοὺς καὶ προκαταλήψεις (κείμενο τῶν διηγήσεων - περιεχόμενα τῶν διηγήσεων - περιστατικὰ συγγραφῆς - ἱστορική ἀνάλυσις - ἱστορικὰ συμπεράσματα - ἀγιολογικὴ ἀνάλυσις - ἡ Θεσσαλονικὴ στίς διηγήσεις τῶν θαυμάτων). Θέλουμε νὰ ὑπογραμμίσουμε ἰδιαίτερα τὴν **ἱστορικὴ ἀνάλυσι** καὶ τὰ **ἱστορικὰ συμπεράσματα**, ποὺ εἶναι ὄντως **ἐθνικῆς σημασίας** κεφάλαια καὶ θὰ ἔπρεπε, στοὺς κρίσιμους καὶ πονηροὺς καιροὺς μας, νὰ γνωρίσουν μιὰ εὐρύτερη κυκλοφορία. Τὸ **Κείμενο** στὴ συνέχεια, μὲ ἀντικρουστὴ τὴν στρωτὴ καὶ σαφὴ **Μετάφραση** (σελ. 168-485), ἔχουν, ὅπου χρειάζεται, ὑποσελίδιες ἐρμηνευτικὲς ὑποσημειώσεις. Ὁ τόμος κλείνει μὲ τὴ **Βιβλιογραφία** (σελ. 487-492) καὶ τὸ γενικὸ **Εὐρετήριο** (σελ. 493-501). Συγχαίρουμε καὶ εὐχόμαστε ἴδια ἐπιτυχία καὶ στὴ συνέχεια.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Γέροντος Ἰωσήφ, ΑΘΩΝΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ, σειρά «Ψυχοφελὴ Βατοπαιδινά», ἀρ. 2, Θεσσαλονικὴ 1993, σελ. 198.

Σὲ κομψὴ ἔκδοσι, καὶ ὠραία τυπωμένη, κυκλοφόρησε ἡ «Ἀθωνικὴ μαρτυρία», ποὺ περιέχει 15 πνευματικὰ καὶ κατανοητικὰ κεφάλαια, γραμμένα ἀπὸ τὸν πολὺν **Γέροντα Ἰωσήφ**. Ὅπως γράφει ὁ Καθηγούμενος τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου στὸν Πρόλογο τοῦ βιβλίου, «ἡ **Ἀθωνικὴ Μαρτυρία** θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἐγκόλπιον παντὸς Μοναχοῦ καὶ παντὸς Χριστιανοῦ, ἐπιθυμοῦντος μετὰ πόθου τὴν σωτηρίαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς του» (σελ. 8). Καὶ νομίζω, πῶς ὁ Ἄρχιμ. Ἐφραίμ ἔχει ἀπόλυτα δίκιο. Οἱ σελίδες τοῦ βιβλίου εἶναι γεμάτες ἀπὸ ἐμπειρίες καὶ ὁδηγίες πρὸς Μοναχοὺς (καὶ πρὸς κάθε Χριστιανό), ποὺ ἀγαπᾶ καὶ ποθεῖ τὴν ψυχικὴ σωτηρία του. Ἐδραϊώνει τὶς θέσεις του μὲ πολλὰ χωρία τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ τῶν Ἁγ. Πατέρων, γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τὶς σατανικὲς ἐπιθέσεις τῶν πειρασμῶν καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀγωνιζόμενο τὸν καλὸν ἀγῶνα χριστιανό.

Τὸ ἴδιος ἔτος κυκλοφόρησε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονὴ Βατοπαιδίου κ' ἕνα νέο «**Προσκυνητᾶριον Ἱερῶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου**», γραμμένο ἀπὸ Πατέρες τῆς Μονῆς (δηλ. τὸν Μοναχὸ **Λάζαρο Βατοπαιδινό**).

Σὲ μικρότερο σχῆμα, σελ. 72 περιέχει ἰδρυτικὸ, μοναστικὸ, ἀρχαιολογικὸ κ.ἄ. ὕλικό, ποὺ καλύπτει τὶς ἀνάγκες καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα τόσο τῶν προσκυνητῶν ὅσο καὶ τῶν ἐπιστημόνων. Περιέχει, ἀκόμη, κ' ἕνα πλῆθος εἰκόνων καὶ παλιῶν χαλκογραφιῶν, ποὺ κάνουν πιδ ἀνάγλυφον τὴν τόσο ἐνδιαφέρουσα ἱστορία τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀγιορείτικης Μονῆς, μὲ τοὺς τόσους θησαυροὺς σὲ εἰκόνες, χειρόγραφους κώδικες καὶ ἄλλα πνευματικὰ κειμήλια σπουδαιότατα.

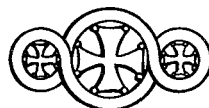
Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Γεωργίου Ι. Μαντζαρίδη, Η ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ἔκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονικὴ 1994, σελ. 180.

Ὁ γνωστὸς φιλομόναχος συγγραφέας, βαθὺς θεολόγος καὶ καθηγητὴς τῆς Χριστιανικῆς Κοινωνιολογίας καὶ Ἠθικῆς κ. **Γ. Ι. Μαντζαρίδης**, μᾶς ἐκπλήσει συνεχῶς μὲ τὰ ἔργα του. Εἴχαμε ἀσχοληθεῖ ἀπὸ τὶς στήλες αὐτὲς πρὶν καιρὸ, ἐπαινώντας τὰ ἔργα του «Χρόνος καὶ ἄνθρωπος» καὶ «Ὁρθόδοξη πνευματικὴ ζωή». Σήμερα μᾶς προσφέρει ἕνα νέο ἔργο θεολογικό, στὸ ὁποῖο ἀσχολεῖται μὲ τὴν τελευταία λέξη τῆς **οἰκολογίας** καὶ τῆς **πολιτικῆς**, καθὼς καὶ τὶς ἐπιδράσεις ποὺ αὐτὲς μποροῦν νὰ δεχθοῦν, εὐεργετικὲς πάντα, ἀπὸ τὴν **ἐμπειρικὴ θεολογία**. Ἀφιερωμένο τὸ βιβλίον στὸν, πρόσφατα κοιμηθέντα ἐν Κυρίῳ, μακαριστὸ Γέροντα Σωφρόνιο, μύστη καὶ διδάσκαλο τῆς ἐμπειρικῆς θεολογίας, περιλαμβάνει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κατατοπιστικὴν Εἰσαγωγή, δέκα βασικὰ κεφάλαια, μὲ τὶς προσωπικὲς θέσεις του (κ' ἐμπειρίες του θὰ ἔλεγα): 1. Ἡ ταυτότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, 2. Θεολογία καὶ ἐμπειρία, 3. Ἡ λειτουργία τοῦ κόσμου, 4. Ὁ Χριστός, ἡ ἐλπίδα τοῦ κόσμου, 5. Ἡ ἐκκοσμίκευση, 6. Ἡ οἰκολογικὴ κρίσις, 7. Θέσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως, 8. Τὸ προσωπικὸ ἦθος καὶ ἡ πολιτικὴ εὐθύνη, 9. Ἡ πνευματικὴ κληρονομία τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ Εὐρώπη, καὶ 10. Ὁρθοδοξία καὶ εὐρωπαϊκὴ ἐνοποίηση. Τὸ βιβλίον κατακλείεται μ' ἕνα χρῆσιμο **Εὐρετήριο**.

Ὁ σ. φέρνει κοντὰ στὰ σύγχρονα προβλήματα καὶ τὴ σύγχρονη αἴσθησι τὴν Πατερικὴν γλῶσσα καὶ τὴν ἐμπειρικὴ θεολογία τους, ἡ ὁποία εἶναι τόσο ἀπαραίτητη στοὺς κρίσιμους καιροὺς μας.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Ἡ Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ προκηρύσσει διαγωνισμό εἰσαγωγῆς κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1994-1995 στὴν Α' τάξη τοῦ τετρατάξιου Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου, 35 μαθητῶν ὡς ὑποτρόφων τῆς Ριζαρείου περιουσίας.

Ὁ διαγωνισμὸς θὰ διενεργηθεῖ στὴ Σχολὴ στὶς 5, 6 καὶ 7 Σεπτεμβρίου. Δὲν γίνονται δεκτοὶ ὅσοι ἔχουν ἡλικία ἄνω τῶν 20 ἐτῶν.

Δεκτοὶ γίνονται: α) οἱ κάτοχοι ἐνδεικτικοῦ προαγωγῆς Γ' τάξεως Μέσης ἐπτατάξιου Ἱερατικῆς Σχολῆς, β) οἱ πτυχιούχοι Μέσου Ἐκκλησ. Φροντιστηρίου τριετοῦς φοιτήσεως, γ) οἱ κάτοχοι Ἀπολυτηρίου Ἐκκλησ. Γυμνασίου καὶ δ) οἱ κάτοχοι Ἀπολυτηρίου τριτάξιου Γυμνασίου.

Οἱ αἰτήσεις μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ πρέπει νὰ ὑποβληθοῦν μέχρι τῆς 4ης Σεπτεμβρίου 1994.

Ἡ Σχολὴ παρέχει δωρεὰν εἰς τοὺς ὑποτρόφους ἐκπαίδευση, τροφή, οἴκηση, ἐνδυμασία, ὑπόδηση, διδακτικὰ βιβλία, γραφικὴ ὕλη, ἀπογευματινὰ φροντιστήρια, ἰατρικὴ καὶ φαρμακευτικὴ περίθαλψη.

Κριτήριον γιὰ τὴν ἐγκριση τῆς ἐγγραφῆς τῶν ὑποψηφίων ἱεροσπουδαστῶν εἶναι ὁ ἱερός ζήλος καὶ ἡ ἀγάπη τους γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν ἐκπαίδευσή της, τὸ χριστιανικὸ τους ἦθος, ἡ ἐπίδοσή τους στὰ μαθήματα, ἡ στάση τους στὴ συνέντευξη, ἡ πληρότητα τῶν δικαιολογητικῶν καὶ κυρίως ἡ κλίση τους γιὰ τὴν ἱερωσύνη καὶ τὴ Θεολογία.

Πληροφορίες παρέχονται κάθε ἐργάσιμη μέρα στὰ Γραφεῖα Διοικήσεως τῆς Σχολῆς, Βασ. Σοφίας 24 Ἀθήνα, τηλ. 7242.063 καὶ στὰ Γραφεῖα Διδακτηρίων κάθε Πέμπτη τηλ. 6814.048 καὶ 6827.536.

Ἀθήνα 29 Ἰουνίου 1994

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
- † Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ Ἀττικῆς ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ὀδηγορικὸν εἰς Ἑλληνορθόδοξα Κέντρα τῆς Αὐστραλίας.

Πρακτικὸν τῆς ἐν Φαναρίῳ Μεΐζονος καὶ Ὑπερελοῦς Συνόδου τῆς 21ης Ἀπριλίου 1994.

Μητροπ. Λαοδικείας Ἰακώβου, Δῆμος εὐκλεῶν Πατριαρχῶν.

Μητροπ. Τρανσυλβανίας Ἀντωνίου Πλαμαδεάλα, Σύγχρονη Ὀρθοδοξία - σύγχρονος κόσμος.

Ἐπισκ. Κυρήνης Θεοδώρου, Ἡ ποιμαντικὴ καὶ ἱεραποστολικὴ πορεία τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου εἰς Ν. καὶ Α. Ἀφρικήν.

Μέγα Α. Φαράντου, Αἱ δύο «οὐσιώδεις» ὄψεις τῆς Ἐκκλησίας.

Χριστοῦ Κοιμῶν, Ἡ ἐορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τὸ νόημα τῶν ἱερῶν εἰκόνων κατὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχιμ. Νικ. Ι. Πρωτοπαπᾶ, Ἡ ἐκλογή καὶ ἡ χειροτονία τοῦ Μητροπ. Κυρηναίας κ. Παύλου.

Μ. Πρωτοπρ. Γεωργίου Τσέστη, Ἡ ἀγγλικανο-λουθηρανικὴ προσέγγιση καὶ οἱ εὐρύτερες ἐκκλησιολογικὲς τῆς ἐπιπτώσεις.

Ἀρχιμ. Μ. Φιλοθέου, Ἄντ. Ἀβραμιώτη, Σερ. Ριβιού, Διακ. Κυρ. Μισιακούδη, Τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα μέσα ἀπὸ τὰ πορίσματα δύο Ὁμάδων.

Ἰωάννου Δ. Αρούλια, Ἀξιοσημεῖατα σχόλια στοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Θεανθρώπου («ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ»).

Ἰωάννου Μπουγάτσου, Ἡ συμβολὴ τοῦ Κων. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.